

PLENARNA SEJA GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Jugozahodna Afrika pod skrbstvom Združenih narodov

Sovjetski predlog o prepovedi in nadzorstvu nad atomskim orožjem izročeni razorožitveni komitiji

Pariz, 19. jan. (AFP) Na današnji plenarni seji Generalne skupščine se je nadaljevala razprava o Jugozahodni Afriki. Pred skupščino sta dve resoluciji, ki jih je sprejel Skrbniški odbor. Ena graja vlado Južnoafriške unije, vendar je ne poziva, naj nadaljuje razgovore s posebnim odborom, katerega naloga bi bila doseči sporazum o uresničitvi sklepov haaskega sodišča. Sklep tega sodišča določa, naj prepusti Južnoafriška unija ozemlja Jugozahodne Afrike skrbništvu OZN. Druga resolucija potrjuje stališče, da je treba ta ozemlja postaviti pod mednarodni skrbniški sistem, na podlagi posebnega sporazuma o skrbništvu.

Po končani razpravi, za katero se je prijavilo 20 govornikov, je Gene-

Istrani pred volitvami v odbore SIAU

V jugoslovanski coni STO se pripravljajo za volitve novih odborov osnovnih organizacij Slovensko-italijanske antifašistične unije (SIAU). V nekaterih krajih so že predvolilni sestanki. Te dni bodo v mladinskih organizacijah istrskega okrožja volitve novih mladinskih vodstev.

V dveh mesecih 20 novih delovnih zadrug

Od 1. novembra lani je bilo v raznih krajih na Hrvaškem do danes ustanovljenih 20 novih kmečkih delovnih zadrug. V nove zadruge je vstopilo 443 kmečkih gospodarstev. Računajo, da bo do začetka pomladanskih setev delovnih zadrug povprečno 5 do 10 novih gospodarstev.

Hkrati so se na Hrvaškem v zadnjih dveh in pol mesecih tudi trudili, da bi pomnožili število članov iz deželnih zadrug. Doslej je v te zadruge pristopilo 150 novih gospodarstev. Do začetka novih setev del pa se bo to število še precej povečalo. Kakor kaže, bo do 15. marca vstopilo v približno 250 kmečkih delovnih zadrug povprečno 5 do 10 novih gospodarstev.

TRETJO STRAN DANASJNE STEVILKE POSVEČAMO TRZASKIM SLOVENCEM IN NJIHOVIM PROBLEMOV. - BRALCE POSEBEJ OPOZARJAMO NA INTERJU NASEGA DOPISNIKA S PREDSEDNIKOM OF ZA TRZASKO OZEMLJE BRANKOM BABICEM

Zločini v romunskem taborišču Baraganu

Med romunskimi taborišči za suženjsko delo po nacističnem in sovjetskem vzoru je najhujše taborišče Baragan blizu Konstanca. V tem zloglasnem taborišču je namreč več pripadnikov naše narodne manjšine in je med njimi tudi precej naših dijačev. To dokazuje primer družine Suklja.

Pred tremi meseci se je vrnil v našo državo Jon Suklja z ženo in dvema otrokoma, v taborišču Baraganu pa so ostali njegov oče, mati in dva mlajša brata, Jon Suklja z ženo in otrokoma je bil iz taborišča izpuščen, ker je imel vse potrebne dokumente za vrnitev v Jugoslavijo. Tako, ko je prišel iz taborišča, pa je take dokumente preskrbel tudi za svoje starše in za svoja brata, a vsi so ostali še naprej v taborišču, Jan Suklja je pozneje prošil za pomoč in posredovanje tudi naše oblasti, a tudi to ni pomagalo. Zdjaj pa je dobil od znanec iz Rumunije pismo, da je njegov 56-letni oče Jovan Suklja v taborišču umrl.

Stari Suklja, ki je bil prej vedno zdrav, je kakor mnogi drugi jetniki v taborišču zbolel in čeprav je bil bolan in ves izhizen, je moral še naprej opravljati težko delo. V nekaj dneh ja snujšal za 15 kilogramov. V taborišču je v zadnjem času pomrlo mnogo ljudi tudi zaradi legarja. Bol-

nike, ki se ne morejo držati pokoncu, spravljajo iz taborišča v bolnišnico v Sloboziji. Ta ustanova pa ne zasluži svojega imena. Ravnanje z bolniki se prav nič ne razlikuje od režimov v nekaterih nacističnih taboriščnih bolnišnicah, kjer so Himmlerjevi »doktorji« delali razne eksperimente z bolniki. V zloglasni bolnišnici v Sloboziji je bil nekaj časa tudi Jovan Suklja, potem pa so ga poslali nazaj v taborišče, kjer je že po nekaj dneh umrl.

Zrtev drugega, še strašnejšega zločina v baraganem taborišču pa je postal naš državljan Korna Kente, doma iz obmejne romunske vasi Moravice. Kente je bil s svojo ženo že pred meseci odpeljan v baraganosko taborišče, a ker so mu pozneje sorodniki in prijatelji poslali listine, ki dokazujejo, da je še vedno jugoslovanski državljan, so ga z ženo vred iz taborišča sicer izpustili, ukazali pa so mu, da mora do nadaljnjega prebivati v neki bližnji vasi. Po nekaj dneh je Kente brez posebnega dovoljenja s svojo ženo odpotoval proti svoji domači vasi Moravici. Na poti so ga ustavili varnostni organi: ženi so dovolili, da je nadaljevala svojo pot, moža pa so pridržali. Čes da bo lahko odpotoval v Moravice naslednji dan, Ker ga ni bilo, so ga žena in drugi iskali ter ga našli ob cesti z razbito glavo. Policistj so ga ubili in da bi prikrili svoj zločin, so potem svojo mrtvo žrtev povozili s kamionom.

Uspešno delo Zveze borcev v Črni gori in Vojvodini

Plenuša republiškega odbora Zveze borcev Črne gore in pokrajinskega odbora Zveze borcev Vojvodine sta podajala obračun svojega dela v lanskem letu. Zveza borcev Črne gore ima že nad 32.000 članov in je tako vsak osmi Crnogorec njen član. Lani so v Črni gori proslavili spomin padlih borcev in označili važne kraje in dogodke med osvobodilnim bojem z odkritjem 82 spominskih plošč, razdelili pa so nad 7000 spomenic rodbinam padlih borcev in nad 250 spomenic rodbinam žrtev fašističnega terorja. Med osvobodilno vojno je padlo v Črni gori nad 10.000 borcev.

V Vojvodini je Zveza borcev lani odkrila 40 spomenikov in 70 spominskih plošč. Pokrajinski odbor je prijel tudi mladinske tabore, ki se jih je udeleževal nad 30.000 mladincev. Med letom je bilo v zvezo sprejetih nad 8000 novih članov. Najvažnejša naloga pokrajinskega odbora je pripravljanje proslav 10. obletnice bojev v Srenju.

Predlog družbenega plana Beograda

Pri izvršilnem odboru mestnega ljudskega odbora Beograda so začeli proučevati družbeni plan za letošnje leto. Po prvem orientacijskem proračunu bi znašala skupna bruto proizvodnja, razen proizvodnje, prometa in storitev, lokalnih podjetij, okoli 23 milijard dinarjev. Od tega bi prišlo na industrijo in komunalno delavnost okoli 14 milijard. Lokalna beogradska podjetja bodo morala poskrbeti za narodni dohodek v znesku okoli 4 milijarde in 200 milijonov dinarjev. Predlog družbenega plana Beograda izdeluje 10 raznih strokovnih komisij, ki sedaj ugotavljajo realnost stroškov mestnih podjetij.

Najnovejša gospodarska pomoč Jugoslaviji

Naša uvozna podjetja so začela sklepati trgovinske pogodbe za uresničitev avansa na račun gospodarske pomoči za vro letošnje 1952 v znesku 25 milijonov dolarjev, pri katerem sodelujejo ZDA s 16.250.000, Velika Britanija s 5.750.000 in Francija s 3.000.000 dolarjev. Sklenjenih je bilo že več pogodb.

ZADNJE VESTI

Pariz, 19. jan. Prvak socialistične stranke Mollet je davi obvestil Edgarka Faurea, da je socialistična parlamentarna skupina sklenila, da socialisti ne bodo sodelovali v njegovi vladi. S tem je Faureova naloga za sestavo vlade zelo otežena. Faure se je nato razgovarjal z radikalnim prvkom Gueuilleom.

Bonn, 19. jan. Zahoononemska vlada je sporočila, da namerava odrediti rekrutacijo mladeničev starih 18 do 20 let za nemško vojsko, ki bi bila član evropske vojske. Sklep mora potrditi še parlament.

Pan Mun Jom, 19. jan. Na današnjem sestanku pododpora za vprašanje vojnih ujetnikov, je kitajsko-severnokorejska delegacija privolila, da naj posebni odbor stabilnih oficirjev obeh strank ukrene vse potrebno za zavarovanje taborišč vojnih ujetnikov v nadaljevanju vojske. Odbor pa bo začel šele posloovati, ko bo kitajsko-severnokorejska delegacija predložila točne zemljevide, na katerih bo lega teh taborišč označena.

London, 19. jan. Sovjetska zveza je danes odgovorila na povabilo za hodnih velesil, da se udeleži konference namestnikov zunanjih ministrov o avstrijski mirovni pogodbi. Pričetek konference je določen za ponedeljek. Zastopnik britanskega zunanjega ministarstva je izjavil, da sojevtiski odgovor ni zadovoljiv. Vsebinska odgovora pa bo objavljena šele, ko bodo naj danes ali jutri odgovorile zahodne velesile.

Pariz, 19. jan. V Tuniziji je prišlo danes zopet do večjih nemirov. V Tunisu so demonstranti prodrli do palače francoskega guvernerja in so s kamenjem napadli policijo, ki jih je hotela razpršiti. Trije demonstranti so bili ranjeni, 50 oseb pa je bilo aretiranih. V Mateuru južno od Bizerte je policija uporabila strelno orožje, ko je skušala razgnati protestna zborovanja avtonomistične stranke. Sedem oseb je bilo ubitih.

Snoči so zastopniki arabskih držav obiščali predsednika Generalne skupščine OZN Padilla Nerva in stavili predlog, da naj se položaj v Tunisu stavi takoj na dnevni red skupščine OZN.

Dunaj, 19. jan. (Tanjug). Avstrijski parlament je sklican za 23. januarja na izredno zasedanje in bo razpravljal o zakonu proti Heimvehrovu Starhembergu. Pričakujejo, da bo prišlo do sporazuma o nadaljnjem sodelovanju med obema vladnim strankama in da bodo sama spremembe v nekaterih ministrstvih.

Port Said, 19. jan. Egipčovski gverilci so napadli sinoči britansko vojsko taborišče v Port Saidu. Po prvem napadu so britanske čete s protitankovskimi topovi in minometi bombardirale železniško postajo v Port Saidu. V voju je padel en Egipčan, 4 pa so bili ranjeni.

V tovarni brezivnih cevi v Sisku so začeli montirati stroje

Tudi na gradbišču nove jeklarne, ki bo dobavljala tovarni brezivnih cevi potrebne jeklene ingote, so gradbena dela že precej napredovala. V tovarni brezivnih cevi bodo te ingote žarili do 1250 stopinj Celzija, nakar bo ves proizvodni proces do izdelanih cevi trajal le 7 do 10 minut. Do tovarna v celoti zgrajena s potrebnimi lankami, sredinimi in težkimi programi, bo njena letna zmogljivost znašala 120.000 ton, od tega bo 30.000 ton cevi za vrtnje vrtin za nafto in druga vrtna dela.

Visoko priznanje Gerencerjevi vrtalni brigadi

Konec preteklega leta je vrtalna brigada Franca Gerencerja v Doljni Lendavi dosegla izredno pomemben uspeh na področju vrtnanja vrtin za pridobivanje nafte. S staro parno garnituro »Travzel-2000«, ki je ena izmed najstarejših v državi, saj so jo že pred vojno uporabljali v Bosni, je Gerencerjeva brigada lani izvrtala pet vrtin v skupni dolžini 6865 m. Pri vrtnanju poslednje vrtnice je dosegla doslej nov jugoslovanski rekord v hitrosti vrtnanja. Vrtino je brigada izvrtala v 25 dneh in s tem presegla prejšnji jugoslovanski rekord tovariša Salka Hukiča iz Lendave za 20%. Svoji letni osnovni plan je Gerencerjeva brigada presegla za 35%, pri čemer je dosegla precejšen prihranek pri plačnem fondu in materialu, hkrati pa je pripomogla k predčasni eksploataciji vrtin.

V Gerencerjevi brigadi delajo složno Madžari, Hrvati in Slovenci. Skupaj so se vse leto borili za čim lepši in čim boljši delovni uspeh, da po svojih močeh pripomorejo k zgraditvi socializma v naši državi.

Kaj hoče doseči Združenje tabornikov Slovenije?

Taborništvo pri nas nikakor ni nekaj novega, pač pa je še zelo mlado Združenje tabornikov Slovenije, ki deluje šele eno leto. Zato vlada v javnosti o tej novi organizaciji še precej nejasnosti in ugibanj, pa tudi nekatera povsem zmotna gledanja, tem bolj ker so se našli celo med nekdanji skavti in gozdovniki kot ustanovitelji te organizacije posamezniki, ki so si njen pomen in namen razlagali po svoje.

Kdo so pravzaprav ti taborniki, ki jih bomo že v kratkem času srečevali po ulicah tudi v njihovih krogih? Kaj hoče pravzaprav to združenje? Ali je to res le neka nova športna organizacija? Ali so to nekdanji skavti in gozdovniki s svojimi starimi načeli in ideologijami? Ali gre pri tej novi organizaciji res samo za to, da propagira življenje v prirodi in da uči svoje člane pravilno postavljati šotore, Ali lahko zaupamo tej organizaciji mladino, kateri je ta organizacija tudi v prvi vrsti namenjena?

Na vsa ta in še na druga vprašanja daje odgovor posebna resolucija, ki jo je preteklo nedeljo prav zaradi pravilnega informiranja javnosti ter razčiščenja vseh teh vprašanj enodušno sprejela I. redna letna skupščina Združenja tabornikov Slovenije. Resolucija se v izveščku glasi takole:

Združenje tabornikov Slovenije je mladinska vzgojna organizacija, ki je izšla iz bivše skavske in gozdovniške organizacije. Osnovni namen združenja je vzgoja dobrih članov socialistične družbe s pomočjo organiziranega življenja v prirodi, po že uveljavljenih in tudi pri nas preizkušeni gozdovniških in skavtskih vzgojnih metodah. Vzgojne metode taborniškega gibanja, pravi nadalje resolucija, so za mladino privlačne in koristne, morajo pa temeljiti na zdravih in pravih družbenih osnovah. Našemu združenju se postavlja kot osnovna naloga, da kot prvo v zgodovini mednarodnega taborniškega

gibanja zasnuje naši mladini tako organizacijo, ki bo smotrno izkoristila vse pozitivne taborniške vzgojne elemente, in ki bo temeljila obenem na naši t. j. socialistični družbeni ideologiji. Pri tem nas morajo tudi v bodoče voditi izkušnje vsega doseganega taborniškega udejstvovanja. mnogo novega pa bomo v to udejstvovanje lahko dodali iz našega partizanskega življenja v želji, da bo naša mladina vneto gojila partizanske tradicije in prav tu — ne pa v neki mladinsčini — iskala svoje vzore.

Resolucija nadalje odobrava doseganje delo Staršinskega sveta in uprave še posebej njuno odločno borbo proti vsakemu odklonu v skrajno gozdovništvo ali skrajni skavtizem, ki sta se žal takoj v začetku pojavila v glavah nekaterih za časom zaostajajočih posameznikov. Kot glavne naloge pa jima nalaga: skrb za budnost nad postavljenimi ideološkimi načeli, skrb za utrditev organizacije in njeno razširitev zlasti med delavsko in šolsko mladino, skrb za vzgojo vodnikov in načelnikov družin in rodov, skrb za pripravo čim večjega števila tabornj, skrb za izvedbo izpitov, ki jih mora opraviti vsak posamezni član, skrb za to, da bo do sedanja glasilo ZTS »Taborec« čimprej začelo izhajati kot mesečna revija, in končno, skrb za čim tesnejšo povezavo z ostalimi mladinskimi organizacijami zaradi pomoči pri njihovih taborjenjih. Na koncu poziva resolucija vse svoje člane, naj se v ljubeznivo okleonejo načel svoje organizacije; vse prijatelje mladine ter posebej starše in vzgojitelje, kakor tudi prijatelje prirode in množične organizacije pa, naj po svojih močeh sodelujejo in prispevajo k napredku organizacije v skupnem cilju — vzgojiti odločnega, vztrajnega, zdravega, poštenega in svobodoljubnega državljana naše socialistične domovine.

Ce pripomnimo še to, da ima ta organizacija tudi svoje posebne zadane, kakor n. pr.: tabornik je odločen in vztrajen, je skromen in varčen, je discipliniran in zvest, je vzdržan in čist, je delaven in utrjuje telo, je pošten in govori resnico, je priučen in iskren, veder, vesel, vpljuden in gostoljuben, stremi k napredku in znanju itd., nadalje da vreja mladino v svojih organizacijah preko vsega leta, da mora vsak član opraviti posebne izpite, da so člani organizacije tudi starejši ljudje itd., tedaj mora vsak ljubitelj mladine priznati, da smo z Združenjem tabornikov Slovenije dobili napredno vzgojno organizacijo, ki zasluži vso pozornost naše javnosti, pa tudi njeno zaupanje in vsestransko pomoč. -mis-

Visoka vrednost delovnega dne v zadrugi Stražišče

V podnaslov članka »Občni zbor delovnih zadrug so se začeli, na prvi strani včerajšnje številke našega lista, je tiskarski skrat zagrešil grobo napako. Omenjeni podnaslov se pravilno glasi »Visoka vrednost delovnega dne v zadrugi Stražišče« kar je razvidno tudi iz članka.

Omenjeni zadrugi delovni dan obratno navali samo na podlagi proizvodnega učinka posameznih zadrugnikov in znaša 367 din.

Churchill privoli, da prevzame ameriški admiral poveljstvo nad Severnim Atlantikom v okviru Atlantskega pakta

Washington, 19. jan. Churchill je nočjo z vlakom odpotoval iz Washingtona v New York. O sinočnih razgovorih med predsednikom Trumanom in Churchillom je bil izdan

komuniké, ki pravi, da je Churchill natlečno privoli, da prevzame ameriški admiral poveljstvo nad Severnim Atlantikom v okviru Atlantskega pakta. Obenem je bilo določeno, da se razširi področje podpoveljstva za britansko obalo, ki bo pod britanskim admiralom. Poveljstvo Severnega Atlantika obsega še vzhodno in zahodno področje.

Nova raziskovanja arheologov področja pri Sarajevu

Mestni muzej in republiški muzej v Sarajevu sta uvedla nova raziskovanja v znanem arheološkem področju Butmiru pri Sarajevu. Po mnenju muzejskih strokovnjakov bodo letošnja izkopavanja izpolnila gradivo za dokončno proučitev »butmirske kulture«, s katero se znanstveniki ukvarjajo že od konca prejšnjega stoletja. V neolitkem naselju Butmiru so našli doslej keramične in plastične izdelke prebivalcev, ki so tam živeli že 2000 let pred našo dobo. Letos bodo preiskali še nad 100 kvadratnih metrov tega najdišča, ker so prepričani, da bodo odkrili neolitke grobove, kakršnih še niso našli v Bosni in Hercegovini.

Gradbišču nove jeklarne, ki bo dobavljala tovarni brezivnih cevi, so gradbena dela že precej napredovala.

Tudi na gradbišču nove jeklarne, ki bo dobavljala tovarni brezivnih cevi potrebne jeklene ingote, so gradbena dela že precej napredovala. V tovarni brezivnih cevi bodo te ingote žarili do 1250 stopinj Celzija, nakar bo ves proizvodni proces do izdelanih cevi trajal le 7 do 10 minut. Do tovarna v celoti zgrajena s potrebnimi lankami, sredinimi in težkimi programi, bo njena letna zmogljivost znašala 120.000 ton, od tega bo 30.000 ton cevi za vrtnje vrtin za nafto in druga vrtna dela.

Visoko priznanje Gerencerjevi vrtalni brigadi

Konec preteklega leta je vrtalna brigada Franca Gerencerja v Doljni Lendavi dosegla izredno pomemben uspeh na področju vrtnanja vrtin za pridobivanje nafte. S staro parno garnituro »Travzel-2000«, ki je ena izmed najstarejših v državi, saj so jo že pred vojno uporabljali v Bosni, je Gerencerjeva brigada lani izvrtala pet vrtin v skupni dolžini 6865 m. Pri vrtnanju poslednje vrtnice je dosegla doslej nov jugoslovanski rekord v hitrosti vrtnanja. Vrtino je brigada izvrtala v 25 dneh in s tem presegla prejšnji jugoslovanski rekord tovariša Salka Hukiča iz Lendave za 20%. Svoji letni osnovni plan je Gerencerjeva brigada presegla za 35%, pri čemer je dosegla precejšen prihranek pri plačnem fondu in materialu, hkrati pa je pripomogla k predčasni eksploataciji vrtin.

V Gerencerjevi brigadi delajo složno Madžari, Hrvati in Slovenci. Skupaj so se vse leto borili za čim lepši in čim boljši delovni uspeh, da po svojih močeh pripomorejo k zgraditvi socializma v naši državi.

Kaj hoče doseči Združenje tabornikov Slovenije?

Taborništvo pri nas nikakor ni nekaj novega, pač pa je še zelo mlado Združenje tabornikov Slovenije, ki deluje šele eno leto. Zato vlada v javnosti o tej novi organizaciji še precej nejasnosti in ugibanj, pa tudi nekatera povsem zmotna gledanja, tem bolj ker so se našli celo med nekdanji skavti in gozdovniki kot ustanovitelji te organizacije posamezniki, ki so si njen pomen in namen razlagali po svoje.

Kdo so pravzaprav ti taborniki, ki jih bomo že v kratkem času srečevali po ulicah tudi v njihovih krogih? Kaj hoče pravzaprav to združenje? Ali je to res le neka nova športna organizacija? Ali so to nekdanji skavti in gozdovniki s svojimi starimi načeli in ideologijami? Ali gre pri tej novi organizaciji res samo za to, da propagira življenje v prirodi in da uči svoje člane pravilno postavljati šotore, Ali lahko zaupamo tej organizaciji mladino, kateri je ta organizacija tudi v prvi vrsti namenjena?

Na vsa ta in še na druga vprašanja daje odgovor posebna resolucija, ki jo je preteklo nedeljo prav zaradi pravilnega informiranja javnosti ter razčiščenja vseh teh vprašanj enodušno sprejela I. redna letna skupščina Združenja tabornikov Slovenije. Resolucija se v izveščku glasi takole:

Združenje tabornikov Slovenije je mladinska vzgojna organizacija, ki je izšla iz bivše skavske in gozdovniške organizacije. Osnovni namen združenja je vzgoja dobrih članov socialistične družbe s pomočjo organiziranega življenja v prirodi, po že uveljavljenih in tudi pri nas preizkušeni gozdovniških in skavtskih vzgojnih metodah. Vzgojne metode taborniškega gibanja, pravi nadalje resolucija, so za mladino privlačne in koristne, morajo pa temeljiti na zdravih in pravih družbenih osnovah. Našemu združenju se postavlja kot osnovna naloga, da kot prvo v zgodovini mednarodnega taborniškega

gibanja zasnuje naši mladini tako organizacijo, ki bo smotrno izkoristila vse pozitivne taborniške vzgojne elemente, in ki bo temeljila obenem na naši t. j. socialistični družbeni ideologiji. Pri tem nas morajo tudi v bodoče voditi izkušnje vsega doseganega taborniškega udejstvovanja. mnogo novega pa bomo v to udejstvovanje lahko dodali iz našega partizanskega življenja v želji, da bo naša mladina vneto gojila partizanske tradicije in prav tu — ne pa v neki mladinsčini — iskala svoje vzore.

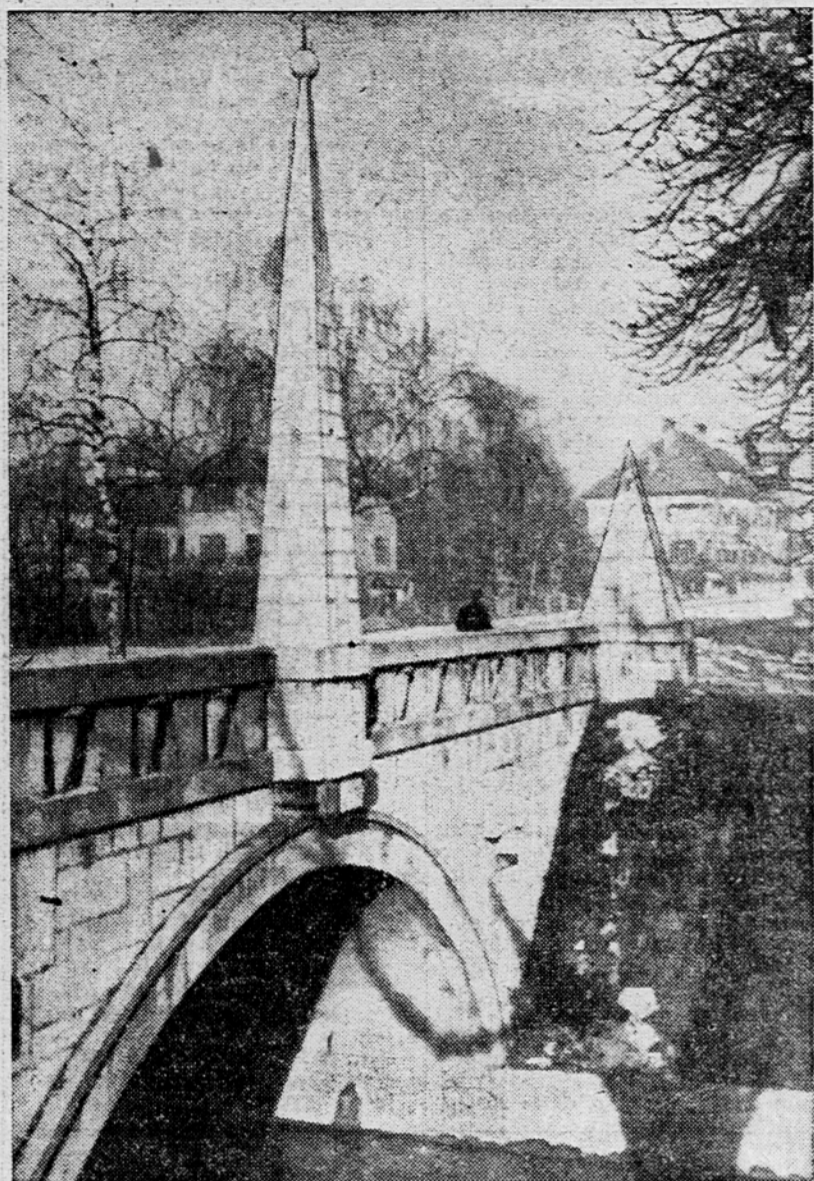
Resolucija nadalje odobrava doseganje delo Staršinskega sveta in uprave še posebej njuno odločno borbo proti vsakemu odklonu v skrajno gozdovništvo ali skrajni skavtizem, ki sta se žal takoj v začetku pojavila v glavah nekaterih za časom zaostajajočih posameznikov. Kot glavne naloge pa jima nalaga: skrb za budnost nad postavljenimi ideološkimi načeli, skrb za utrditev organizacije in njeno razširitev zlasti med delavsko in šolsko mladino, skrb za vzgojo vodnikov in načelnikov družin in rodov, skrb za pripravo čim večjega števila tabornj, skrb za izvedbo izpitov, ki jih mora opraviti vsak posamezni član, skrb za to, da bo do sedanja glasilo ZTS »Taborec« čimprej začelo izhajati kot mesečna revija, in končno, skrb za čim tesnejšo povezavo z ostalimi mladinskimi organizacijami zaradi pomoči pri njihovih taborjenjih. Na koncu poziva resolucija vse svoje člane, naj se v ljubeznivo okleonejo načel svoje organizacije; vse prijatelje mladine ter posebej starše in vzgojitelje, kakor tudi prijatelje prirode in množične organizacije pa, naj po svojih močeh sodelujejo in prispevajo k napredku organizacije v skupnem cilju — vzgojiti odločnega, vztrajnega, zdravega, poštenega in svobodoljubnega državljana naše socialistične domovine.

Ce pripomnimo še to, da ima ta organizacija tudi svoje posebne zadane, kakor n. pr.: tabornik je odločen in vztrajen, je skromen in varčen, je discipliniran in zvest, je vzdržan in čist, je delaven in utrjuje telo, je pošten in govori resnico, je priučen in iskren, veder, vesel, vpljuden in gostoljuben, stremi k napredku in znanju itd., nadalje da vreja mladino v svojih organizacijah preko vsega leta, da mora vsak član opraviti posebne izpite, da so člani organizacije tudi starejši ljudje itd., tedaj mora vsak ljubitelj mladine priznati, da smo z Združenjem tabornikov Slovenije dobili napredno vzgojno organizacijo, ki zasluži vso pozornost naše javnosti, pa tudi njeno zaupanje in vsestransko pomoč. -mis-

Visoka vrednost delovnega dne v zadrugi Stražišče

V podnaslov članka »Občni zbor delovnih zadrug so se začeli, na prvi strani včerajšnje številke našega lista, je tiskarski skrat zagrešil grobo napako. Omenjeni podnaslov se pravilno glasi »Visoka vrednost delovnega dne v zadrugi Stražišče« kar je razvidno tudi iz članka.

Omenjeni zadrugi delovni dan obratno navali samo na podlagi proizvodnega učinka posameznih zadrugnikov in znaša 367 din.

Most čez Gradščico v Ljubljani, izdelan po načrtu mojstra prof. arh. J. Plečnika. (Glej članek na 6. strani)

Kaj hoče doseči Združenje tabornikov Slovenije?

Taborništvo pri nas nikakor ni nekaj novega, pač pa je še zelo mlado Združenje tabornikov Slovenije, ki deluje šele eno leto. Zato vlada v javnosti o tej novi organizaciji še precej nejasnosti in ugibanj, pa tudi nekatera povsem zmotna gledanja, tem bolj ker so se našli celo med nekdanji skavti in gozdovniki kot ustanovitelji te organizacije posamezniki, ki so si njen pomen in namen razlagali po svoje.

Kdo so pravzaprav ti taborniki, ki jih bomo že v kratkem času srečevali po ulicah tudi v njihovih krogih? Kaj hoče pravzaprav to združenje? Ali je to res le neka nova športna organizacija? Ali so to nekdanji skavti in gozdovniki s svojimi starimi načeli in ideologijami? Ali gre pri tej novi organizaciji res samo za to, da propagira življenje v prirodi in da uči svoje člane pravilno postavljati šotore, Ali lahko zaupamo tej organizaciji mladino, kateri je ta organizacija tudi v prvi vrsti namenjena?

Na vsa ta in še na druga vprašanja daje odgovor posebna resolucija, ki jo je preteklo nedeljo prav zaradi pravilnega informiranja javnosti ter razčiščenja vseh teh vprašanj enodušno sprejela I. redna letna skupščina Združenja tabornikov Slovenije. Resolucija se v izveščku glasi takole:

Združenje tabornikov Slovenije je mladinska vzgojna organizacija, ki je izšla iz bivše skavske in gozdovniške organizacije. Osnovni namen združenja je vzgoja dobrih članov socialistične družbe s pomočjo organiziranega življenja v prirodi, po že uveljavljenih in tudi pri nas preizkušeni gozdovniških in skavtskih vzgojnih metodah. Vzgojne metode taborniškega gibanja, pravi nadalje resolucija, so za mladino privlačne in koristne, morajo pa temeljiti na zdravih in pravih družbenih osnovah. Našemu združenju se postavlja kot osnovna naloga, da kot prvo v zgodovini mednarodnega taborniškega

gibanja zasnuje naši mladini tako organizacijo, ki bo smotrno izkoristila vse pozitivne taborniške vzgojne elemente, in ki bo temeljila obenem na naši t. j. socialistični družbeni ideologiji. Pri tem nas morajo tudi v bodoče voditi izkušnje vsega doseganega taborniškega udejstvovanja. mnogo novega pa bomo v to udejstvovanje lahko dodali iz našega partizanskega življenja v želji, da bo naša mladina vneto gojila partizanske tradicije in prav tu — ne pa v neki mladinsčini — iskala svoje vzore.

Resolucija nadalje odobrava doseganje delo Staršinskega sveta in uprave še posebej njuno odločno borbo proti vsakemu odklonu v skrajno gozdovništvo ali skrajni skavtizem, ki sta se žal takoj v začetku pojavila v glavah nekaterih za časom zaostajajočih posameznikov. Kot glavne naloge pa jima nalaga: skrb za budnost nad postavljenimi ideološkimi načeli, skrb za utrditev organizacije in njeno razširitev zlasti med delavsko in šolsko mladino, skrb za vzgojo vodnikov in načelnikov družin in rodov, skrb za pripravo čim večjega števila tabornj, skrb za izvedbo izpitov, ki jih mora opraviti vsak posamezni član, skrb za to, da bo do sedanja glasilo ZTS »Taborec« čimprej začelo izhajati kot mesečna revija, in končno, skrb za čim tesnejšo povezavo z ostalimi mladinskimi organizacijami zaradi pomoči pri njihovih taborjenjih. Na koncu poziva resolucija vse svoje člane, naj se v ljubeznivo okleonejo načel svoje organizacije; vse prijatelje mladine ter posebej starše in vzgojitelje, kakor tudi prijatelje prirode in množične organizacije pa, naj po svojih močeh sodelujejo in prispevajo k napredku organizacije v skupnem cilju — vzgojiti odločnega, vztrajnega, zdravega, poštenega in svobodoljubnega državljana naše socialistične domovine.

Ce pripomnimo še to, da ima ta organizacija tudi svoje posebne zadane, kakor n. pr.: tabornik je odločen in vztrajen, je skromen in varčen, je discipliniran in zvest, je vzdržan in čist, je delaven in utrjuje telo, je pošten in govori resnico, je priučen in iskren, veder, vesel, vpljuden in gostoljuben, stremi k napredku in znanju itd., nadalje da vreja mladino v svojih organizacijah preko vsega leta, da mora vsak član opraviti posebne izpite, da so člani organizacije tudi starejši ljudje itd., tedaj mora vsak ljubitelj mladine priznati, da smo z Združenjem tabornikov Slovenije dobili napredno vzgojno organizacijo, ki zasluži vso pozornost naše javnosti, pa tudi njeno zaupanje in vsestransko pomoč. -mis-

Visoka vrednost delovnega dne v zadrugi Stražišče

V podnaslov članka »Občni zbor delovnih zadrug so se začeli, na prvi strani včerajšnje številke našega lista, je tiskarski skrat zagrešil grobo napako. Omenjeni podnaslov se pravilno glasi »Visoka vrednost delovnega dne v zadrugi Stražišče« kar je razvidno tudi iz članka.

Omenjeni zadrugi delovni dan obratno navali samo na podlagi proizvodnega učinka posameznih zadrugnikov in znaša 367 din.

DIO GENERALNE SKUPŠČINE ZDRUŽENIH NARODOV

Jugoslovanska delegacija se zavzema za definicijo agresije

Govor jugoslovanskega delegata dr. Milana Bartoša v Pravnem odboru Generalne skupščine

Pariz, 19. jan. (Tanjug) Pravni odbor Generalne skupščine OZN razpravlja o definiciji agresije. O tem vprašanju je spregovoril tudi jugoslovanski delegat dr. Milan Bartoš, ki je izjavil med drugim:

»Izkušnje, pridobljene v dveh svetovnih vojnah, posledice agresije in velike žrtve, ki so nastale kot rezultat tega zločina, so pokazale nujno potrebo, da človeštvo pravocasnou ukrene vse potrebno, da bi bilo v prihodnosti obvarovano podobnih izkušenj. Jugoslovanska delegacija meni, da formulacije pravnih prepovedi vojne v mednarodnem pravu sicer niso jamstvo, da ne bo prišlo do vojne, vendar pa so kljub temu sredstvo za mobiliziranje množic in dvigovanje zavesti milijunov narodov proti agresivni politiki posameznih držav. V pravnem odboru obstoje v bistvu tri različna stališča:

Del delegacij je proti kakršni koli definiciji agresije (to stališče je izraženo v grški resoluciji). Sovjetska delegacija predlaga omejeno definicijo agresije, da bi lahko v prihodnje imeli za agresijo samo tista dejanja, ki so izrecno naštet v tej definiciji. Po tretjem gledišču bi bilo nujno potrebno objaviti definicijo agresije, vendar pa ta ne bi smela biti omejena.

Po mnenju jugoslovanske delegacije je pravno možno, politično pa primeren, definirati agresijo. Jugoslovanska delegacija se ne more strinjati z argumenti, ki so jih v prid svoje trditve navajali nasprotniki izdaje resolucije. Ko meni, da je pravno možno definirati agresijo, jugoslovanska delegacija ne pozablja niti tesne zveze, ki obstoji med pravnimi in političnimi vidiki posameznih vprašanj. Menimo, da bi bilo v sedanjem političnem položaju izredno koristno, da bi sprejeli

deklaracijo o pravicah in dolžnostih držav, kakor tudi definicijo o agresiji. Prav tako nam je jasno, da to ne bi moglo preprečiti vojne, vendar smo prepričani, da to ne more biti razlog, da se ne bi lotili reševanja teh vprašanj. Tudi delno in nepopolno reševanje je namreč lahko zelo koristno in po oteževalo začetek agresije v primerih, določenih v definiciji. Kakor je gotovo, da obstoj definicije ne bi mogel preprečiti vojne, tako je gotovo tudi to, da bi njen obstoj in sprejetje po vseh članicah oteževalo agresorju, da bi našel opravčilo za svoje agresivno ravnanje, sočasno pa olajševalo pristojnim organom Zdrženih narodov določevanje napadalca. Obstoj definicije bi nedvomno olajšal javnemu mnenju in državam, da bi z večjo gotovostjo ugotovili, ali so bila pravila o prepovedi zatekanja k sili kot sredstvu nacionalne politike spoštovana.

Jugoslovanska delegacija se strinja s tistimi, ki pravijo, da je splošna definicija nezaželena in da ne zadovoljuje potreb. Prav tako se strinja s tistimi, ki trdijo, da ni mogoče napraviti izrpnne definicije z naštevanjem raznih oblik agresije, ker je splošno znano, da taka definicija ne bi mogla naštet vseh oblik agresije, ki bi se utegnile pojaviti v prihodnosti. Jasno je, da se bodo z napredkom tehnike nujno menjala tudi sredstva, s tem pa tudi oblike agresije.

Ne moremo pa se strinjati z zaključkom, ki izhaja iz vsega tega, da je namreč nemogoče in nezaželeno definirati agresijo in da je treba opustiti vsak trud na tej poti. Takšno gledanje lahko samo prepreči razvoj prava.

Nato je tov. dr. Bartoš poudaril, da jugoslovanska delegacija ne more sprejeti grške resolucije, ker je v

bistvu negativna in nekonstruktivna. Kar se tiče predloga sovjetske delegacije, bi jugoslovanska delegacija glasovala za vsak paragraf posebej, pri glasovanju v celoti pa bi se vzdržala, ker meni, da bi ta predlog dejansko predstavljal nevarnost, ki jo nasprotniki definicije agresije pripisujejo sleherni omejevalni definiciji. Z mnogo večjimi simpatijami gleda jugoslovanska delegacija na resolucijo Bolivije, ki po njenem mnenju v svojem bistvu zadovoljuje, ker se na eni strani ne zadržuje zgolj na klasičnem (vojaškem) pojmu, temveč tudi na novih oblikah agresije s pomočjo gospodarske zasluževanja, ter pri tem ne pozablja, da se mora prepustiti pristojnim organom Zdrženih narodov popolna svoboda in elastičnost.

Generalna skupščina je dolžna napraviti vse, kar je potrebno, da se sprejme taka definicija agresije, ki bo jamčila elastičnost politične akcije pristojnih organov Zdrženih narodov, ker se lahko samo z kombiniranjem sintetične definicije in svobodnega delovanja organov Zdrženih narodov v primeru definicije nepriznane agresije, zagotovi pravilna akcija Zdrženih narodov v boju proti agresiji, pa naj bi prišla s katere koli strani, ali bila proti komur koli narperjena.

Ako bi bilo kršeno premirje v Koreji, bi ZDA in Anglija odločno reagirale

London, 19. jan. (Reuter). Predstavnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil, da Velika Britanija ni prevzela nobenih določenih obveznosti za akcijo z Zdrženimi ameriški državami, ako bi bilo premirje na Koreji prekršeno.

Predsednik britanske vlade Winston Churchill je izjavil v ameriškem kongresu, da so se ZDA in Britanija sporazumele, da bodo hitro, odločno in učinkovito reagirale v primeru, da bi bilo na Koreji doseženo premirje, nato pa prekršeno. Poročila, ki prihajajo iz Washingtona, pravijo, da sta se obe državi sporazumeli o ostrih represivnih ukrepih, vsteto je tudi bombardiranje LR Kitajske in uvedba gospodarske blokade, ako bi bilo premirje prekršeno.

V področju za izmenjavo ujetnikov so severnokorejski in kitajski delegati ponovno zahtevali popolno izmenjavo vseh ujetnikov. Kitajski delegat je izjavil, da so ujetniki še vedno vojaški in podvrženi vojaški disciplini in da morajo biti potemtakem ne glede na to, ali to hočejo ali ne, repatriirani.

Slovenska knjigarna v Celovcu

Celovec, 19. jan. Koroška Slovenska prosvetna zveza bo danes dopolnje odprla v Celovcu slovensko knjigarno »Naša knjiga«. Slovenska knjigarna bo imela zelo pomembno vlogo v kulturnem razvoju koroških Slovencev, hkrati pa bo tudi Nemcem na Koroškem dajala sliko slovenske knjizne dejavnosti in utrjevala kulturno pomembnost Slovencev. Ob otvoritvi slovenske knjigarne bo tudi v celovški slovenski radijski oddaji, ki bo združena s proslavo pesnika Otona Zupanciča.

Francoski pritisk na tuniško vlado in tuniškega beja

Pariz, 19. jan. (Tanjug). Obretaciji predsednika gibanja »Neodestur« Habiba Burgibe, namestnika generalnega tajnika Mongi Selima

Prve volitve v Nepal
New Delhi, 19. jan. (Tanjug). Po strmoglavljenju stoletne vladavine fevdalne družine Rana in sestavi prve kongresne vlade bodo letos prve splošne volitve v Nepal, ki ima nekaj nad 6 milijonov prebivalcev. Izvolili bodo 40 članov parlamenta, ostalih 10 članov pa bo imenoval nepalski kralj.

in večine krajevne vodstva tega gibanja, kakor tudi voditelje tuniške sindikalne organizacije in Ki Tunizije je generalni tajnik Neodesturja Salah Ben Juzef izjavil, da nameravajo s temi aretacijami izvesti pritisk na vlado in tuniškega beja, da bi sprejela sedanjo francosko zahtevo po ostavki tuniške vlade. Posledice teh aretacij — je rečeno v izjavi — ne vzbujajo pri nas prevlelike zaskrbljenosti. Mnogokrat so že nameravali zatrete naše nacionalno gibanje, uspeh pa je bil vedno ta, da se je naša borba za osvoboditev države še bolj okrepila. Pot, ki smo jo izbrali za uresničitev naših težnj, ostane trdna.

»Medtem ko se tukaj s procedural-

Misli partizana ob Kocbekovem „Strahu in pogumu“

Najbolj neresnična pa je novela »Crna orhideja«, v kateri beremo naslednji razgovor med komisarjem in komandantom:

— Komisar je zvil papirje in jih dal nazaj v torbo. Nato je sedel na delbo in gledal v pojemajoči večer. Ni premaknil glave, ko je dejal: »Torej me sodišča?«

»Obsojen dejavnost brez vere.«
»Jaz pa ljubezen brez upanja.«
Gregor je prisedel in ga rahlo prijel za ramo: »Kaj veš o moji ljubezni?«

»Da je danes na tehtnici.«
Gregor je spustil njegovo ramo: »Moja ljubezen je pohujšljivejša, kakor si misliš. Slehermi videnje hoče izničiti. Začela sta govoriti skokoma.«
»Kakšna ljubezen je to?«
»Gre za srečanje z bližnjikom, ki je edini vir svobode.«

Janez ga je pogledal: »Potemtakem ne priznaš dekletove krivde?«
»Nasprotno, priznam jo.«
»Ne razumem te. Če priznaš krivdo, priznaš tudi kazen, Nemca si uničil v boju, dekle, komu uničili s kaznijo. Takšna smrt ne osvobaja.«

»Boj meri v premagovanje ovir, v stvarno zmago, kaznen pa v človeka in njegov smisel. V kaznovanju se zavestno srečujemo z nasprotnikovo človečnostjo. Kaznovanje je nekaj od-

večnega, kaznovanje je duhovno pozeženje po bližnjiku, njegova svoboda vzpostavi vzajemno razmerje med ljudmi.«

»Toda takšno svobodo je nemogoče izsiliti.«

»Ampak nikoli z maščevalnim sovraštvom. Tri kaznovanju se moramo pozivati na človekovo vesoljno bistvo.«

»Preveč braniš človeka.«
»Noben človek z zločinom ne izrazi vsega svojega človeka. Nič ne prostovoljno hudoben, je dejal že Sokrat.«

Cez hip pa je dodal: »V Katarini je še večja skrivnost.«
»Kakšna?«
»Ker je mnogo ljubila, je dozorela. Postala je medija.«

Prepričan sem, da se nista nikoli slovenski komisar in komandant tako pogovarjala o ženski, ki je v preiskavi zaradi tega, ker je bila spremeljalka gestapovca in osumljena vo-hunstva, kajti če bi tako govorila, bi kmalu zapravila bataljon.

Stab bataljona je ustregel njeni želji da umre kot nevesta. Poslali so jo domov, da se je preoblekla. »Komisar je stražar naznanil patrolno, že se je pokazala med bataljonom. Stopila je iz zelenja kakor prikazen in tedaj so vsi do poslednjega onemeli.

Sredi osmih partizanov je obstala Katarina v dolgi beli obleki, zagrnjena v poročni pajolan. Fantje so se zamajali, kakor da jih je oplazila čarovnikova palica. Izbuljili so očii, odprli usta ter lovili sapo. Prvi trenutek niso vedeli, ali sanjajo ali vidijo prikazen. Katarina pa je stala sredi med njimi, omamno mila in nežno ponosna. Na prsih je imela nagelj in rozmarin. Moška srca so vztrepetala, vsakdo se je čutil njenega ženina.«

Tako opisuje E. Kocbek spremeljalko nemškega oficirja, osumljenko sodelovanja z Gestapom. Kako je mogel tovariš Kocbek vreči na papir, da se je vsak čutil njenega ženina? V vseh časih in pri vseh narodih vidimo, bodisi v zgodovini ali literaturi, kakšne odnose so imeli ljudje do izdajalcev in kako so jih opisovali. Ni nam treba, da bi se vračali nazaj v zgodovino, saj nam je pri roki narodno-osvobodilna borba. Naše partizanske čete, bataljoni, brigade, odredi so se morali leta in leta vsak dan boriti z mnogoštevilnim sovražnikom, ki je bil tudi neprimerno bolj oborožen. Poleg tega so se morale naše enice kakor tudi razni terenci in aktivisti v Ljubljani in drugih naših mestih boriti proti tistemu nevidnemu sovražniku — izdajalcu, ki je bil v službi Gestapa ali pa italijanske OVRA.

Iz domovinske vojne in narodne revolucije vemo, da so zaradi izdajstva padli tisoč in tisoč naših ljudi kot »tali« ali pa so umirali v internaciji. Zna nam je Javorica, kjer je padlo nad 100 ljudi, Pohorski bataljon in še razne druge slovenske operativne

edinice so mnogo trpele zaradi tega izvržkov slovenskega naroda — izdajalcev. Zato pa je bilo vsakemu borcu, terencu in aktivistu popolnoma jasno, kakšen odnos mora imeti do izdajalcev. Prav zaradi tega je izmišljena in neverjetna epizoda v noveli »Crna orhideja«, ki govori, da so vsi borci bataljona zaljubili v Katarino, da so se čutili njenega ženina, ko se je prikazala v poročni obleki. Kaj podobnega v naši borbi ni bilo nikoli res. In tudi v literaturi to ne bi smelo biti dovoljeno, kajti bataljonskemu kolektivju, ki se je leta in leta tolkel, je bilo pred očmi samo to, kako bo čimprej prišel do zmage, kako bo uničil ali pregal z naše zemlje nemške in italijanske fašiste in z njimi vred kaznoval vse njegove pomagače — izdajalce in izdajalke, četudi bi bile še tako lepe.

Novela »Crna orhideja« nam je lahko odvrten šolski primer, kako se ne bi smeli opisovati notranji odnosi med štabom bataljona in dozevno vojnko na eni strani, na drugi strani pa med dozevno vojnko in bataljonskim kolektivju, to pa zaradi tega, ker ne ustreza stvarnosti, ker ne ustreza duhu časa in okolja, ker je grdo potvarjanje partizanstva in daje smraoten pečat partizanstvu. Razumem, da je potrebno v literaturi tudi v sovražniku iskati nekaj človeškega, v kolikor ga ima. V tej noveli pa je dal Kocbek vsu človečnosti gestapovski spremeljalki in jo obsjnal in poveljeval z najbolj toplimi opisi.

Ze naš prvi slovenski kritik Fran

Film »Trieste mia« prepovedan

Trst, 19. jan. Zavezniška vojska uprava je večraj preklicala odobrenje za predvajanje italijanskega filma »Trieste mia«, katerega so od srede dalje vrtili v tržiškem kinu »Alabarda«. Vsebina filma in osebe, ki v njem nastopajo, so odsev najogubnejšega italijanskega sovražništva in ostudno blatenje Slovencev in naše narodno osvobodilne borbe. Nad filmom se niso zgražali samo slovenski prebivalci Trsta, ampak tudi vsi demokratični Italijani. Tržiški demokratični italijanski tisk je o tem filmu pisal, da je edini namen filma z blatenjem Slovencev podžigati rasno mržnjo itd. Izrazil je začudenje, da je Zavezniška vojska uprava dovolila predvajanje tega filma, ki škoduje javnemu miru in vzgoji ljudi. V imenu slovenskega prebivalstva je proti predvajanju filma »Trieste mia« protestiral »Primorski dnevniki«.

Boji v Vietnamu

Saigon, 19. jan. (AFP). V tonkinški delti je sedaj več kot 13.000 pripadnikov Ho Si Minhovih sil. Hkrati prihajajo vesti, da prenašajo dolge kolone kitajskih kulijev strelivo in drugo vojno gradivo za Ho Si Minhove čete, ki se razvrščujejo pri Hao Binhu. Popuščanje pritiska na tem področju je po splošnem mnenju posledica sedanjega premeščanja Ho Si Minhovih enot.

Predavanja o Jugoslaviji na vseučilišču v Bridgeportu

New York, 19. jan. (Tanjug). Na povabilo profesorjev in študentov vseučilišča v Bridgeportu pri New Yorku, je imel direktor Jugoslovanskega informacijskega centra v New Yorku Ljubo Drndić več predavanj v seminarju za mednarodne odnose in politične vede. Profesorji in več kot 3000 študentov so poslušali predavanja o Jugoslaviji z veliko pozornostjo in stavljali razna vprašanja. Predavanja so vzbudila veliko zanimanje tudi pri prebivalstvu Bridgeporta ter so tamojšnji časopisi prinesli daljše članke s tiskovne konference z novinarji.

Mostar dobiva električno energijo iz hidrocentrale »Tito« v Dalmaciji

Te dni so dovršili gradnjo 90 km dolgega daljnovođa od velike hidrocentrale »Tito« v Zadarju ob reki Cetini v Dalmaciji do Mostara. Daljnovođa obratuje z napetostjo 110.000 voltov. V sredo so prvič priključili transformatorsko postajo v Mostaru na novi daljnovođa. Tako ima sedaj industrija v Mostaru dovolj energije za vse potrebe. Termoelektrarna v Mostaru, ki je doslej nezadostno preskrbovala tamojšnji rudnik, tobačno tovarno in druge obrate z električno energijo ob pogostih prekinitvah in zastojih, bo odslej predstavljala samo rezervo, ker so njeni proizvodni stroški previsoki. Le v poletnih mesecih ob nizki vodi Cetine bo termoelektrarna priskočila na pomoč. Zgraditev daljnovođa je velikega pomena tudi za novo bombažno predilnico, ki bo v kratkem začela obratovati v Vrapčičih pri Mostaru, kakor tudi za preskrbo luke Kardeljevo z električno energijo.

Razstava sodobne francoske slikarske umetnosti

V Beogradu bodo meseca februarja odprli razstavo sodobne francoske slikarske umetnosti, na kateri bo zbranih nad 60 del raznih franc. umetnikov. Razstava bo pozneje prenešana v Zagreb in Ljubljano, zato je poleg Zveze društev upodablajočih umetnikov Jugoslavije pri pripravljaju razstave udeležena tudi Moderna galerija iz Ljubljane.

Naš narodni dohodek in njegova razdelitev po družbenem planu

(Konec)

Stopnja akumulacije in fondov po republikah

Stopnja akumulacije in fondov, ki nam pove, v kakšnem razmerju s plačnim fondom morajo posamezne gospodarske panoge oz. podjetja ustvariti presežek proizvodov za kapitalno graditev, za socialne in druge družbene fonde, za vzdrževanje državnega aparata in državne obrambe, je po besedah tov. Kidriča ekonomsko in družbeno jedro vsega družbenega plana.

Decela zgrešeno bi bilo, če bi hoteli iz razlik, ki jih kažejo te stopnje tako po posameznih gospodarskih panogah kakor tudi po republikah, sklepati, da je za temi stopnjami nekakšen umeten manevar ekonomske politike, kakor je dejal tov. Kidrič. Te stopnje so le izraz sedanjega stanja in današnjih ekonomskih cen v gospodarstvu. Kolikor so cene za posamezne proizvode visoke, je to rezultat nerazvite proizvodnje. To so monopolne visoke cene, ki diktirajo tudi visoko stopnjo akumulacije in fondov, kajti če bi postavili nižje cene in nižje stopnje za akumulacijo in fonde, bi nastalo nesorazmerje med povpraševanjem in ponudbo, blago bi izginilo s prostega trga in bi se z njim razvila spekulacija. Posebno visoke stopnje dobimo, če se v posameznih panogah k monopolno visokim cenam pridružijo še znatne razlike v proizvodnih stroških zaradi višjega ali nižjega organskega sestava kapitala. V elektrogospodarstvu imamo n. pr. v Sloveniji (kjer je največ velikih hidrocentral) celo visoko stopnjo akumulacije in fondov, namreč 2617% plačnega fonda, nasproti 1448% v Hrvaški, 1101% v Srbiji in 302% v Makedoniji. Elektrogospodarstvo Slovenije ima tako visoko stopnjo akumulacije in fondov, čeprav je za Slovenijo določena najnižja ekonomska cena za električno energijo, namreč 6,47 din za kilovatomuro, nasproti 8,28 din na Hrvaškem, 14,01 din v Srbiji in 13,22 din v Makedoniji.

Tipičen monopolni položaj ima tobačna industrija, kjer so stopnje akumulacije in fondov na splošno zelo visoke. Maksiško se bo morda začudil, da ima industrijsko še nerazvita Makedonija v industriji in rudarstvu najvišjo povprečno stopnjo akumulacije in fondov, namreč 823% plačnega fonda (Slovenija 805%, Hrvaška 556%, Srbija 548%, Bosna in Hercegovina 494% in Crna gora 307%). Vzrok je v tem, da ima tobačna industrija Makedonije, (kjer znaša stopnja akumulacije in fondov 2822%) s svojo obsežno proizvodnjo dominanten položaj v makedonski industriji, kar bistveno vpliva na povprečno stopnjo akumulacije in fondov v industriji in rudarstvu republike. Navzlic temu pa prispeva industrija Makedonije skupaj z rudarstvom k celotni vrednosti akumulacije in fondov v industriji in rudarstvu Jugoslavije (ki znaša 312 milijard din) le 13,7 milijard din (4,4%), medtem ko prispevata industrija in rudarstvo v Srbiji 96,3 milijarde din (30,8%), v Hrvaški 84,7 milijarde din (27,1%), v Sloveniji 77,5 milijarde din (24,8%) ter v Bosni in Hercegovini 39 milijard din (12,5%).

Vseh teh momentov, ki vplivajo na povprečno stopnjo akumulacije in fondov, se moramo zavedati, kadar primerjamo povprečne stopnje akumulacije in fondov za vse gospodarstvo posameznih republik. Naslednja primerjava nam kaže, kakšno vrednost ustvarja gospodarstvo posameznih republik za akumulacijo in fonde (v milijardah din) in kakšne so povprečne republiške stopnje akumulacije in fondov:

Republika	akumulacija in fondov v milijardah din	stopnja akumulacije in fondov
Slovenija	97.1	230%
Hrvaška	128.5	131%
Bosna in Herc.	65.6	123%
Makedonija	20.9	98%
Srbija	152.5	93%
Crna gora	3.4	53%
Skupaj FLRJ	467.3	122%

V Sloveniji so močno zastopane zlasti tiste industrijske panoge, ki imajo

v precejšnji meri monopolni položaj iz zaradi tega tudi visoke cene in stopnje akumulacije in fondov, kar bistveno vpliva na povprečno stopnjo akumulacije in fondov. Zlasti pa se gospodarstvo Slovenije odlikuje po močnem razvoju proizvodnih sil in industrializacije, po racionalnejši organizaciji dela, višji kvalifikaciji delovne sile in višji proizvodnosti dela. Zato je razumljivo, da ima Slovenija sorazmerno največji obseg in največjo stopnjo akumulacije in fondov.

Morda se bo kdo začudil, da je Srbija glede stopnje akumulacije in fondov na predzadnjem mestu s 93%, čeprav izkazuje največji znesek akumulacije in fondov (152,5 milijarde din). Vzrok je v tem, da ima Srbija z Vojvodino največji delež kmetijske proizvodnje v Jugoslaviji (malo manj kakor polovico); prav v kmetijski proizvodnji pa je stopnja akumulacije in fondov malenkostna. Hrvaška izkazuje za Slovenijo največji obseg in največjo stopnjo akumulacije, Bosna in Hercegovina pa ima sorazmerno visoko stopnjo navzlic temu, da je znesek za akumulacijo in fonde sorazmerno majhen.

Osnovna razdelitev narodnega dohodka

Naš družbeni plan postavlja za razliko od prejšnjih planov kot obvezno nalogo izpolnitev minimuma izkoriščanja proizvodne zmogljivosti. Vsi računski sioniji na tem planiranem minimumu izkoriščanja kapacitete. Tudi nameravani plačni fond je izračunan na tej minimalni osnovi, navzlic temu pa zagotavlja ohranitev življenjskega standarda na sedanji višini. V izvajanju plana pa se bo življenjski standard lahko povečal, če bodo delovni kolektivji čim bolj izkoristili možnosti za večjo proizvodnjo in za večjo proizvodnost dela. V tem primeru se bo povečal fond plač, oz. se bodo znižale cene, kar vse bo vplivalo na življenjsko raven delovnih ljudi. Novi gospodarski sistem daje v tej smeri kolektivno veliko stimulacijo, zlasti za znižanje materialnih stroškov proizvodnje in za pravilno uporabo delovne sile.

Družbeni plan določa osnovno razdelitev narodnega dohodka tako, da gre za plačni fond delavcev v gospodarstvu in za osebni dohodek individualnih proizvajalcev 363 milijard din, za družbene fonde 403 milijard in za investicije 156 milijard, kar da skupaj 942 milijard — za 57 milijard več kakor znaša izračunani narodni dohodek (885 milijard). Ker je plan, kakor rečeno, postavljen na podlagi minimalnega izkoriščanja proizvodne zmogljivosti, bo mogoče precejšen del te razlike kriti s preseganjem planskih n. pr. v ostalem p: se bo razlika krila s posojili, krediti in s pomočjo iz inozemstva (prav te dni so vlade ZDA, Velike Britanije in Francije sporočile naši vladi, da so odobrile 23 milijonov dolarjev ali 7,5 milijard din kot predujem na račun pomoči za prvo polletje 1952). Za skrajni primer pa pooblašča predlog družbenega plana zvezno vlado, da zniža izdatke po posameznih postavkah razdelitve narodnega dohodka, tako da bo ravnovesje v vsakem primeru zagotovljeno. (fs)

Za boljše preskrbo Beograda z vodo

V Beogradu se občuti med poletjem čedalje večje pomanjkanje vode. V poletnih mesecih porabijo v Beogradu na dan po 80.000 do 84.000 kub. metrov vode, med zimo pa na dan po okoli 65.000 kub. metrov in pride tako na vsakega prebivalca na dan po 180 litrov vode. Na leto porabijo nad 23 milijonov kub. metrov vode. Da bi bilo mesto bolj preskrbljeno z vodo, bodo začeli že v kratkem graditi velike vodnjake, ki bodo zajemali podzemsko vodo, katere je dovolj zlasti na področju Novega Beograda. Uredili bodo tudi tako imenovani remi-vodnjak, ki bo dajal do 200 litrov vode na sekundo. Z ureditvijo novih vodnjakov se bo kapaciteta beogradskega mestnega vodovoda povečala za najmanj 20 odstotkov. Vsi projektirani vodnjaki bodo urejeni do meseca septembra t. l.

Bišli so tisti, ki so se znali z vsakim borcem pogovoriti ne glede na njegov poklic v civilu, skratka, bili so ne samo funkcionarji in politični predstavniki, temveč tudi ljudje z vsem človeškim čustvanjem in življenjem. Način, kako Kocbek opisuje komisarja, je sovražen in sadičen. Komisarja sta prikazana kot krvi željni zveri brez človeškega čuta in dostojanstva, kot železna avtomata, ki se cinično posmehujeta partizanom, ki se cinično posmehujeta partizanom. Takšen je komisar Gaber, ki sili medicinca Damjana k zahrbiti ustrelitvi izdajalca, kakor tudi komisar Janez, ki prisili bataljonskega komandanta, da ustreli nemško vojnko. Pri Kocbeku sta opisana izdajalec in izdajalka kot humana človeka, komisarja pa kot mesarja, ki hlepita po krvi in sta zmedena brez perspektive, strahotna železna avtomata.

Dosti smo poznali komisarjev v domovinski vojni, takih pa kakršne opisuje v svojem velikem preizku in cinizmu Kocbek, nismo nikjer videli. Če bi bilo partizanstvo tako, kakor ga opisuje Kocbek bi že prvo leto vrag vzel vse partizanstvo in našo borbo! Ne vem, ali je Kocbek iz idejnega ali osebnega sovraštva prikazal tako perverzno umazani ljudi oba komisarja? Vprašujem se, kako je mogla pri nas iziti taka knjiga, polna prezira in sovraštva do komisarjev. Kocbekov »Strah in pogume« je bloden pamflet na račun naših partizanov ter slavnih tradicij domovinske vojne in narodne revolucije. Zato tako knjigo s tako zoparno in sovražno vsebino odklanjamo.

(RAZGOVOR NASEGA DOPISNIKA S PREDSEDNIKOM OF ZA TRZASKO OZEMLJE G. BRANKOM BABICEM)

Rimsko pismo

Draga Karla!
Rim, jan. 1952
Spet nekaj vrtic iz dežele sonca in pomaranč. kakor jo posebno radi nazivajo tisti, ki poznajo njen najbolj južni del. Zdi se mi pa, da naša Gorenjska v tem času nima prav nič manj lepih sončnih dni, kakor jih imamo tu. Res da morda sedaj pri vas živo srebro zleze pod ničlo, toda v vlažnem hladu, čeprav nekaj nad ničlo, se mi počutimo dokaj bolj neprijetno. Tudi megla je naša dobra znanka v jutranjih urah, v nekaterih predelih Rima, posebno pa ob Tiberi, pa še dlje.

Glej, danes bi se moje pismo dotaknilo nečesa, na kar z grenkim občutkom pomisliš, kadar govorimo o naši laški sosedu. Trst! Koliko besed je bilo izgovorjenih in koliko tiskarskega črnila se je prelilo že zaradi tržaškega vprašanja pri nas, med Italijani in tudi drugod. In vendar je velikanska razlika med njimi in nami. Kar je bilo napisanega pri nas, to smo občutili mi vsi, bila je beseda nam vseh. Tu pa... No, pa presodi sama. Naslednje vrstice. Ti bodo govorile o pogovoru z gospodom Enrico.

Zanimivo je, da Italijani kaj malo govore o Trstu, kadar pridejo v stik z Jugoslovani. Ne zato, da bi se morda izogibali takšnih pogovorov, marveč predvsem zato, ker jih stvar ne zanima in jim je v vsakdanjem — če se tako izrazim — političnem življenju deveta briga.

Torej gospod Enrico... Naj Ti ga predstavim? Srednjevečnik, 45 let, že malce siv ob sencih. Skrbno oblečen. Trenutno hodi po sobi gor in dol in govori. Kadar misli, da ni morda kakšno stvar se posebej poudariti, se ustavi pred mano. Govori z rokami, očmi, človek bi rekel, z vsem telesom.

Pogovor o Trstu je prišel na vrsto čisto slučajno in skoraj malo čudno se mi zdi, da govori Italijan o tem. »Kaj je pravzaprav tržaško vprašanje za vas? Rad bi vam odkrito povedal svoje mnenje in mislim, da bi vam s tem izrazil mišljenje milijonov Italijanov: torej jasna in odkrita beseda! Predstavljajte si ruto, s katero bi vam skušali zavzeti oči. In s to ruto ne bi ničesar videli, ničesar od vseh teh težkih stvari, ki se nam kopicajo dan za dnem nad glavo...

Takšna ruta je to nesrečno vprašanje. In kadar se nekomu zdi bolj potrebno, da ne vidimo ničesar, razen rute seveda, takrat nam jo skušajo nasilno potisniti na oči: stolpci časopisov, toda še sledi ni bilo! In gospod Enrico se je malce v zadregi nasmehnil. Zdelo se mi je, da bo še nadaljeval, a se je premislil.

»Ecco tutto! To je vse, kar mislim. A pustiva Trst. No, kako vam je bila všeč razstava »Flamici in Italia?« Tako sva končala pogovor o Trstu. Razveselila me je poštena beseda poštenega človeka in pogovor o drugih stvareh je prijetno tekkel dalje. Jelka Jelka

Poulični boji za Trst

BITKA ZA TRST

Italijanski šovinisti zelo radi slabo govorijo o naši vojski, ki jim je trn v peti predvsem zato, ker je osvobodila Trst. Z dobro znanim zavijanjem dejstev bočejo prepričati svet, da ni bilo tako, kot je bilo, da naša armada nima nobenih zaslug pri osvoboditvi Trsta. Zato pišejo o »globi, bosih, lačnih in neoboroženih vojakih«, ker mislijo, da bodo s takim opisovanjem naše vojske prepričali svetovno javno mnenje, da se tako vojska ni mogla ustaviati nemški armadi. Hkrati pa svoje tedanje želje — da bi prvi prišli v Trst anglo-američani — prikazujejo kot gotovo stvar ter pišejo o lagodnem pohodu jugoslovanske armade za umikajočimi se Nemci, o lagodnem pohodu, ki se je ustavil pred tremi ali štirimi nemškimi utrdami, v katerih so se utrdili preostali Nemci, ki so se nato vdali Novozelancem pod poveljstvom generala Freiberga. Tedanji komisar Komande mesta Trst g. Franc Štoka je za naš list opisal nekaj svojih spominov na dni bojev za osvoboditev Trsta.

Dne 2. maja 1945. v večernih urah je prišlo na sedež tržaškega poveljstva mesta obvestilo, da se je v predmestju Trsta na Barkovljanski cesti ustavila kolona zavezniške tankovske vojske, v kateri je tudi glavni štab novozelandske divizije, ki ji poveljuje general Freiberg. Omenjeni poveljnik je prošil za zvezo s poveljstvom mesta. Osebnost sem prevzel nalogo, da se povežem z generalom, in poiskal sem tolačca, s katerim sva šla k njemu. Po običajnih pozdravih mi je general čestital, izrazil je svoje presenečenje nad drznostjo operacije, ki so jo izvršile enote IV. armade, ko so pogumno in tehnično dovršeno izpeljale akcijo, s katero so med hudimi bitkami prodirle v Trst in v samem mestu zadale sovražniku odločilen udarec. Povedal je tudi, da so ga njegove izvidnice obvestile, da vlada v Trstu že popoln mir in da je prevzelo oblast poveljstvo mesta Trsta, na katero se zdaj obrača, da si izposluje možnost začasno namestitve svojih čet v mestu. Prosil je tudi za gostoljubnost zase in za štab svoje vojske. Kot gost poveljstva mesta smo ga naselili v hotelu »Della Ville«. Tako so prišli zavezniški vojskovojevci v Trst.

Zacetek pa je bil štiri dni pred tem dogodkom. Ko smo dobili na poveljstvo mesta po radiu iz IX. korpusa povelje, da naj začnemo z akcijo. Enote poveljstva mesta so do 30. aprila izvedle vrsto uspešnih akcij v raznih industrijskih objektih, Enote IX. korpusa, ki so se prebile skozi nemški

mi ne mislimo niti ne govorimo tako. Nas Italijane tarejo vse druge skrbi: samo naše gospodarstvo poglejte! Ni nobena skrivnost, če povem, da je skoraj vsa naša industrija pasivna in dobiva subvencije od države. In če že drugih stvari ne nastevam, pomislite samo na naše brezposelne, na našo opustošeno žitnico v Padski nižini, na skodo, ki so jo prizadejale poplave v Kalabriji, Siciliji in Sardiniji. To vidite, so naše skrbi. Zanje ve vsak Italijan. Za Trst pa? Pojdite v kakšno našo oddaljeno vas, pa boste videli, kako slabo so naši ljudje podkovani v zemljepisju!

Seveda pa je jasno, da ne govorimo tu o tisti peščici ljudi, ki še vedno sanjajo o fašističnem rimskem imperiju, ali peščici beguncev iz krajev, ki so pripadli vam. Italijan, ki se je o'resel fašizma, oboja njihovo kličanje prav tako kakor vaš človek.

In vendar tržaško vprašanje živi. Med nami in vami se vleče kakor zoprna ograja brez vrat, kjer človek ne more k sosedu na popoldanski pogovor. Ne mislim uporabljati donečih fraz o sentimentalnem prijateljstvu med našim in vašimi narodi, nikakor. Povedal bom samo to, kar človek vidi z očmi vsakdanjega življenja, z očmi, ki so vajene presojeti borbo za obstanek in kruh. Gospodarski odnosi so potrebni nam in vam, Ni mi menda treba nastevati, saj smo trgovlji stoletja in stoletja med seboj. In če bi se nad vsem tem sklenila prijateljska vez, mar ne bi zaigralo človeku srce?

Pred kratkim je bil pri vas na obisku bivši predsednik italijanske vlade senator Ferruccio Parri. Ko se je vrnil, je predaval o svojem obisku in o svojih vtisih. Med drugim je nekako takole rekel: »Bil sem v Beogradu ravnno v času, ko je prispela tja trgovinska delegacija iz Nemčije. Pomislite, iz Nemčije! Pred nosom nam jemljejo blago, ki bi bilo tako koristno tudi nam! Mi smo pa sosed in se gledamo prekrižanih rok! Njegovo predavanje je izvenelo v geslo: Treba se je sporazumeti čim prej in velikodušno. Skoda vsakega dneva, ki ga izgubimo!

Vidite, človek bi pričakoval, da bodo o tem polni stolpci časopisov, toda še sledi ni bilo! In gospod Enrico se je malce v zadregi nasmehnil. Zdelo se mi je, da bo še nadaljeval, a se je premislil.

»Ecco tutto! To je vse, kar mislim. A pustiva Trst. No, kako vam je bila všeč razstava »Flamici in Italia?« Tako sva končala pogovor o Trstu. Razveselila me je poštena beseda poštenega človeka in pogovor o drugih stvareh je prijetno tekkel dalje. Jelka Jelka

Tako sva končala pogovor o Trstu. Razveselila me je poštena beseda poštenega človeka in pogovor o drugih stvareh je prijetno tekkel dalje. Jelka Jelka

Poulični boji za Trst

Slovinci morajo imeti kot avtohtoni del prebivalstva Tržaškega ozemlja iste pravice kot Italijani

Potrebna je enotna borba vseh tržaških Slovencev

Tudi po zadnji vojni, v kateri so Slovenci podirli vse meje in se združili v eno državo, so kljub ogromnim žrtvam še mnogi Slovenci ostali zunaj meja svoje domovine. Novice o njihovem življenju, ki prihajajo do nas, nikakor niso pomirjujoče. Zato velja prva skrb nas svobodnih Slovencev prav njim. Naš list se je od poznostjo spremljal delovanje in žitje Slovencev zunaj meja svobodne domovine. Danes posvečamo stran lista Slovincem na anglo-ameriškem področju Tržaškega ozemlja. Začnemo jo z razgovorom, ki ga je imel naš dopisnik s predsednikom OF za Tržaško ozemlje G. Brankom Babicem. Le-ta je prijazno odgovoril na vsa vprašanja, ki mu jih je naš dopisnik zastavil.

»Naše ljudstvo je zelo zaskrbljeno zaradi položaja Slovencev v angloameriški coni STO, kjer Slovenci še vedno ne uživajo pravic, ki jim grejo po mirovni pogodbi kot enakopravnemu narodu STO. Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno storiti, da bi se njihov položaj izboljšal?«

»Res nezasišano je dejstvo, da se — sredi civilizirane Evrope, kjer se načela o enakopravnosti in človeških pravicah tako slovesno izrekajo in zagotavljajo — Slovincem na anglo-ameriškem področju STO, ki tvorijo eno tretjino prebivalstva, odreka enakopravnost, ki je vrh vsega zagotovljena tudi v mirovni pogodbi. Ko od njih zahtevamo, da se uveljavijo določbe mirovne pogodbe glede enakopravnosti Slovencev v Italiji, odvarjajo današnji oblastniki na tem področju, da se ni prišel guverner in da zato določb mirovne pogodbe ni mogoče uveljavljati. Takšen izgovor v nobenem primeru ne more držati. Čim se je namreč STO teritorialno formalno, se mora uprjavljati v duhu določb mirovne pogodbe, Slovenci pa, ki so avtohtoni del prebivalstva tega ozemlja, morajo imeti iste pravice kot Italijani.

Eno prvih in osnovnih vprašanj je

»Slovinci podirli vse meje in se združili v eno državo, so kljub ogromnim žrtvam še mnogi Slovenci ostali zunaj meja svoje domovine. Novice o njihovem življenju, ki prihajajo do nas, nikakor niso pomirjujoče. Zato velja prva skrb nas svobodnih Slovencev prav njim. Naš list se je od poznostjo spremljal delovanje in žitje Slovencev zunaj meja svobodne domovine. Danes posvečamo stran lista Slovincem na anglo-ameriškem področju Tržaškega ozemlja. Začnemo jo z razgovorom, ki ga je imel naš dopisnik s predsednikom OF za Tržaško ozemlje G. Brankom Babicem. Le-ta je prijazno odgovoril na vsa vprašanja, ki mu jih je naš dopisnik zastavil.

torej popolna narodna in jezikovna enakopravnost Slovencev v Italiji v vsem javnem in političnem življenju. Drugo vprašanje je enakopravnost na kulturno-prosvetnem področju. Kljub mnogim gledališkim dvoranam v Trstu in stalnim zahtevam po gledališki dvorani, Slovenci za svoje gledališče, ki je hkrati edino stalno gledališče v Trstu, nimajo na razpolago niti ene. Dvorana v Avditoriju, ki nam jo daje od časa do časa na razpolago Zavezniška vojska uprava, še daleč ne more zadovoljiti naših kul-

turnih potreb. Obenem je ta dvorana le za koncerte, ne pa za gledališke predstave.

Boleč je tudi šolsko vprašanje. Stalni zahtevi, da se za slovensko šolstvo ustanovi posebna šolska uprava, s Slovincem na čelu, še vedno niso ugodili; za slovensko šolstvo je odgovoren Italijan. Takšen položaj vodi do nestrnih diskriminacij tudi na tem področju. Slovenski profesorji in učitelji so dejansko v brezpravnem položaju, brez stalnosti; mnogi morajo celo vsako leto ponovno vlagati prošnje za namestitve. Pri tem se načrtno izvaja diskriminacijska politika z namenom, da se slovensko šolstvo ohranja v stalni nestalnosti in da se morda kdaj pozneje tak položaj izrazi za ostrejšo ukrepe proti slovenski šoli. To je le nekaj najhujših krivic, ki se Slovincem godijo na šolskem področju. Nujno je torej, da se takšno stanje odpravi in da se ugoti upravičene zahteve Slovencev po enakopravnosti tudi na kulturno-prosvetnem področju.

Nič manj težak ni gospodarski položaj Slovencev. Fašizem je Slovincem prizadejal ogromno gospodarsko škodo. Požgan je bil Narodni dom, ki je bil poleg političnega in kulturnega središča tudi močna slovenska ekonomska postojanka. Uničeni so bili denarni zavodi, nasilno odvzeta razna druga premoženja itd. Nič od vsega tega jim ni bilo povrnjeno. Pri finančni pomoči, ki jo je dobil Trst od Združenih narodov, Slovenci sploh niso bili udeleženi, ali pa v tako majhni meri, da ni niti omembe vredno. Slovincem zavlačujejo izdajanje raznih obrtnih dovoljenj itd., skratka

GOSPODARSKE KRIVICE, ki so jih utrpeli tržaški Slovenci pod Italijo JE TREBA POPRAVITI

Zunanja slika južnoslovenske, zlasti slovenske gospodarske moči v Slovenskem Primorju, in posebej v Trstu, na katero je naletela Italija, ko je leta 1918 zasedla te kraje, je bila naslednja: Jadranska banka, samostojna podružnica Ljubljanske kreditne banke, Tržaška posojilnica in hranilnica — lastnica pozneje požganega Narodnega doma, več drugih hiš v samem tržaškem mestu in 25 hiš v tržaški okolici — Trgovsko-obrtna zadruga, Hrvatska centralna štedionica, Narodna posojilnica, pupilarnovarna Splošna hranilnica, — sedem denarnih zavodov z lastnim premoženjem v vrednosti nad 50 milijonov zlatih kron ali najmanj 150 milijard lir današnje vrednosti, in to v samem središču Trsta! Omrežje trdne zadrugne organizacije, ki je segalo tudi v najbolj oddaljene vasi nekdanje Julijske krajine in ki je obsegalo več kot 600 denarnih in drugih gospodarskih zadrug z več kot 80.000 člani!

Vsekakor zavirljiva slika, čeprav površna, ki bi smel biti namo ponosen tudi večji narod od našega. To je slika gospodarske moči, do katere smo se Slovenci in Hrvati povzpeli z lastnimi silami, brez avstrijske podpore, o kateri tako radi govorijo naši nasprotniki. Sedaj je šla ta rast vzporedno z našo borbo za osnovne narodnostne pravice ne samo proti italijanškemu, marveč tudi, in to še prav posebno,

proti mogočnemu nemškemu šovinizmu in njegovemu »Drang nach Osten«. Italiji je takoj po svojem prihodu slovensko razglasila z lepaki po vsem zasedenem ozemlju: »Slovenci in Hrvati! Pod nami se vam bo boljše godilo nego pod Avstrijo!«

A ni minilo 25 let, ko je bila slika našega gospodarskega in kulturnega položaja pod Italijo povsem drugačna: Vseh sedem denarnih zavodov v Trstu je moralo izginiti, Tržaški posojilnici in hranilnici in vsemu slovenskemu ljudstvu v Trstu so požgali Narodni dom in njeno premoženje izročili Tržaški mestni hranilnici; Zadrugno zvezo so razpustili; Trgovsko-obrtna zadruga se je morala spojiti z Banca Popolare Giuliana; da ne govorimo o mnogostevilnih drugih gospodarskih ustanovah, prosvetnih domovih in društvi, Dijaški matici, tiskarni »Edinosti in drugih organizacijah, o izgono naše materinskoine iz uradov in šol, spremembi naših priimkov, konfiscaciji, zapiranjih in obojanju ljudi, ki so branili naše narodne pravice, in oitko drugih krivicah, vrlih so nas ob tla, čeprav nas niso zlonirli.

V uteho nam je smelo biti samo žalostno dejstvo, da so tudi nacisti v Nemčiji in Avstriji preganjali ne samo svoje politične nasprotnike, marveč tudi narodnostne manjšine v celoti. Zide pa samo zaradi njihove plemenske pripadnosti; v Italiji so se nam pridružila v trpljenju predvsem Židje, čeprav jih tukaj niso tako preganjali, kakor so to storili v Nemčiji in Avstriji.

Padeč fašizma in nacizma in konec druge svetov. vojne je prinesel sto tisočem tako preganjanim otušanje in zadoščanje. V Italiji in v Trstu so razveljavili protizidovske zakone in s posebnimi predpisi Židom omogočili, da jim je bilo vrnjeno odvzeto premoženje. V Avstriji so izdali celo vrsto restitucijskih zakonov, po katerih je bilo vrnjeno ali pa se še vrača premoženje, ki so ga zaradi preganjanja iz političnih, narodnostnih ali plemenskih vzrokov izgubili politične stranke, gospodarske in prosvetne ustanove in posamezniki. V Zahodni Nemčiji so izdali zavezniški, Angležji, Američani in Francozi, vsak za svoje področje obsežne restitucijske zakone, ki v največjih mogočih primerov urejajo vrnite premoženja tistim, ki so ga v času, ko so bili nacisti na vladi, izgubili zaradi plemenske, verske ali narodne pripadnosti ali pa političnega prepričanja, ali zaradi nasprotovanja nacizmu. In prav zakona, ki ju je izdala britanska in ameriška vojska uprava v Zahodni Nemčiji, sta v tem pogledu najbolj daljnosežna, za preganjane najbolj širokosrčna.

Razpuščena društva, organizacije, trgovske družbe se morejo obnoviti. One, prav tako kakor vsak posameznik, smejo zahtevati od kogar koli, ki sedaj razpolaga z odvzetim premoženjem, da jim vrne premoženje, ki je bilo njihova last. Ugovor sedanjega posestnika, da je pridobil to premoženje v dobri veri, ne drži; kljub dobri veri ga mora vrniti in ima pravico regresa nasproti tistim, od katerih ga je pridobil. Če se organizacija ali društvo ne obnovi, sme zahtevati izročitev premoženja organizaciji, ki ima enake ali podobne cilje, ako ji sodišče (po angleškem zakonu) ali najhujša upravna oblast (po ameriškem zakonu) prizna značaj nasledstvene organizacije.

Ko se sodi o zahtevku na vrnitev, ni prav nič važno, kako je prišlo do odvzema premoženja; ali s pogodbo zaradi pritiska na preganjanega ali po naredbi nacističnih ustanov in formacij ali pa z aktom upravne ali sodne oblasti, bodisi v nasprotju ali v skladu s takratnimi zakoni. Važno je le, da je šlo za preganjano dejanje.

Bogdan Grom: Počitek

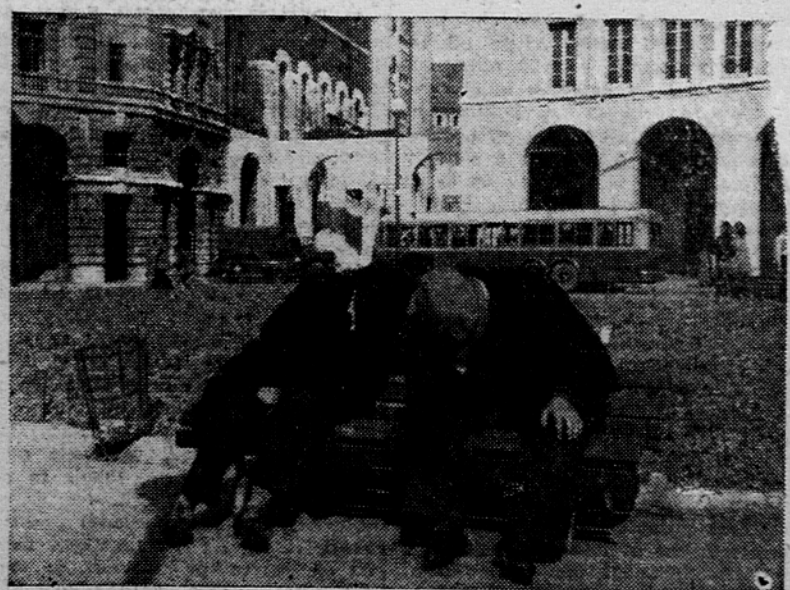
Razsojanje o zahtevkih na vrnitev premoženja so Angležji in Američani prepustili nemškim sodiščem. Nadzorstvo nad izvajanjem zakona so si pa pridržali; saj so vrhovno sodstvo v teh zadevah prepustili posebnim senatom, ki jih sestavljajo samo ameriški ozioroma angleški pravniki.

Upravičeno trdimo, da bi Slovenci in Hrvati v Trstu prišli spet do svojega premoženja, ki smo ga po zgoraj povedanem izgubili, ako bi Zavezniška vojska uprava izdala potreben zakon za svoje tržaško področje; saj smo ga izgubili samo zato, ker smo bili italijanskemu šovinizmu trn v peti; zato, ker so hoteli zlonirati našo gospodarsko moč, nas spraviti v popolno ekonomsko odvisnost in nas tako tem laže raznaroditi.

Čeprav se naš primer v jedru v ničemer ne razlikuje od židovskega v Italiji ali od našega pregonov v Nemčiji in Avstriji, nismo bili Slovenci in Hrvati v Trstu deležni nobenega ukrepa, ki bi nas tudi le malo približal uresničenju naših zahtev v tem pogledu. Še več: kakor na jezkovnem in šolskem polju, tako se mora ob nasprotovanju italijanskih krogov, ki danes v Trstu vedrijo in oblačijo, boriti za enakopravnost in proti diskriminaciji tudi na polju gospodarstva.

Zato je moralna in pravna dolžnost obeh zahodnih velesil, ki jima je poverjena zaupna uprava tega področja, da sledita zgledu, ki sta ga v Trstu glede Židov, glede vseh preganjanj in pa v Zahodni Nemčiji sami ustvarili: da dasta namreč tudi avtohtonomu slovenskemu prebivalstvu Trsta zadostno ščenje, ki mu po vsej pravici gre, in mu omogočita tudi popravno gospodarskih krivic, ki jih je utrpelo pod italijansko vladavino.

Dr. d. s.

Tržaška brezposelna delavca počivata pred Uradom za delo, kjer sta zastonj čakala, da jima bodo dali zaposlitev.

Ista diskriminacija kot na šolskem področju.

Vse te krivice in diskriminacije je torej nujno potrebno odpraviti in ugoditi upravičenim zahtevam Slovencev, če se hoče izboljšati njihov položaj na anglo-ameriškem področju STO. Pomoc Jugoslavije, ki ne more biti nezainteresirana pri tem, kar se dogaja s Slovenci na angloameriškem področju STO, pomoč v borbi tržaških Slovencev za njihove pravice, je zato ne samo dobrodošla, temveč lahko mnogo prispeva k izboljšanju njihovega položaja.

»Kakšno je vaše stališče glede akcije italijanske vlade, da bi bila revidirana mirovna pogodba z Italijo?«

»Mi odtodno nasprotujemo akciji italijanske vlade za revizijo mirovne pogodbe, ki naj bi imela za posledico ponovno priključitev kakrsnega koli dela Tržaškega ozemlja k Italiji. Proti takšni reviziji mirovne pogodbe je danes večina Tržčanov. Posebno so proti temu vsi tržaški Slovenci, ne glede na trenutno politično opredeljenost in to iz razumljivih razlogov. Petindvajsetletno nacionalno zatiranje Slovencev pod Italijo še daleč ni pozabljeno. Tudi današnje italijanske oblasti nadaljujejo skoraj isto politiko nacionalnega zatiranja Slovencev, ki so po mirovni pogodbi ostali pod Italijo in je njihov položaj vse prej kot zadovoljiv. In končno: italijanski vladajoči krogi vodijo celo na angloameriškem področju STO, kjer so trenutno monopolizirali vso oblast, podobno politiko proti Slovincem. Iz vsega tega je jasno, da si noben Slovenec ne želi več pod Italijo.«

»Upravne volitve na anglo-ameriškem področju Tržaškega ozemlja so bile lani dvakrat preložene. Ker se v zadnjem času vprašanje volitev sploh ne omenja več, bi nas zanimalo, kaj nameravajo storiti opoziciionalne stranke in skupine, ki so nastopile proti odloženi volitvi, da bi se to nenormalno stanje končno uredilo?«

»Predvsem bodo vse opoziciionalne stranke in skupine (kot so to že storile), odločno zahtevale, da se volitve že v tem letu in čimprej izvedejo. Kakšne akcije pa bodo izvršene, da se to doseže, bo odvisno od samega razvoja dogodkov. Danes je težko predvidevati konkretne oblike in vsebino eventualnih bodočih akcij. Naša težnja je, da vse opoziciionalne skupine nastopajo enotno v tem vprašanju.«

»Znano nam je, da si je OF veliko prizadevala, da bi se z ostalimi slovenskimi političnimi skupinami sporazumela za enoten nastop vseh tržaških Slovencev v obrambo njihovih narodnih pravic. Obveščeni smo tudi o odklonilnem stališču Slovenske demokratske zveze. Ali menite, da je še možnost in kakšna je, da do te enotnosti pride, in katere prednosti bi tak nastop prinesel tržaškim Slovincem?«

»Brez dvoma so možnosti, da v raznih konkretnih vprašanjih borbe za nacionalne pravice tržaških Slovencev pride do enotnih akcij in nastopov vseh slovenskih političnih skupin. Takšno sodelovanje v določenih konkretnih vprašanjih obstaja tudi danes, kljub trenutnemu odklonilnemu stališču SDZ. Takšna enotnost je torej ne samo možna, ampak tudi nujno potrebna, če hočemo tržaški Slovenci voditi uspešno borbo za svoje nacionalne pravice, kajti le enotni bodo lahko uresničili svoje zahteve. Prepričan sem, da bo kljub nasprotovanju določenih nam nasprotnih krogov iz ostalih slovenskih skupin, končno le zmagoal prepričanje o potrebi enotne borbe vseh tržaških Slovencev.«

»Kakšen je bil odziv tržaških Slovencev na akcijo za zgraditev slovenskega Kulturnega doma v Trstu? Ali so se odzvali tudi ljudje, ki sicer niso ne člani in ne pristavi OF?«

»Odziv na akcijo za zgraditev slovenskega Kulturnega doma v Trstu je bil, lahko rečemo, velik. Posebno so se odzvale naše okoliške vasi, katere so skoraj stoodstotno prispevale svoj delež. Odzvali so se tudi ljudje, ki niso ne člani ne pristavi OF. Značilno je, da so prispevali celo nekateri vodilni ljudje iz nam nasprotnih skupin, četudi so javno nasprotovali naši akciji. Gradnja Slovenskega kulturnega doma v Trstu je med vsemi tržaškimi Slovenci silno občutena, četudi marsikje strankarska ozkost nekaterih preprečuje, da bi akcija imela splošen odziv. Kadar bo pa Kulturni dom začel rasti iz tal, takrat se bo akcija prav gotovo široko razmahnila. Menim, da ta dan ni več daleč.«

Aca Semič

Rudi Janhuba

Ob Kocbekovem „Strahu in pogumu“

Hudič ga vlačil je skoč čudne labirinte in v glavo mu tlačil je metafizično kljukaste finte. (O. Zupančič)

Naj slikar uporablja še tako dobre barve, naj so njegovi čopiči še tako fini in tudi platno ali svila, na katerega namerava spravit svoj umotvor, najboljše kvalitete, brez pravega umetnika ostane slika samo primitivna, metafizično kljukasta finta. Pojava »Strahu« na našem knjižnem trgu je kaj dolgo čakala prve komentarje. Bilo bi napačno misliti, da je molk pomenil odobravanje. Nikakor! Moralni smo se najprej oddahnil, naloviti sapo, ker nihče od nas ni verjel, da je v naši ljudski državi, porojeni iz krvi tisočev žrtev mogoče, da nekdo v letu 1952, torej niti sedem let po končani ljudski revoluciji vrže toliko blata, toliko podlih insinuacij, toliko neresnice na borbo, na ljudi, ki so to borbo vodili. Bilo pa je tudi precej »kopitarstva« pri tem molku, češ, naj se literati, »ljudje od peresa« pogovorijo med sabo. Ne tovariši! Na blatenje, kar nam je najsvetejšega, na blatenje osvobodilne borbe, mora in more odgovoriti vsak, ki je s to borbo živel, in ki smatra to borbo kot del samega sebe. Nam se ni treba sramovati, da je naša revolucija tudi »polpismene hlapce in pastirje« (kakor se rada izraža naša »kulturalna elita«, ki pa je samo bešen ostanek preživlega sveta, ne pa nadaljevanje svetlih tradicij človeštva) napravila pismene, ne, celo pismenosti smo, da so se ti »polpismeni« razvili, da aktivno posegajo v naše kulturno in politično življenje, da so živ dokaz vitalnosti in življenjske sile, ki jih revolucija poraja in razvija. V vsaki družbi so se pojavljali ljudje brez perspektive, degeneriki, nervički, siti življenja in brez kompasa. V vsaki družbi so se pojavljali pisatelji, ki so več ali manj odgovarjali v svojih delih takim pojavom ali celo sami predstavljali te pojave. Toda vsi ti so imeli več poguma in manj strahu od Kocbeka. Oni namreč niso svojih degeneriranih zlobnostih pripisovali drugim, najmanj pa živim tvorcem zgodovinskega razvoja, temveč so samo osvetlili svoj obraz in kot taki prišli tudi v zgodovino. Ali ne bi bilo bolj pogumno in močnejše, da je Kocbek svoj »Strah« izjavil pod naslovom »Bedakova izpoved« kot je to storil Strindberg, ki je svojo osebno tragedijo prikazal v tej knjigi? Saj tu smo ravno pri centralnem vprašanju, ki se meni postavlja pri Kocbekovi knjigi, »Strah« ne predstavlja partizanske borbe, niti njihove življenjske filozofije (če smem to sploh tako imenovati). »Strah« predstavlja bedno izpoved individua, ki je naredil korak v življenju, ki verjetno ni bil njegov, ni odgovarjal njegovim mislim in nagajenjem. Stori ga je in sedaj se poskuša oprati zaradi tega koraka in vsega, kar je bilo v zvezi z njim. Kocbek se opravičuje in rešuje! Saj to sam pove takoj na prvi strani svoje knjige, ko je zastavil pero, s katerim ni samo sprostil mehanizma za pregled dogodkov, »temveč sem storil nekaj več, morda sem se s tem že rešil«. Koga rešil, Pred čim rešil? Pred zgodovino? Nikakor. Zgodovina bi znala pravilno odrediti, kam spada njegovo delo. Torej kaj? Saj vendar sam Kocbek ne verjame v možnost, da bi mu lahko knjiga služila kot olajševalna okolnost pred kakim metafizičnim tribunalom? Torej, naj ostane vprašanje odprto?

V štirih novelah »Strah« nastopa niz ljudi: Barka, Devin, Damjan, Stefan, Janez, Gregor, Tone, Zgur, Amon, Ana in vlačuga Katarina. Barka je španski borec, Devin ilegalac, Damjan mediciner in likvidator, Stefan izdajalec, ki ga naj Damjan likvidira, Janez in Gregor, komisar in komandant, ki obsodita vlačugo in izdajalko Katarino, revolucionar Tone, ki ga izda in spove kaplan Zgur, fašist Lupinacci, župnik in njegova sestra Ana, Toda razen župnika Amona, ki je sicer redek slučaj v naši zgodovini osvobodilne borbe in ki predstavlja do gotove meje realno osebnost razen apokaliptičnega konca in epizodična figura njegove sestre Ane, so vse osebe v bitni ena sama — Edvard Kocbek. Vsi so nerasteniki, sorodni ljudem iz Freudovega registra, vsi nihajo med zlaganostjo in zločinom, skratka tipi, ki bi jih v kriminalnem oddelku British Wax Museuma težko našel. Vsem pa je več ali manj isto »prvi korak«, ki jih nujno vleče naprej v zločin, v likvidacije, v borbo dveh lastnih jazov. Poglejmo si to družbo: Barka, španski borec, ki je bil zaobljen v Španiji v neko nuno Izabelo (tovariš na katerega to čika, se bo lepo zahvalil za tak poklon) in, ki sedaj iz dolgega časa vrši obveščevalne podvige, igra karte z družino veletogovca, piše konjak in se da na koncu ubiti od svoje ljubice. Kocbek je hotel dvigniti njenemu očetu važne dokumente, Ta Barka, ki se dolgočasi, recitira z Devinom Rilkeja in Dostojevskega, joče ob pesmi »Hvalim te stvarnik moj« in seveda neizogibno diskutira o strahu, Damjan, mediciner in likvidator vodi ljudomile razgovore s špionom Stefanom in se končno zave: »Kam sem prišel? Nikoli več ne morem nazaj...«, verjetno pa si Damjan na tistem misli: »Proketo, da je treba ubijati špione! Če pa je to že zgodovinska nujnost in se ne more več nazaj ali ne bi bilo prijetnejše uporabljati električni stol, giljotino ali pa vsaj simpatičnega Harta z belimi rokavicami. Da, da, Damjanu. Revolucija je krvava reč in ona je znala obračunati s svojimi sovražniki.

Degenerirani psihoanalitiki spadajo v montmartrski beznice ne pa v slovenske hoste, in to se celo v dobi borbe proti okupatorju. Z enim se pa s Kocbekom strinjamo, da je bilo vsekakor na mestu, da je Damiana pičila kača in da umre, ker bi sicer itak končal pred bataljonskim sodiščem. Barka ima svojega Rilkeja in Dostojevskega, Damjana pa spremlja na njegovi poti Ravel z Bolero. Izdajalec kaplan Zgur je pravzaprav ista žrtev kot revolucionar Tone. Zgur drži in sili na »prvi korake« vodstvo bele garde iz Ljubljane. Erlich in Rožman in on izda Toneta, ki ga pač sili na ta korak nekdo drugi. Pred smrtjo se Tone spove Zguru, Zgur Tonetu in med kaplanom izdajalcem in Tonetom revolucionarjem ni pravzaprav »sub specie aternitatis« nobene razlike. Tudi fašist Lupinacci iz Milana, ki je storil svoj »prvi korak«, ko je zunaj Milana ubil nekoga italijanskega revolucionarja ne more več nazaj, kot Zgur, Tone, Damjan, Stefan in drugi. On posiljuje heške italijanskih sindikalistov, požiga vasi po Abesiniji, mori po Sloveniji, vse zaradi tega, ker je pač storil svoj prvi korak kot so to storili vsi ostali. Kocbek je Damjan, Damjan je Stefan, Stefan je Zgur, Zgur je Lupinacci itd, vse kakor v slovenski narodni pesmi. Tudi komandant Gregor in komisar Janez spadata v ta krog. Gregor, ko ubija nemškega oficirja, gleda seksualno poželjivo po Katarini, ki »trga encijane in jo mora dobiti živo. Ko jo končno ujame, ni ujel nemško vlačugo in špijono, temveč po Kocbeku »stopa v cmarno usoden svet«. Sedaj pa se tragedija prenese na ves bataljon, ki se — po Kocbekovi bolni domisljiji — zaljubi v izdajalko Katarino, kot da bi bili partizanski bataljoni čreda pobesnelih lemenatarjev ali slino? Jaz ne razumem teh stvari. Ujameš špijono, ker gledaš v njej žensko, jo pelješ v bataljon, da se ves bataljon zaljubi v njo in v vsakdo se je čutil njenega ženinarja, torej ves partizanski bataljon ni imel druge želje, kot da dobi za ženo vlačugo in izdajalko, popolnoma v stilu Mirka Javornika, Cirila Zebota, Casarja in žalozne bratovščine okrog škofa Rožmana in »Slovenca«. Nisem za to, da naša skupščina izda zakon o zaščiti revolucije in njenih svetlih vzorov, čeprav ljudje Kocbekovega kova to nujno terjajo, in to samo zaradi tega, ker sem prepričan, da bo naše delovno ljudstvo znalo braniti, da krepko braniti tako in slične oskrbene svojih svetinj. Jasno je, da je tudi morala takoj podla v bataljonu in da bataljonsko sodišče ne vidi špijone ki se niti ne zanima za njeno delo, zato ker »smo vsi ujetniki kot meditira Gregor in ker je Katarina zaradi premmogih ljubezni postala reci in piši medij, ki bi se naj rajši postavil na razpolago Sven-galiju ne pa, da se jo končno v svatovskem oblačilu ubije. In ves ta »omamno usoden svet« spremljajo »kariatide Mestroviča, Robinson Crusoe, Li Tai Pe, in plejada glazbenikov — Chopin, Grieg in Mozart. Ni ljubezni do domovine, ni kolektivnega in individualnega junaštva, ni revolucionarne transformacije človeka, ki sodeluje v velikih zgodovinskih dogodkih. Vsi ti Kocbekovi partizani »se kolebajo in opotekajo, širijo nozdrvi in ubijajo iz pohote ali iz tega, ker so jih temne sile prisilile na prvi korake. Zraven pa meditirajo, v blaženem polsnu: »kveč nikoli ne ve, kaj ga glibjez« mi smo ujetje »sreča je krinka muke« »osvoštvo je narobe obrnjena ljubezen« »res, kakšna čarobna žrtev«, vse samo z enim samim ciljem opravičiti, opravičiti, opravičiti. Opravičiti Kocbeka, da je zašel v partizane in se povezal z narodom, opravičiti Damjana, da se koleba izvršiti obsodbo nad izdajalcem Stefanom, opravičiti Stefana, ker je izdajal. Opravičiti Zgura, ki je pravtako v rokah temnih sil kot revolucionar Tone in fašist Lupinacci, opravičiti Gregorjevo pohoto in končno opravičiti lik vlačuge in izdajalke Katarine. V vsej naši borbi, ki je dala nevidne primere herojstva naših mater, žena in deklet, pri vsej veliki ljubezni mater, žena in deklet, ki nas spremljajo na vsakem koraku naše borbe, v mestih, hostah in taboriščih,

je Kocbek našel samo vlačugo Katarino, ki naj bi bila vredna halucinacij njegove Muze. Da ni tega največjega zločina v tej knjigi, bi bilo sploh neumno pisati o njej, temveč jo predati v »nadalnjo uporabo in obdelavo« dr. Kanoniju in Magajni in slikarjem Picassu in Spacalu v ilustracije. In vse to se piše v naši literaturi v eri povampirjene gonje vatičanske reakcije in njenih clerikalnih podprenikov proti naši državi, ko se volkovi, ki jih je zima nagnala iz gozdov, skušajo približati polnim stajam misleč, da je naša demokracija enaka gnili malomeščanski demokraciji in da je socializem samo reklama ter da je prišel čas, ko lahko pokazejo svoje zobe. Če se že ni rešila, vsekakor jim je Kocbek s svojim »pogumom« napravil krepko uslugo. Ni slučaj, da je Kocbek na platnice svojega »Strahu« narisal hiperbola. Dva kraka, ki gresta narazen. Na enem Kocbek in njegovi sošiljeniki, na drugem vsi pošteni borci za boljše življenje našega ljudstva, za ohranjanje vsega, kar nam je svetega na polju borbe in dela. Ne, ni slučajno prišla na platnice hiperbola in njeno simboliko ne more izkriviti nobena teorija niti ona so ukrvljenem prostoru.

Toda, prijatelji, ni tu samo vprašanje Kocbeka, »Nekaj je gnilega v deželi Danski«, nekaj je gnilega na našem zgodovinsko-kulturno-literarnem Parnasu (tu niti najmanj ne mislim na »pogume« Državne založbe Slovenije, ki je delo na svetlo dala). »Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar«, Ta Cankarjev zgodovinski postulat se kaže, da kar se talarja tiče se ni popolnoma izvršen. Kaj bi skrivali, Medtem ko se socialistični Parnas krega o »pozitivizmu«, »ždanovščini«, »dirigirani literaturi«, so črno-beli reduti, napada »burokrata« Miška Kranjca (naj mi Ljudska pravica »prosti to pripombo), Kocbeki pišejo knjige o partizanstvu, Pahorji pojejo slavospeve in proglašajo take vrste literaturo kot najboljšo, kar je bilo do danes pri nas napisano po vojni. Če je temu tako, se rad odpravim vsej literaturi, kajti če Kocbekov »Strah in pogum« predstavlja vrhunc naše literature, kaj bi naj šele predstavljalo vse tisto, ki bi bilo še slabše od tega.

Mislim, da je prelom, ki smo ga naredili z ždanovščino, edino pravičen in logičen, če hočete tudi naturen. Vendar, da bi pa iz »ždanovščine« prešli na to, da s partizanskim pencilom zdravimo »metafizične finte« sratovskega podzemlja smatram za vsaj enako, če ne za še večjo zablodo. Velika zgodovinska zbijanja, velike epopeje so imele svoje pesnike. Prej ali pozneje, toda imela so jih. Velika narodna borba Rusije pod Kutuzovim proti invaziji Napoleona je končno le naša svojega LEVA Tolstega, mi žal nimamo še niti MISKO Tolstega. Toda ali ni veliko literarno delo vendarle v svojem razvoju sestavljeno iz niza pozitivnih in negativnih dogodkov, ki so temu predhodili. Ali se tudi pri nas vkljub vsemu našemu mrtvilu ne porajajo klice nove, velike ljudske kulture? Ali ni to nova kvantiteta, ki se bo nujno spremenila v kvaliteto? Samo poiskati je ne znamo in pomagati ji, da se čimprej razvije. Kolikokrat sem se ob teh mislih spomnil Ivana Cankarja: »Prijatelj, globlje, poglji! Ali ne vidiš, odkod te nove sile življenja se dramji v nizavah, ki so spale. Oči se odpirajo, iščejo luč, roke se iztegaajo, iščejo ciljev. Kaj za to, če prihaja pomlad in viharju in povodnjah! Iz te črne naplavine bo vzklila bujna rast. Njih misel pa je bila prava: ne bele kizmateme na oglejen frak — rdeč nagelj na kamizolo! (Ivan Cankar, Bela Križantema). Da, tega se danes premalo zavedamo. Premalo poudarjamo misel, ki jo je v svojem članku »Kam pelje ta pot« poudaril tudi Miško Kranjec. Naša kultura se res ne boji tujih vzorov. Toda ona mora ostati globoko vkoreninjena v naši zemlji, ona mora črpati moralno, in etično silo iz neprecenljivega zaklada naše borbe, naše krvi, našega trpljenja, iz velike predanosti stvari socializma in to v času, ko naša zemlja vodi eno največjih borb v zgodovini napredka za resnico in boljše življenje. »Strah in pogum« pa je tej borbi samo strahopetni udarec z nožem v hrbet.

Kljub toči je bila proizvodnja delovne zadruga v Sobotincih lani vredna 8 milijonov din

V soboto, dne 12. t. m. je kmečka delovna zadruga v Sobotincih imela svoj letošnji občni zbor. Bil je odlično pripravljen in so ga razen zadrugnikov obiskali tudi številni gostje.

Zadruga v Sobotincih je od svoje ustanovitve leta 1947 že zelo napredovala. Njen lanski uspeh najbolj izpričuje dejstvo, da je dosegla vrednost njene proizvodnje 8 milijonov dinarjev, čeprav je zadruga utrpela najmanj za 2 milijona dinarjev škode zaradi toče.

Težave ima zadruga zaradi razdrobljenosti zemlje. Do nedavna je bilo njeno posestvo sestavljeno iz 280 parcel. Sedaj so se zadrugniki odločili, da bodo izkristili priložnost, ki jim jo nudi zakon o arondaciji, in bodo svoje posestvo zaokrožili. To jim bo omogočilo še boljše gospodarjenje.

Kljub toči je zadruga lani uspešno zagotoviti vsem članom, ki so opravili določeno število delovnih dni, po 250 kg žita. Razen tega si je zadruga prihranila potrebno žitno seme tudi za 45 ha. Krompirja so lani pridelali 31 vagonov. V industrijske kraje so ga prodali 21 vagonov. Letos bodo pridelovali semenski krompir na 25 hektarjih in pričakujejo, da ga bodo pridelali 30 vagonov. Potrebni pa so jim pri tem delu razni stroji, ki jih še nimajo.

V živinoreji zadruga lani ni izkazala posebnih sprememb. Kupila si je nov traktor in odprodala 13 konj. Kupila si je tudi 20 plemenskih pra-

šičev in dobila tako osnovne živali za razvoj prasičereje.

Zaradi težav z gradivom in krediti, niso dogradili vsega, kar so nameravali. Sedaj jim je uspešno dobiti kredit in bodo nadaljevali investicijska dela, čim jim bo dopuščala vreme.

Zadruga se lahko ponaša s številnimi marljivimi in discipliniranimi zadrugniki. Ima pa tudi nekaj takih, ki jih je sram, da so zadrugniki in da bi kot bivši kmečki sinovi delali na zadrugnih njivah. Taki sta n. pr. tudi bivši posestniki Sterbal in Liza Horvat. Prav malo discipline in volje do sodelovanja so pokazali tudi člani zadruga iz vasi Prvenci. Zadruga je lani izključila 8 članov, od katerih so pred dnevi trije zaprosili ponovno za sprejem. Na novo pa je sprejela 18 članov.

Kako so izpolnjevali svoje obveznosti posamezni zadrugniki, je razvidno tudi iz pregleda opravljenih delovnih dni. Nekateri, kakor Ivana Horvat, Ana Janžekovič, Zinka Vrabčič itd., so jo visoko presegli. Vrednost delovnega dne znaša 235 din. Posamezniki bodo zaslužili po 75.000 do 100.000 din, najprirednejše družine pa tudi po 185.000 do 190.000 din. Povprečni zadrugnik je zaslužil po 5500 din. marljiv pa po 8500 din na mesec. K temu lahko pristejemo še dohodek od ohišnice, ki je znašal najmanj 500 din na mesec. To dokazuje, da nudi zadruga vsakemu poštememu in marljivemu zadrugniku lep kos kruha.

Kako so izpolnjevali svoje obveznosti posamezni zadrugniki, je razvidno tudi iz pregleda opravljenih delovnih dni. Nekateri, kakor Ivana Horvat, Ana Janžekovič, Zinka Vrabčič itd., so jo visoko presegli. Vrednost delovnega dne znaša 235 din. Posamezniki bodo zaslužili po 75.000 do 100.000 din, najprirednejše družine pa tudi po 185.000 do 190.000 din. Povprečni zadrugnik je zaslužil po 5500 din. marljiv pa po 8500 din na mesec. K temu lahko pristejemo še dohodek od ohišnice, ki je znašal najmanj 500 din na mesec. To dokazuje, da nudi zadruga vsakemu poštememu in marljivemu zadrugniku lep kos kruha.

Razen predsednika Preloga so na občnem zboru poročali tudi odborniki Plohl, Strelec, Lozinšek, Horvat, Turk, Grabar in drugi. Razprave so se udeležili tudi. Fošnarčič, Vesel, Zadravec, Petrovič in drugi. Z zborovanja so zadrugniki poslali odprto pismo odvetniku dr. Juriju Slugi v Ptuj, v katerem zavračajo njegove pozive, da naj bi se zglašili v njegovi pisarni glede izločitve zemlje. Za predsednika je bil pri volitvah ponovno izvoljen z veliko večino Franc Prelog.

Po občnem zboru je zadrugnikom priredila igralska skupina delavskega kolektiva »Elektrokovina« iz Maribora folklorni nastop s pevskimi in saljivimi točkami. Zadrugniki so ga z veseljem pozdravili in sklenili, da bodo tudi sami ustanovili prosvetno društvo, ki bo imelo igralsko skupino, folklorno skupino, tamburaški orkester in ki bo izvedlo tudi gospodinjski tečaj.

Sitje zadrugni predsedniki ptujskega okraja v razgovoru pred zadrugo delavsko v Sobotincih: Predsednik KDZ v Goriscni Zidarski, predsednik KDZ v Sobotincih Prelog, predsednik ptujskega okrajnega zadrugnega sklada Vesel in predsednik KDZ v Moškajncih Majerčič

Radeče, mesto v Zasavju

Po vsem okraju Trbovlje so v zadnjih mesecih in tednih živahno razpravljali o vprašanju prosvetno-dosedanjih krajevnih odborov in njih združitve v večje ter gospodarsko in upravno močnejše krajevne enote, ki se bodo preimenovala v ljudske občine. Posebno živo so obravnavali to vprašanje na radeškem sektorju, kjer se bo mestna ljudska občina znatno razširila s priključitvijo krajevnih odborov Vrhovo in krajevnih odborov Jag-njenica.

Mnogo so seveda razpravljali nadalje o vprašanju, ali naj Radeče obdrže naziv mesta tudi v bodoče. Radeče, malo podeželsko mestce s strnjanim naseljem, so dobile ime mesta že leta 1925. ter jim ta naziv doslej ni bil odvzet, zaradi česar se sedaj potegujejo, da ostanejo Radeče mesto, še nadalje. Radeče bodo s pridružitvijo krajevnih Vrhovo in Jagjenjnice pridobile ter postale močna, zaokrožena gospodarska celota; doslej je mesto Radeče štelo 1213 ljudi, po novi upravno-teritorialni razdelitvi pa bo tamkaj 4228 prebivalcev. Če pogledamo socialni sestav prebivalcev mesta Radeče, vidimo, da ga tvorijo delavci, uslužbenci in obrtniki ter 7 kmečkih gospodarstev; po novi ureditvi bo pa zaradi priključitve omejenih dveh krajevnih odborov v tej mestni občini prevladovali kmečki živelj.

Na področju samega mesta je 27 obrtnih obratov in sicer 4 čevljarški, 1 pekovski, 3 mizarški, 1 urarski, 1 fotografski in 2 brivski obrata, nadalje 2 kovaška ob. ta, 4 krojaški in 4 šiviljski obrati, 1 ključavnarski in sedlarški in 4 gostinski obrati. Močno je razvita in Radečah komunala delavnost in to v podjetju »Remont«, upravi državnih zgradb, upravi cest, vodovoda, prevoznitva, kinematografa in še drugih; vseh komunalnih podjetij je devet. V bližnji prihodnosti bo začela delati v Radečah tudi tkalnica, ki je že opremljena s stroji ter odpira mesto nove gospodarske možnosti.

Ze zosrednji mestni odbor si je mnogo pridadal, da izboljša zunanje lice Radeč. Prihodnje leto nameravajo napraviti v okras mesta nasprotno upravnega poslopja ljudske občine mestni park. Več starih zgradb bi bilo treba porušiti in jih nadomestiti s sodobni-

mi stanovanjskimi poslopji. Zelo važno delo čaka novi občinski odbor pri ureditvi vodovoda; vse hiše na desni strani potoka Sopot nimajo vodovoda, vendar so dani pogoji, da tudi ta mestni del dobi pitno vodo z zajetjem močnega izvirka v neposredni bližini mesta.

Prav tako važna je v Radečah ureditev kanalizacije, ki je zelo pomankljiva. Potrebna je nadalje ureditev pokopališča. Preskrbeti pa bo treba za mesto tudi javno tehnično vsaj za 10 ton, ker je dosedanja pettonska premajhna.

Mesto Radeče je gospodarsko, upravno, prometno, kulturno in turistično središče svojega področja. Vsi okoliški kraji, kot n. pr. Vrhovo, Jagjenjica, Sopot itd., so nujno navezani na mesto. Radeče so bile nekoč znan turistični kraj, ki so ga obiskovali številni domači in inozemski turisti. To turistično obeležje so pa Radeče izgubile po vojni zaradi pereče stanovanjske stiske in pomanjkanja zadostnega števila tujskih sob.

Mestni odbor in uprava gospodarskih podjetij nameravata rešiti to vprašanje prihodnje leto vsaj delno s preureditvijo sob v hotelu »Jadrans«; s tem bodo spet dane možnosti za turizem v tem kraju, ki ima zelo lepo okolico in izletne točke, tako v dolini Sopot, v smeri proti Vrhovem in preko Brunka na Dolensko. Radeče imajo staro zgodovino, o kateri pričajo razni zgodovinski spomeniki, med njimi ostanki starega gradu, ki je bil nekoč last celjskih grofov. Ob Savi proti Vrhovem so vidni ostanki nekdanje rimske ceste.

Radeče so bile že od nekdaj tudi kulturno središče svojega okoliša. To tradicijo goji in nadaljuje v povojnih letih pravi zgodovno tamkajšnji SKUD s svojimi številnimi sekcijami. V Radečah deluje nadalje nižja gimnazija ter osnovna šola, osnovne šole so tudi v Vrhovem, Jagjenjici in Svibnem.

Radeče leže neposredno ob desnem bregu Save in so oddaljene od železniškega križišča Zidani most dva kilometra, koder teče tudi cesta Ljubljana — Zagreb. Mesto ima, kakor vidimo, vse pogoje za nadaljnji razvoj v gospodarskem, prometnem in kulturnem pogledu.

IZ NAŠIH KRAJEV

Črni vrh. Kulturno-umetniško društvo »Sloga« v Črnem vrhu ima svoj mešan pevski zbor, ki sodeluje na vseh prireditvah in prireditvah, včasih pa prireja tudi samostojne nastope. Nadanje deluje v okviru društva tudi dve samostojni dramski skupini, mladinska z 8 člani in skupina odraslih, ki šteje 15 članov. Obe skupini sta priredili lani nekaj uspešnih dramskih predstav doma, gostovali pa sta tudi v drugih krajih, kakor v Novi Gorici in Godovcu. Obe dramski družini sta delali pod najtežjimi pogoji, med poljskim delom, v neprijetni dvoranah in na odru, ki ni zadostno opremljen. H-7.

Vitanje. V slabih dveh mesecih je bila lepa stavba doma prosvetne in ljudske tehniške pod stroho. Dom stoji na najlepšem prostoru v Vitaniu. V njem bodo imele lepo dvorano z odrom, dvoje stanovanj, učilnico za ljudsko tehniko, garažo, kuhinjo in sejne sobe. Po sodelovanju pri prostovoljnem delu in prispevkih za gradnjo lahko rečemo, da bo dom res last vsega vitanjskega prebivalstva. Fr.

Dol. Toplice. Razprava o združitvi krajevnih ljudskih odborov v večje upravne enote je v glavnem že zaključena. Pod občino Dol. Toplice bodo predvidoma spadali vsi nekdanje občine, dalje vse predvotne občine Poljane, ki je zdaj priključena na KLO Pomurje. Novi občini se bodo dalje pridruživale vsi, ki so doslej spadali pod KLO Uršna sela s tem bo občina Dol. Toplice po obsebnosti med največjimi občini v okraju. D. G.

Ajdovščina. Letos so ob polletju priredili dijaki nižje gimnazije svojo akademijo z dobro izbranim programom in lepo izvedbo. Le čudno je, da je bil obisk akademije tako maloštevilen. Vzrosti je, da je staršem vseeno, kako njihovi otroci napredujejo in kako nastopajo, ker bi se sicer udeležili tudi prireditve, pri kateri ni smeh edina zabava. C.

Ilirska Bistrica. Okrajna sekcija žena je dala pobudo za ustanovitev štirinastrednega gospodinjanskega tečaja, za obsej okrog 30 mladih gospodinj. Okrajni svet za prosveto je pripomogel z izdatno podporo 170.000 din za nabavo potrebne posode. Splošno trgovsko podjetje Trnovo pa je prispevalo 100.000 din. Delež vsoto, ki bo za tečaj potrebna, bodo prispevale tečajnice same, tečajnice-zadružnice pa bodo dobile denarno pomoč od svojih zadrug in ekonomij. —

Nagrada pomorščaku, ki je rešil ladjo s 350 potniki

Na predlog Jadranske morniške plovbe je Direkcija državnega zavarovalnega zavoda nagradila prvega častnika na ladji »Krina« Antona Brajčiča z 10.000 din. Kapitan Brajčič je namreč zvečer, na Dan republike 1950, v največji nevarnosti in najtežjih okoliščinah v Creskem prelivu pritrldil ladjo za morske čeri. S tem je v viharni noči rešil ladjo in vse potnike.

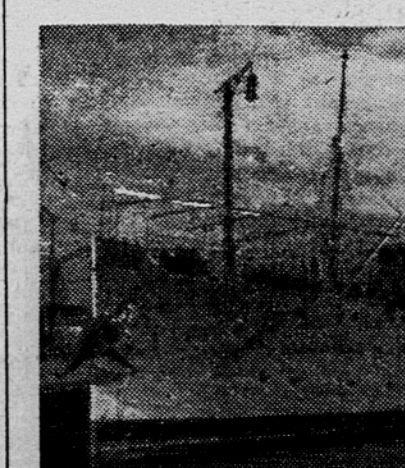
Bilo je zvečer, na dan republike 1. 1950. Potniško-tovorna ladja obalne plovbe »Krina« se je približevala Reki, kjer bi izkrcala 350 potnikov in tovar. Ladja je prihajala iz Dalmacije. Okoli petih proti večeru je plula v Kvarnerski zaliv — trenutno je bila v Creskem prelivu. Na morju je divjalo viharno vreme, ki je spremljalo ladjo že od jutra, ko je odrinila na pot. Na morje se je spuščala noč, vihar je divje naraščal. Ladja se je začela nevarno pozibavati in globoko nagibati z boka na bok. Razpenjeni valovi so pljuskali čez odprto palubo in neusmiljeno zalivali potnike. Zene in otroci so vpili in klicali na pomoč. Razdivjano morje in razbesneli veter sta odnašala s palube košare, zaboje in potniško prtljago.

Navzlic temu se je ladja prebijala skozi vihar. Na poveljniškem mostiču so željno pričakovali, da vsak trenutek opazijo svetelnik pri Plavniku. Toda gosta megla je zakrivala razgled. Pluli so previdno, skorajda na srečo, kapitan je dobro vedel, da

so v eni izmed nevarnih čreških tesni. Da ga lahko vihar in razpenjeni valovi vsak trenutek vržejo na kopno. Zato je zmanjšal brzino na najmanjšo mero. Toda tudi to ni pomagalo. Izenada se je ladja silovito stresla, potniki so občutili močan udarec — ladja se ni več premaknila. Ugasnile so vse luči in potniki so se znašli v »gluhi temi. Valovi so od stoječo ladjo še huje treskali, se razpenjeni poganjali čez palubo in oblivali potnike.

Kaj se je bilo pravzaprav zgodilo? Kapitanu je postala stvar jasna šele kasneje. Ladja se je pozibavala, kakor da visi, naprej ni mogla. Kako je to mogoče? Zgodila se je nesreča, kakršne se poredkoma zgodijo. S sprednjim delom je ladja zdrnila čez čer, s sredino trupa pa se je zagodčila na čeri. Sele naslednjega dne so ugotovili, da sta dve tretjini obviseli na čerih trač in v zalivu Kruštica, okoli 40 m od otoka Cres. Otočani so drugi dan pripovedovali, da je prav na tem mestu v zadnjih 20 letih nasledlo na

čerih že 7 ladij, ki so se razbile. V trenutku nesreče je bilo na »Krinu« kaj malo prisernih ljudi. Kriki potnikov so zmedli celo delo posadke. Ladijski kuhar je prvi skočil v morje, kar pa je plačal z glavjo. Srečno je sicer dosegel obalo, kjer pa se je spomnil, da sta med potniki tudi njegova žena in hčerka.

Parnik »Krina«

nik »Krina«, kapitan Anton Brajčič. Potnikom so izdali strog ukaz, naj nihče ne skače v morje, saj bi s tem skočil zanesljivo v smrt. Kapitan Brajčič je ob skoku potegnili s seboj tanjšo vrvo, za katero je bila pritrjena debela ladijska vrva, s kakršno pritrjajo ladje v pristaniščih. Razdivjeni valovi so kapitana dvakrat vrgli

nadaljeval boj z razbesnelim elementom in srečno dosegel obalo, nato pa začel po bližnjih vaseh iskati pomoč.

Po dveh urah tavanja po neznanem in skoraj praznem otoku, je ponovi odkril prvo vas. Ko je dosegel pomoč, je hrati opesal. Premrli in ranjeni ob čerih je svoje hrabro dejanje plačal z daljšo boleznijo.

Prvi kmetje, ki so prihiteli na pomoč potnikom in ladji, so prišli na kraj nesreče šele okoli desetih ponoči. Zal. niso mogli potnikom pomagati. Ladja je bila daleč od obale. Valovi so divje razbijali v morski tesni. Stori lo so pa vendar, kar je bilo najvažnejše. Stekli so v mesto Cres in od tod telefonirali na Reko. Prve rešilne ladje so prišle z Reke šele drugo jutro ob sedmih. Toda štiri ure kasneje so bili že prvi potniki, premrli in mokri, rešeni. Rešili so tudi velik del prtljage.

»Krina« so zvelikli s čeri sele po težkem boju z morskim viharjem, ki je takrat trajal polnih 22 dni. Ladja je ob nesreči dobila nekaj težkih udarcev v bok, čer pa je z veliko luknjno prebila njen železni oklep. »Krina« je bil pravzaprav nasajen na čer, vse čas reševanja je na njej visel in nihaj v divjih valovih. Danes je seveda ladja že popravljena in obnovljena in opravlja redno obalno plovbo. V. M.

ARHITEKT JOŽE PLEČNIK

OSEMDESETLETNIK

Fr. Stele:

ARHITEKT JOŽE PLEČNIK, CIGAR IME JE POSTALO MED SLOVENCI KAR OZNACBA ZA ARHITEKTA SPLOSNO, BO PRAZNOVAL DNE 23. T. M. OSEMDESETLETNICO. NJEGOVE ZASLUGE ZA SLOVENSKO KULTURO IN NJEN UGLED V SVETU SO TOLIKSNE, DA TEGA DNEVA NI MOGOČE PREMOLČATI. SAJ JE SVETOVNO ZNANI ARHITEKT, KI JE V PRAGI SPOZNAL DELA DO TAJDA NEZNANEGA MU ARHITEKTA, KO JE IZVEDEL, DA NI DOMACIN, POROMAL V LJUBLJANO, DA BI VEČ TEGA VIDEL IN IZJAVIL, DA SE ARHITEKTU IZPLACA POT V LJUBLJANO SAMO ZATO, DA BI STUDIRAL PLEČNIKOVE PROFILE. DOMA PLEČNIKA SICER VSI POZNAMO IN CENIMO KOT NEUMORNEGA DELAVCA, DRAGOCENEGA SVETOVALCA IN ZARES LJUDSKEGA UMETNIKA. PA VSEENO NE BO ODVEČ, CE MU OB TEM IZREDNEM DNEVU POSVETIMO PAR VRSTIC, NJEMU V POČASTITEV, SEBI PA V POTRDILO SLOVENSKE KULTURNE SAMOZAVEŠTI.

Jože Plečnik je bil rojen 1. 1872 v obrtniški družini v Gradišču v Ljubljani, kjer je imel očie mizarstvo delavnico. Imel je še dva brata, ki pa sta oba že mrtva, a sta se oba uveljavila v našem kulturnem življenju. Jonez je umrl kot profesor medicinske fakultete v Ljubljani; bil je tudi zajemljiv strokovni pisatelj visokokakovostnega poljudnega načina. Andrej pa je bil duhovnik in gimnazijski profesor, ki je kot umetnostno interesiran in razgledan človek močno vplival na brata Jožeta. Jože je bil namenjen za mizarja in zaradi izpopolnitve poslan na obrtno šolo v Gradec, odkoder je kot cenjen risar umetno pohištvenih načrtov prišel na Dunaj. Že kot otrok je zahrepenel po umetniškem poklicu, tu pa ga je na neki razstavi tako prevzelo delo arhitekta Otona Wagnerja, da je zaprosil za sprejem v njegovo šolo na umetniški akademiji. Postal je njegov sodelavec in je kmalu zaslovel kot eden njegovih najboljših učencev. Nato je do 1. 1911 deloval kot samostojen arhitekt na Dunaju, to leto pa je sprejel poziv za profesuro na umetnoobratni šoli v Pragi. Naslednje leto je bil izbran za naslednika svojega učitelja na umetniški akademiji na Dunaju, pa so nemško-nacionalni politični krogi preprečili njegovo potrditev, čeprav je dijaštvo proglasilo štrajk v prilog temu imenovanju. Tako ga je usoda navezala na Prago, kjer se je odlično uveljavil kot učitelj in kot arhitekt. Njegov ugled je bil tolikšen, da mu je prvi prezident ČS republiky T. G. Masaryk poveril preureditev staroslavnega, arhitekturno zgodovinsko dragocenega kompleksa Hradčan v reprezentativni sedež prezidenta republike. Tu je snoval in izvrševal velika in stavbarsko lepотно izredno koščljiva dela do ponižanja ČS republiky na pragu druge svetovne vojne. L. 1920 je sprejel poziv iz domovine, da sprejme vodstvo arhitekturne šole na tehniški fakulteti mlade slovenske univerze. Temu pozivu je sledil in odslej iz Ljubljane vodil dela na Češkem. Solo, ki jo je takrat usta-

novil, še danes dejansko vodi z enakim uspehom, kakor prvo v Pragi. Vzporedno z velikimi deli za Češko je ta čas snoval in izvrševal nešteta dela za Ljubljano, vso Slovenijo in Jugoslavijo, pogosto v ozkem naslonu na praško problematiko. Ko smo nekaj let pred drugo veliko vojno Slovenci končno dosegli ustanovitve lastne Akademije znanosti in umetnosti, je bil Plečnik med prvimi izbran za rednega člana njenega umetniškega razreda. V Ljubljani, v Trnovem snuje v skromni, za svoj atelje adaptirani predmetni hiši še danes duševno svež in neizčrpan po bogastvu likovne domišljije.

Petindeset let poteka letos, kar je mladi arhitekt stopil pred široko dunajsko javnost, ko je l. 1897 zasnoval ureditev znane Rotunde v Pratu za jubilejno razstavo l. 1898. Odslej njegovo ime ni več utihnilo; najužlednejša strokova glasila in glasila na prehodu v novo stoletje uveljavljajočega se kroga umetniške mladine so redno poročala o njegovem napredku in opozarjala nanj. Najpomembnejše delo, ki ga je izvršil na Dunaju, je t. im. Zacherhaus v I. okraju, ki velja za eno naidognanejših arhitektur Wagnerjeve smeri, tu bistveno omejene s slovenskim razpoloženjem. Ta stavba, nastala v letih 1903—1905, velja za eno izmed posebnosti arhitekture cesarskega Dunaja kratko pred njegovim zatonom. Leta 1907 se je pomembno uveljavil z ureditvijo razstave verske umetnosti, ki so jo priredili Beuronci v Secesiji. Sodelovanje in prijateljsko razmerje z zastopniki te umetniške smeri je postalo druga važna sestavina njegove umetniške podobe; odkrila mu je skrivnost klasične mere v arhitekturi in vzbudila v njem visoko spoštovanje do antike, brez katere je odslej njegovo življenjsko delo nerazumljivo. Na Dunaju se je pred svojim odhodom v Prago uveljavil tudi na izrazito arhitekturno revolucionaren način s stavbo cerkve sv. Duha (1910—1912), ki velja za enega prvih primerov uporabe nezastrite železobetonske konstrukcije

v sakralni arhitekturi. Zgražanje nad to novotarijo je bilo tolikšno, da je proti nji nastopil sam prestolonaslednik Franc Ferdinand in stavbe niso dovršili po Plečnikovem načrtu.

Pražka doba, ki se v glavnem krije z dobo prve svetovne vojne, do ustanovitve Republike ni mogla dati pomembnejših del. Plečnik se je tačas z vso vmeno posvetil vzgoji svojih učencev in se je poglobil posebno v slovensko ljudsko umetnost, ki jo je spoznal na Moravskem in Slovakijskem in katero je cenil že iz domovine. Krog njegovih likovnih predstav se je s tem izredno obogatil, njegova domišljija pa je postala izredno sproščena. Na tako doseženi celoti sveta arhitekturno likovnih predstav temelji od l. 1918, ko je prevzel Masarykovo naročilo, pa do danes presenetljiva bujnost in neverjetna gibčnost njegovih zamisli, ki jih odslej izvršuje na Češkem in v Jugoslaviji. Če navedemo samo najbolj pomembno, so to velika dela za Republiko na Hradčanah in v Lanah, ter paralelno s temi razvijajoča se delavnost na urbanističnem oblikovanju Ljubljane; problemsko med seboj najožje zvezani kot dve stopnji reševanja naloge liturgično sodobno ustrezajoče cerkve sta cerkev sv. Frančiška v Šiški v Ljubljani (1927) in Srce Jezusovo v Pragi (1928); na najbolj poljudni stopnji se izraža cerkev v Bogojini (1927); cerkev sv. Antona v Beogradu (1938) pa je bila po uglednem arhitektu proglašena za najmonumentalnejšo kulturno zgradbo v Beogradu; l. 1939 so bile v Ljubljani uresničene urbanistično velikopotezno zasnovane tržne lope ob Ljubljani kot prva stopnja velikega načrta novega ljubljanskega rotovža; v letih 1937—1940 je nastala na ljubljanskem polju pred pokopališčem fantazijska arhitektura Zal; v letih 1938—1942 pa originalno monumentalna palača Narodne in vseučiliške knjižnice.

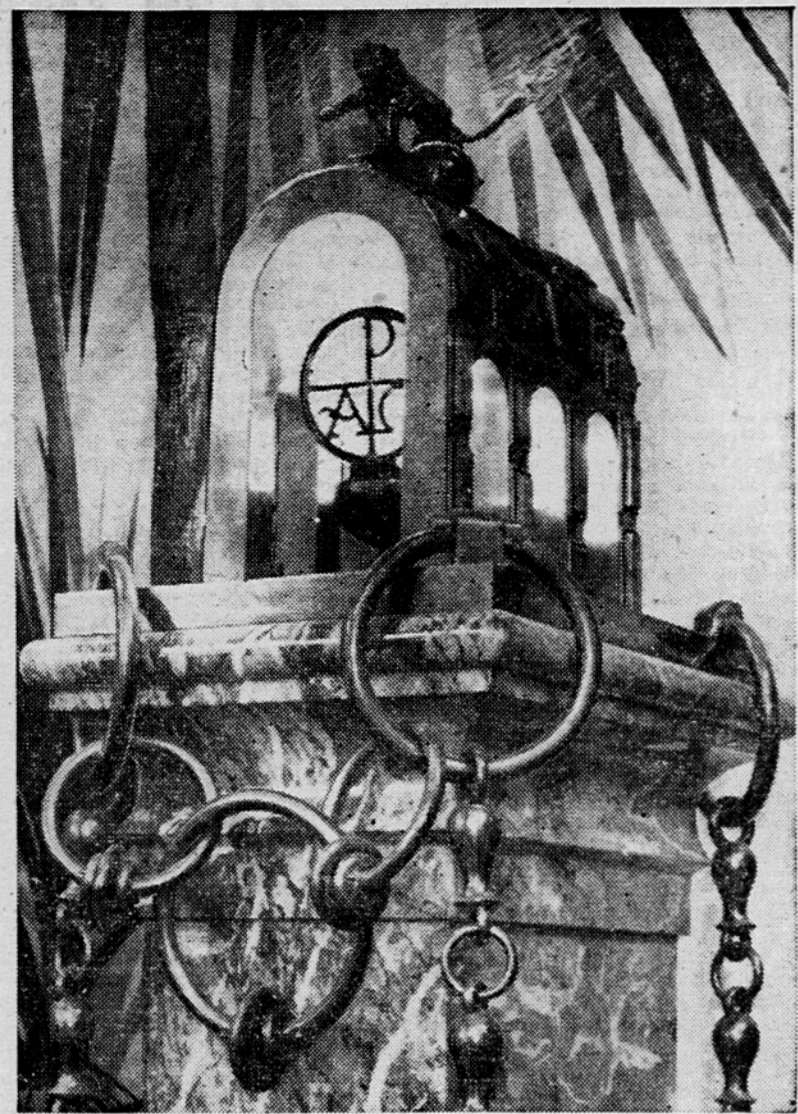
Čas druge svetovne vojne je preživel Plečnik duševno trpeč in upajoč s svojim narodom v svoji delavnici, kjer se je njegov duh neverjetno sprostil v arhitekturnih fantazijah

za bodočo Ljubljano in za Marijo Bistrico. Med temi idejami je zamislil povečanih in zaokroženih Zal, monumentalni dohod na Grad, zamislil »hiš pod občinskimi streh«, načrtil za razna našemu mestu potrebna reprezentativna poslopja itd.

Po osvoboditvi se je Plečnik z veliko vmeno posvetil enemu najaktualnejših problemov sedanosti, postaviti dostojne spomenike osvobodilne borbe. Med vsemi, ki so se v tem smislu prizadevali, je njegovo delo nedvomno na prvem mestu. Kolikor se neštetih njegovi načrti v vsem možnih gradivih že niso izvajali, so njegove pobude kazale zanesljiva pota drugim. Ko so se začele razprave o slovenski ljudski skupščini, je razpredel svoje medvojne sanje o bodoči monumentalni Ljubljani najprej v zvezi z monumentalnim dohodom na Grad in zasnoval novo mestno krono na mestu srednjeveškega gradu. Kasneje pa je v zvezi s težnjo, da naj bo ta zgradba na tivolski strani mesta, dozorel njegov najoriginalnejši načrt »katedrale naše svobode«, ki bi podobno srednjeveškimi katedralam z nad sto metrov visoko konico ostržila svoje gmote arhitektonsko zagospodovala nad Ljubljano. S tem načrtom se je povrnil k mladostni sanji sprjaznenja izrednih tehničnih možnosti železobetonske konstrukcije s sodobnimi reprezentativnimi nameni in celo pomirjenja neukročene revolucionarno novega gradiva z zakoni klasične lepčnosti. Palača bi izražala pretehtano veličino klasične v svoji osnovni celoti, v svojem glavnem poudarku, v šilastem stožcu pa bi podobno gotiki do skrajne izzvenelosti izvedena železobetonska konstrukcija izražala novi čas.

Ob tej hrbenici Plečnikovega arhitekturnega dela pa ni mogoče prezreti neštete množice skromnih del umetnoobratnega značaja, ki pripadajo prav tsem panogam tega širokega, za življenjsko razpoloženje izredno važnega področja. Plečnik, ki je iz očetove delavnice in svoje mladostne prakse intimno poznal konstruktivne in lepotne zmožnosti, se je izkazal kot prav tako neprekosljiv poznavalec kamna in kovine. Odprl nam je oči za lepote domačih gradiv in nas učil, kako jih porabljaliti. Posebno Zale so v tem oziru prava enciklopedija tehničnih in lepotnih primerov izvršenih v kamnu, prsti, umetnem kamnu, kovini, lesu, raznih vrstah obdelave površine zidov, sožitja slikarstva in kiparstva z arhitekturo itd. Kripta cerkve Lurške M. B. v Zagrebu, Sv. Frančišek v Šiški, Sv. Anton v Beogradu, oprema cerkve v Stranjah, stanovanje ing. M. Prelovskega, spomeniki na ljubljanskem pokopališču in nešteto drugega so zgornje priče likovno idejnega bogastva Plečnikovega. Rezbarji, podobarji, pasarji, lončarji, kovači, svečarji, kamnoseki, modelerji, in prav gotovo še kaka obrt, bi vedeli celo v zakotnih vaseh mnogo povedati o plodovitem sodelovanju z njim. Koliko pobud je dal oblikovalcem knjig, ilustratorjem, opremilvalcem in tiskarski grafiki s svojimi načrti in izvedbami! Pozabiti ne smemo, da je na svojstven način sam ilustriral Finžgarjevo Makalono.

Ze ta površni pregled Plečnikovega dela kaže, da najširše pojmuje naloge arhitekture. Kljub skrbi za kar se da dognano obdelavo lupine, mu je arhitektura v smislu sodobnega pojmovanja končno le v prvi vrsti oblikovalka življenjsko ustreznih prostorov, toda v najširšem zajetem okviru tehnične, umetnoobratne in funkcionalno uporabne, sakralne in fantazijske vrste. Arhitektura mu je kratko organizator lepote skladnosti življenjskega prostora, pri tem pa odgovorno, etično pomembno dejanje in polnovredna kulturna delavnost. V luči tega spoznanja zanj ni velikih in majhnih arhitekturnih nalog, ampak so mu vse enako vredne, enako resne in odgovorne. Njegov nazor je opredeljen v knjigi njegovih novej-

Svečnik v Trnovski cerkvi

ših del v Arhitekturi perennis. Njemu je arhitektura poezija in kot taka polnovredna umetniška ustvarjalnost, ne samo tehnična delavnost. Tu pa se realna arhitektura začneja odkrivati v nerealni sanjski svet, v svet iluzij. V Arhitekturi perennis čitamo, da je stalna prvina arhitekture kot umetnosti vizija nečesa še popolnejšega kakor je vsakokratna uresničitev arhitektovega načrta. Ta vizija je mamljiva napovedovalka nikdar uvoljive resnice, večnega bistva arhitekture; arhitekturna resničnost pa je že ob rojstvu neminljivo v nemogočnem propadu zapisana, podobna enodnevnomu sijaju, ki ga noč pogoltno. Tudi Plečnikovo življenjsko delo je neprestano hlastanje za uresničenjem v načrtih dozorelega, pa le redko tudi gmotno uresničena. Pogosto se mu je pod rokami drobilo, kar je dozorelo do materialne uresnitve. Zato je razumljivo, da je velik del njegovih kreacij nastal samo v načrtih, pogosto celo brez cilja, da se kedaj realizira. Izvedba dela v načrtu mu pomeni pogosto že dosego umetniškega cilja in se večkrat pojavlja bojazen, da tu dosežene popolnosti borba z materialnimi možnostmi ne izmalči.

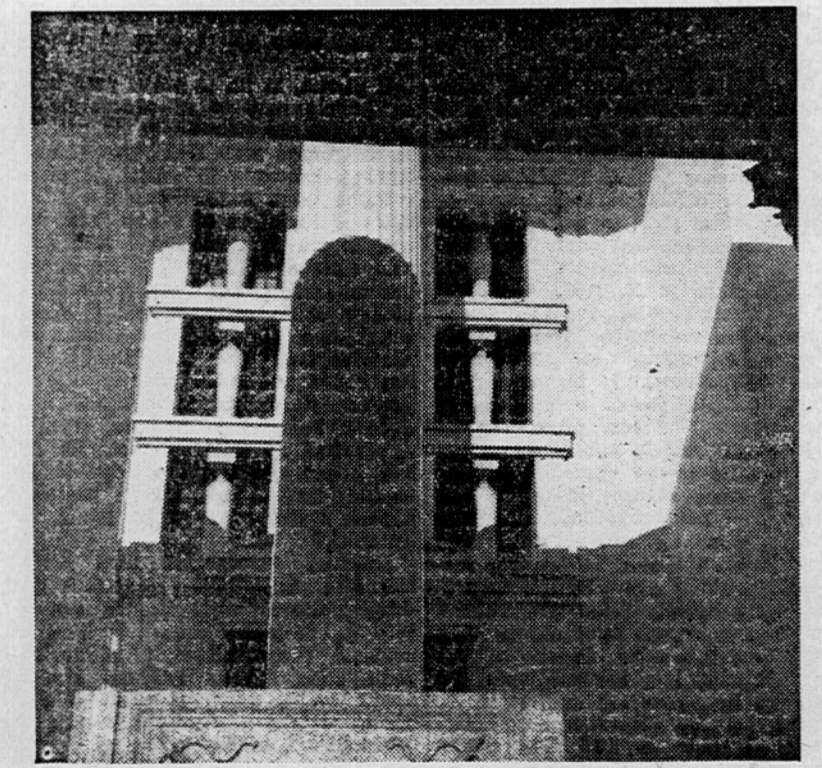
V zgodovini naše arhitekture je Plečnik edinstven primer, ker je njegovo delo celotnostno; naj se še tak vrvita vtis, da mu je detail več kakor celota, je vseeno ta posameznost vselej samo dosleden del v stvarit-

ljevi domišljiji gledane celote. Ta celotnost omogoča Plečniku, da uspešno združuje največja nasprotja klasične in secesije, železobetona in podedovane lepčnosti, umetniške ustvaritve in umetne obrtnosti, fantastičnosti in prabnosti. Tako se v njegovem delu izraža tista enotnost, ki je naša arhitektura od baroka dalje ni več mogla doseči. V tem pa je tudi njegova kulturnotvorna veličina.

Plečnikov pomen v našem sodobnem umetnostnem življenju je izreden. Kot učitelj že trideset let vzgaja naraščaj, ki je dal značilen izraz našim arhitekturnim prizadevanjem med obema velikima vojnama. Kot vzgojitelj pa ni omejen samo na šolo, ampak je uspešno posegal v vse delovne vrste, od katerih zavis uspeh celotnostno pojmovane arhitekture. Budil je otopeli smisel za lepoto izraz gradiv, za pristnost najskrbnejše izvršenih oblik in za obrtniškost solidnost izdelkov. Na svojem področju je prerodil naš otopeli lepotni čut in ga vzgajal k zavesti svoje pristne življenjske funkcije. Njegovo delo spada ob našo pisateljsko moderno in ob impresionizem kot izraz naše enakovredne uvrstitve v prizadevanja kulturnih narodov. To delo pa, naj je izvršeno ali naj je ostalo samo v načrtih, je živ, izredno čist vir arhitekturno umetnostnih pobud. Plečnik je za nas posebjena arhitektura, njegova osebnost last nas vseh, njegov zgled za ideal resnično ljudskega umetnika.

Navje

Uel Zal

KITAJSKO GLEDALIŠČE

Pred uprizoritvijo »Gospe Biserne reke« v ljubljanski Drami

Kitajsko gledališče spada med najstarejša gledališča na svetu. Prva pisana poročila govore, da je bilo že v 7. stoletju pr. n. št. zelo razširjeno in razvito. Prav posebno pa je zanimivo, da je skozi določa stoletja ohranilo svoje bistvo do naših časov. Kljub temu, da se je Kitajsko v zadnjih petdesetih letih zelo trudilo, da bi si prisvojilo zahodno-evropsko civilizacijo, kar se ji je ponekod tudi posrečilo, se zahodno-evropska gledališka umetnost in dramatika vsaj do druge svetovne vojne nista mogli udomačiti, zlasti pa ne pri širokih ljudskih množicah, ki se trdovratno drže svojega klasičnega gledališča in dramatiky. Njegovi početki bržkone segajo daleč pred 7. stoletje in izhajajo prav tako iz raznih verskih in ljudskih običajev, kakor gledališka umetnost drugje.

Oder kitajskega klasičnega gledališča, kakor se je ohranil do današnjega dne, je po svojem sistemu zelo soroden elizabetinskemu odru, na katerem je uprizorjal tudi Shakespeare svoja številna dela. To je običajna kvadratna odrska stavba, ki sega s svojim celotnim sprednjim delom v auditorij. Nima niti zaves (tudi pri naši predstavi je ne bo), ki bi oder odprla in zaprla, ko je končano dejanje ali ko bi se naj spremeno prizorišče, hkrati pa je tudi brez leve in desne stene. Za zadnje steno tvori običajno večja zavesa in dva vhodna, odnosno izhodna. Skozi enega igralci prihajajo, skozi drugega odhajajo. O kakšni posebni inscenaciji v našem smislu ni govora — podobno kakor v elizabetinskem gledališču,

le da je klasični kitajski oder še skromnejši. Tretji, nekoliko vzvišeni vhod v zadnji steni, je za osebe, ki predstavljajo višje sile. Strop podpirajo štirje stebri, ki stoje v vsakem kotu odrskega kvadrata. Odrski prostor je poleg tega na treh straneh omejen še z leseno ograjo. Prostor za občinstvo je na vseh treh straneh v parterju in na balkonih, ki zajema prav tako vse tri strani, čelno in stranski. V parterju so mize in klopi, ki pa niso obrnjene proti odru, marveč proti levi in desni strani. Občinstvo lahko med predstavo je in pije — spet nekaj podobnega, kakor je bilo v elizabetinskem gledališču. Ta navada še ni čisto izumrla niti v nekaterih današnjih londonskih gledališčih, saj sem letos pri nekaterih predstavah v Londonu opazil, da so nekateri kadili med dejanjem, med odmorom pa so biljeterke stregle občinstvu s slaščicami in čajem. Nekateri gledalci so si položili pladenj s čajem na kolena in ga počasi sreball, medtem ko so na odru igrali. To sem videl celo pri uprizoritvi »Treh sester« Čehova. V kinematografih pa je kajenje splošna razvada. Ko sem bil pred leti v nekem rimskem gledališču, so med občinstvom tako brezobzirno kadili, da se je pred odrom zbral cel oblak dima. Neke igralke je zabel zaradi tega mučiti kašelj, zato je preknila za hip izro in prosila občinstvo, da bi ne kadilo toliko nato pa »igrala dalje«. Za svobodnost občinstva je pri Kitajcih še dandanes nekaj povsem razumljivo.

Prav tako pa imajo tudi igralci med

igranjem posebne navade, ki so zelo značilne za kitajsko predstavo sploh. Kadar sedajo ali poklekajo, jim odrski strežaj polaga blazino, popravila obleko in na posebno znamenje tudi prinese čaj. Vseh teh »civilnih« stvari kitajsko občinstvo sploh ne vidi, kakor pravi Hsiung v prologu v »Gospe Biserne reke«. Ze omejenjo priča, da kitajsko gledališče ni niti najmanj realistično, vsaj ne v našem smislu, kar prav tako poudarja Hsiung v prvem prologu. Poleg tega pa ima še svoje ustaljene znake ali simbole, ki so menda tako stari, kakor kitajska gledališka umetnost sama. Če maha med hojo igralce z bičem nad svojo glavo, pomeni, da jase konja. Rumeni zastavici, na katerih je naslikano kolo, pomenita voz ali mlatič. Če je igralce skočilo v gnoje, je preskočil neko skalo. V »Gospe Biserne reke« delata toistična duhovnika sneg, ki ga stresata iz zastavic. Ker predstavljata višji bitij, se pripeljeta pri naši predstavi iz stroja, kakor neko »deus ex machina« pri stari grški predstavi. Isto se ponovi, ko »priletje gos, ki lo spet predstavljata star-toistični duhovnik. Če pokaže odrski strežaj občinstvu ruto s črtami, ribo in školjkami, pomeni, da se naslednji prizor vrši na jezeru, na morju ali na reki. Takšnih različnih »odrskih« simbolov ima kitajsko gledališče precej. Ker so stari že več stoletij, jih pozna občinstvo prav tako dobro, kakor igralci sami. Označa prizorišča je večkrat vpletena tudi v besedilo. Za kitajškega gledalca je dovolj, da je igralce rekli: »Pril sem na vrh, kjer imam sestaneke«. Gledalec si že predstavlja vrh. Takšnih »prizoriščnih« stavkov je v kitajski dramatiky zelo veliko in čim, kjer so redno povezani z besedilom, niso nič vsiljivi, nasprotno, vplivajo kot nekaj posebnega in spominjajo v sklopu ostalih stavkov na ekspresionistično dramo. Prav ta klasična kitajska drama ni nikoli le

proza, marveč je mešanica ritmične proze in stihov, kar se njeni fantastičnosti in pravilčnosti zelo prilaga. Prav tako ni predstava brez pesni, petja in godbe, saj je kitajsko klasično gledališče — sintetično gledališče. Zato morajo kitajski igralci obvladati vse panoge gledališke umetnosti od recitativa do petja in plesa, ki se včasih spreminja že v akrobacijo. Igralci morajo vaditi več let razne tradicionalne gibe in kretnje, saj se ponekod spreminja igra naravnost v poseben gledališko-igralski ceremonijel. Pojo in govore po večini v falzetu, kar je bržkone tudi vzrok, da možak med igranjem od hipa do hipa piti čaj.

Ker je inscenacija skromna, odnosno je sploh ni, vsaj ne v našem smislu, pomeni kitajski igralec vso skrb svojemu kostumu — podobno, kakor je to delal igralec na elizabetinskem odru. Kitajski gledališki kostumi so izredno bogati in dragoceni. Ker je večina vlog tipiziranih, se tudi kostumi ravnoja po določenih tipih — podobno kot nekoč pri evropski komediji dell'arte. Kitajski igralec, ki ima kakor naš operni pevec svoj repertoar vlog, mora imeti tudi garderobo za svoje vloge.

Med posebnosti kitajskega gledališča še sodi maskiranje. Tudi o kitajskih maskah ni mogoče trditi, da bi bile realistične v našem smislu, čeprav se dele med take, ki so le nekoliko stilizirane in dajejo vendarle videz realizma, nasprotno so pa druze docela stilizirane in gledališke, da učinkujejo fantastično. V enem in istem delu nastopajo »realistične« in stilizirane maske, kar ni v kitajskem gledališču nikak stilni pregrešek, čeprav se fantastično maskirajo tudi realni liki in ne le zastopniki kakšnih višjih sil.

Nadalje so značilni za klasično kitajsko gledališče in dramatiky pogovori z občinstvom, kateremu se vsak igralec

vidnejše vloge mora najprej predstaviti, obrača pa se nanj celo med igranjem, in to ne le na komičnih mestih, marveč prav tako na resnih. V »Gospe Biserne reke« se obrne glavna junakinja, ko gre za stavo med njo in njenim očetom, na občinstvo, ki bodi priča te stave. Kakor je na eni strani zmeraj poudarek na tem, da gre za gledališko predstavo in ne za neposredno življenje, tako pritegnejo takšni prizori še občinstvo v sfero odrskega dogajanja. Oder in auditorij postane eno. Za podobno povezanost odra in občinstva so si prizadevali v modernem gledališču med drugimi Tairov, Majerhold in Vahtangov, vsak seveda na svoj način. Vahtangov se je poslužil načela, da gre za gledališče in ne za neposredno prikazovanje življenja kakor v naturalističnem gledališču, ko je uprizoril »Turandot«. Ta njegova predstava je bila po Oktobrski revoluciji umetniško najmočnejša in največja demonstracija zoper okostenelosti naturalističnega gledališča.

Načina kitajske klasične predstave seveda ni mogoče prenesti togo in neposredno na evropski oder. Tega se je dobro zavedal tudi S. I. Hsiung, ki je zato pridelil staro kitajsko igro o zvesti in pridni ženi, ki je zasidrana v literaturi, odlični »Biserne reke« v tem tvoj igralca in gledalca. Vendar pri tej predstavi ni šel tako daleč, kakor nekoč nemški ekspresionistični pisatelj Klambund, ki je staro kitajsko igro »Krog skred« skoraj docela »evropiziral«. — Hsiung je kljub predelavi ohranil tradicionalni stil in sistem ter s tem tudi čez klasične kitajske predstave. Spretno je uvedel v igro konferenciera, ki kot nekakšen gledališki ravnatelj govori prologe pred vsako podobo in kadar je potreba tudi sproti razlaga simbole kitajskega gledališča, ki jih sicer zahodni gledalec ne bi razumel. Pri naši predstavi gre le za tvorno uporabo osnovnih principov in elementov, ki so marsikje antinaturalistični, groteskni, pa tudi tea-

tralni, toda v žlahtnem smislu klasičnega kitajskega gledališča in v smislu evropske commedie dell'arte, ki se je v bistvu posluževala podobnih sredstev in načel. Eno in drugo gledališče predstavlja klasično ljudsko gledališko umetnost in dramatiky, pri katerih so se učili in črpali iz njih vsi veliki dramatiky od Lope de Vega, Shakespeara in Molièra tja do Goldonija. Prav tako pa se poslužuje tega ali onega njegovega načina celo moderna dramatika, kar prča poig nekaterih ekspresionističnih iger med drugimi tudi »Antigona« Francoza Anouilh. To je dramatika, ki se zaveda, da ni dovolj, če je zasidrana le v literaturi; če hoče biti živa v živem, mora biti uokvirjena tudi v gledališču. Kljub vsej teatralnosti in artizmom, kljub ne-realističnim elementom, pa sta klasično kitajsko gledališče in dramatiky po svojem bistvu in izražanju v življenju in mu držita zrcalo, kar prča tudi »Gospa Biserne reke«, v kateri nekatera mesta dovolj nazorno rišejo socialne razmere v nekdanji kitajski patriarhalno-fevdalni dobi. Hsiung je že v prvi izdaji te drame nekateri stvari celo sodobno aktualiziral (aktualizacija je prav tako pravica starejšega gledališča, kakor evropskega kitajskega gledališča kakor evropske commedie dell'arte). V »zahodnih pokrajinah« šiba diktature in »prusovski« militarizem. Praška uprizoritev l. 1938 je imela nekaj močnih antifašističnih osti, sam Hsiung pa se je ponorčeval iz zahodne civilizacije, ko je položil v usta zunanega ministra trditve, da se je »tudi novih manir«, s katerimi očara princezo Zahodnih pokrajin, naučil v Londonu. Gospa »Biserne reke« je kljub svoji vsebinski odmaknjenosti in posebnostim bližje k sedanjosti — po svoji čustvenosti in miselnosti, kakor po svoji žlahtni resničnosti, po svoji očarljivi sintezi resničnosti in fantastičnosti, življenja, poezije in gledališča.

Dr. Bratko Kreft,

Inž. Stanko Bloudek - učitelj mladih drsalcev

Ob petih so redne odborove seje Športnega društva Ljubljana, katerega predsednik je inž. Bloudek. Na eni izmed zadnjih seji smo sklenili, da poslej mlado drsalno ekipo za tri dni na vadbo v Planico, kajti led v Ljubljani je že prava redkost. V soboto je bilo že vse na nogah. Ker sta bila Palmetova in Lajovic trenirali v Nemčiji, smo naprosili predsednika, da prevzame vodstvo vadbe v Planici. Zaposleni, kakor vedno, ni mogel takoj pristati, na obrazloženje pa se mu je poznalo, da ga povabilo mlada, saj je vada mladih že stara nitje, saj "slabosti" pa tudi veselje. Pristal je, čeprav je bil zaradi vožnje s svojo

»Pepco« (tako pravi svojemu uradnemu DKW avtomobilu) zelo utrujen. Sledil je odrok v starosti od 9-16 let, ki je rano zjutraj veselo vozilavrilavo, zopet zamenjajo hokej. Inž. Bloudek pa hoče od enega do drugega in jim kaže ter popravila.

Na ledno ploskev prihaja ekipa športnega društva Triglav, ki je ljubljanski tekmeček Bloudekovemu društvu. To pristnega športnika na moči, inž. Bloudek ostane na odru, in pomaga tudi njim. Tudi vabna Triglavovca traja področje uro. Popoldne pride naša družina še enkrat na vrsto za področje uro.

Najboljši športniki vseh kontinentov

Ameriška ustanova Helms World Trophy iz Los Angeles je kakor vsako leto tudi lani imela tradicionalno glasovanje svojih članov o najboljših športnikih vseh kontinentov. Za najboljši ameriški športnik v letu 1951 so bili razglašeni naslednji športniki: za Afriko maratonec Wally Hayward iz Južne Afrike, za Azijo maratonec Shigeki Tanaka iz Japonske, za Avstralijo teniški igralec Frank Sedgeman, za Evropo atletski tekač Adriano Adolfo Consolini, za Južno Ameriko korder v troskoku Ademir Ferreira da Silva iz Brazilije, za Severno Ameriko pa rekordar v skoku s palico Robert Richards iz ZDA.

Za najboljši evropski športnik v letu 1951 so športni svetovni in tudiški reporterji izbrali 17letno teniško igralko Maureen Connolly, na drugem mestu pa je zmagovalka Rokavskega preliva Florence Chadwick. Izmed 296 oddanih glasov sta je Connollyjeva dobila 81, Chadwickova pa 57.

Svedski novinarji so z veliko večino glasov izbrali najstarejšega švedskega smučarja Nilsa Larssona za najboljšega švedskega športnika v letu 1951. Na drugem mestu je plavalac Larsson, tretji je hokejski igralec Andersson, četrti je teniški igralec Bergelin itd.

V Badgasteinu so zbrali prvaki alpskih smučarjev

Na tednu zimskih športov, ki se je začel v Badgasteinu v Avstriji, sodeluje okoli 150 najboljših smučarjev iz 14 držav. Zbrani so skoraj vsi kandidati za zimske olimpijske igre v Oslu. Med številnimi drugimi so v Badgasteinu svetovni prvaki Italijan Zeno Colo, Norvežan Stein Eriksson, Avstrijec Oskar Schneider, za katere sodijo, da so najbližji kandidati za zmagovalce v alpskih disciplinah na olimpijskih igrah.

Zmagost je pripadla Američanka Andrea Mead-Lawrence, ki je imela 4 sekunde boljši čas od Avstrijke Mahringerjeve, katero so sprva razglasili za zmagovalko. Vrstni red najboljših tekmovalcev je bil tale: 1. Mead-Lawrence (ZDA) 2:02,5, 2. Mahringer (Avstrija) 2:06,0, 3. Burr (ZDA) 2:07,1, 4. Niskan (Norveška) 2:07,5, 5. Laning (Nemčija) 2:07,9, 6. Franke (Nemčija) 2:08,0, 7. Gassmann (Norveška) 2:08,4, 8. Bernmark (Avstrija) (Francija) 2:08,8, 9. Jørgensen Ingar (Norveška) 2:10,5, 10. Schuh-Proxau (Avstrija) 2:10,5.

V veleslalomu je zmagala Meadova

Prve so se pomerile v veleslalomu ženske. Startalo je 42 tekmovalk. Proga je bila zelo težka. Merila je 180 m in je imela 190 m višinske razlike. Med tekmovalcem je neprestano snežilo, kar je močno oviralo tekmovalke. Startne številke so imele odločilno vlogo pri plasmanu, ker je bila proga vedno slabša in sliha morala mnogo odlične tekmovalke večkrat na tla, kar jih je izločilo iz konkurence.

V kombinaciji je bil prvi Eder

V Kitzbühlu so se nadaljevale tekme v skokih za kombinacijo. Zmagal je Avstrijec Eder pred Pruckerjem, Raracherjem, Schiffernerjem in Hauserjem. Eder je zasedel prvo mesto tudi v kombinaciji s 44,5 točke pred Hauserjem 43,5, Raracherjem 42,9, Pruckerjem 42,5 in Schiffernerjem 41,8.

Najmarljivejši v Domžalah so planinci

Pred dnevi so žmeči domžalski planinci svoj redni občni zbor. Ob izredni udeležbi članov je bilo zelo zanimivo poročilo gospodarskega oddelka. Planinski svet, ki spada v delovno območje društva, sega od Dole preko Velike in Male planine tja do Menine — samni znanjski pešaki brez planin. Ob ustanovitvi društva pa so se Domžalčani namenili zgraditi dom na Veliki planini, kjer se lahko

Hrovat in predsednik Rakovec, ki so se pri gradnji najbolj prizadevali. To veča tudi za izdelavo skupne tovarne Vata. Vse priznanje zasluži direktor tovarne INDUPLAT tov. Martin, ki je vedno dal na razpolago avto za prevoz dolgočasnih planincev. Planinci se niso omejevali le na bližnje Kamniške Alpe, temveč so bile domžalske naveze redno tudi v Juljskih Alpah; plezali so v severni steni Tril-

Motiv v Velike planine, kjer je tudi letos precej snega in oskrbovano zavetišče, nadežni nahrabnik pa vam vzpenjača v 30 min. potegne na vrh

razvedre tudi enodnevnih izletnikov. Za gradnjo in transport so postavili vzpenjačo iz Orme na Malo planino. Dolga je 3000 m in potegne tovarno v 30 minutah na vrh.

Z dom so se pripravljene temelji in vodnjak ter ves material od cementa in opeke pa do oženskega stekla in kljuk. Za vse to pa je bilo potrebno mnogo pruzdevanja in so člani opravili nad 30 tisoč prostovoljnih delovnih ur, kar pomeni, da so poklonili skupnosti vrednost dva milijona štiri sto tisoč din, še več pa dobre volje in požrtvovalnosti. Javno so bili na občnem zboru pohvaljeni odbojniki Lenček, Gnoj, Skofec,

glava, Spilka, Jalovca, Mojsstrovke in Ponc. Ena naveza je obiskala tudi berchmündenske Alpe v Zahodni Nemčiji.

Pomovno izvoljeni odbor hoče v letošnjem letu dokončno dograditi dom, po možnosti preurediti vzpenjačo za osebni promet, nuditi izdatno pomoč alpinistom in povečati število članov, čeprav je vsak tretji Domžalčan član PDJ.

Po končanem občnem zboru je delegat »Fiat« tov. Cotman dejal: »Iz poročila in dejstev samih je razvidno, da je najmarljivejša organizacija v Domžalah planiško društvo, ki mu v imenu MO OF izrekam pohvalo in vse priznanje.« S. O.

SPORTNE ZANIMIVOSTI V KRATKEM

Na klubskem namiznotenškem turnirju SD Triglav je pri pionirjih zmagal Marko Resnik pred Zajcem. Pri mladincih je osvojil prvo mesto Miha Zumer pred svojim bratom Matijem. Izven konkurence je v tej skupini nastal nepoznan član kranjskega Zelenjarskega Turnirja. V finalni igri članov je Bogazar premagal Božiča 3:2, v borbi za tretje in četrto mesto je Slemberger (kot gost) zmagal v igri s Kunstem. Turnirja se je udeležilo nekaj nad 20 članov sekcije.

2 milijona pesov ponuja vodstvo italijanske nogometne kluba Torino argentinskega nogometnega kluba River Plate, ki gostuje trenutno v Italiji, za njegovega srednjega napadalca Walterja Gomeza. Vodstvo italijanskega kluba Juventus pa ponuja zanj milijon pesov in svojega srednjega napadalca Bonipietrija.

Svetovna rekordarka v teku Nizozemka Blankers Koeneva bo meseca marca gostovala v Južni Afriki. Njo bo od počival tudi znani srednjeposaj Sleikhuus, ki bo nastopil v teku na 1500 m v mestu Kapstadt.

Norveški nogometaš Ragner Larsen, ki se je nedavno prijavil za rimski klub Lazio, je že v prvih nastopih deli velike uspehe. Uprava kluba mu je v znak priznanja podarila a v o m o bil znanec »Fiat«, katerega ni je po dveurni lastni odpuštal iz izpred hotela, kjer je stanoval.

Član Partizana Ivica Trinajstić bo februarja in marca treniral italijanski državni reprezentančni v odbojki.

Reprezentanca Kanade bo hočeju na lenu je v Krefeldu premagala istoimensko reprezentanco, ki je dejansko reprezentanca Zahodne Nemčije z rezultatom 10:5.

Argentinski nogometaš River Plate so ponovo zadržo tekmo v Italiji odigrali s kombiniranim moštvom Milana in Interja. Rezultat je bil neodločen 3:1 (2).

Opozorilo Gorice rezevalne službe

Centralna gorice rezevalne službe pri Planinski zvezi Slovenije opozarja vse smučarske tečaje in družbe na nevarnost plazov, ki se obetajo prihodnje dni.

Zaradi obilnega padavinskega vala, ki se začne v večini tudi obročje naših gor, opozarjamo vse obiskovalce gor, da se ne oddaljujejo od oskrbovanih planinskih ali smučarskih postojank. Posebej nevarni so plazovi na zmriženih ledeniških pobočjih v višini nad 1000 m.

Prizadevanje skupnosti izstopi naj prevzame vodstvo prizadevanje smučar vodnik, ki dobro pozna konfiguracijo terena. Vodniki skupniških navez, v primeru nesreče ne izpuščate draženje časa, začnite z vztrajnim iskanjem in udeleženi, v primeru večje nesreče gorice rezevalni obveščevalni točki ali pa pri izkušeni gorskih rezevalcih.

Druga plat zvona iz Krškega

Pred dnevi se je oglašil v našem uredništvu tajnik NK Krško in povedal, da se s člankom »Zmagost smo drugo pečalci«, objavljenem v našem ponedeljskem listu 7. t. m., igralci in funkcionarji Krškega ne strinjajo popolnoma.

Pisec je po njihovem mnenju preveč pristransko opovdal pogodbe, ki so dejansko dali pot za izgrede in pretepe na igrišču gostje s svojo preostro in grobo igro, zaradi katere je bil že v začetku tekme izključen njihov igralec one Bloudek. Za vsi dejavniki na domaćem igrišču v Murski Soboti so se nekateri s surovostmi zanašali nad Krčani, pri povratnem srečanju v Krškem pa so že pred tekmo blebetali stvari, ki za športnike niso primerni. Po zavrženju pogodbe, katero ni bilo gledano in funkcionarji Krškega z nekulturnimi izrazi svrvali domače moštvo.

Pred slovesom je tajnik NK Krško neprizadevalno zagotovil, da bo vodstvo kluba k a z n o v a l i vse »določil« namesto, medtem ko za Anžiča trdi, da je bil to njegov prvotni izpad in da ni zaželel »holko hude kazni« (disciplinski odločbi NZS ga je kaznoval s 3 leti prepovedi igranja).

Zasedanje skupštine MLO Ljubljane

IX. redno zasedanje skupštine Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane bo v četrtek 24. januarja in petek 25. januarja 1952 v sejni dvorani MLO, Mestni trg št. 1 (Magistrat).

Pričetek zasedanja bo v četrtek dne 24. januarja ob 16. (štiri popoldne).

Predlagan je naslednji dnevni red:

1. Poročilo o socialističnem sektorju kmetijstva in splošnih kmetijskih problemih na področju Ljubljane.
2. Polletno poročilo Okrajnega sodišča za glavno mesto Ljubljane.
3. Preimenovalje ulic.
4. Sprejete nekaterih odločb.

Iz pisarne predsedstva MLO glavnega mesta Ljubljane

NAROCITE
PONEDELJSKO IZDAJO
»SLOVENSKEGA POROČEVALCA«
MESEČNA NAROCNINA 20 DIN.

Dnevne vesti

— Ob 20: Hopwood: »Skandal pri Bartlettovih«. Veselogra. Izven.

Prodaja vstopnic od 10 do 12 in eno uro pred predstavo pri blagajni v Mestnem domu.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Ročne lutke — Reslieva cesta št. 28 (Poletje planinarje).

Nedelja, 20. jan. ob 11: Karsch-Pengov: »Težave Peteršiljskega mame«.

Marionete — Sentačkobski trg

Nedelja, 20. jan. ob 17:30: Poccit: »Carobne gosle«.

Blagajni poslujejo pol ure pred predstavo. — Prodaja vstopnic vsak dan od 11 do 12.30 pri blagajni Mestnega gledališča v Franciškanški pasazi.

GLEDALIŠČE IVAN CANKAR
LJUBLJANA — MOSTE
Gostovanje sind. prod. Kemofarmacija

Nedelja, 20. jan. ob 20: Ponovitev: »Večer na vasi«.

GLEDALIŠČE IVAN CANKAR
LJUBLJANA — MOSTE
Lutkovni oder

Nedelja, 20. jan. ob 10:30: Fran Milčinski: »Ježek: »Skrat ima velike oče«. Kamil Herak: »Birokrat in smrt«.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
Nedelja, 20. jan.: Shakespeare: »Veselo Windsorke. Izven.

Torek, 22. jan.: John B. Priestley: »Od raja pa do danes«. Premiera. Izven.

Petek, 25. jan.: John B. Priestley: »Od raja pa do danes«. Red petek in izven.

Nedelja, 27. jan.: John B. Priestley: »Od raja pa do danes«. Izven. 537-n

KOLENDAR

Nedelja, 20. januarja: Fabijan in Sebastijan.

Ponedeljek, 21. januarja: Neža. Janja.

SPOMINSKI DNEVI
20. I. 1900. — Pomorščak Vincente Ibanez. Finzov in odlični Brazilijo.

20. I. 1882. — Umrja češka pisateljica Božena Němcová.

20. I. 1873. — Rojen v Središču ob Dravi pedagog dr. Karel Ozvald.

20. I. 1945. — Nemci so odkrili partizansko tiskarno v Cirkušah pri Litiji in jo razrušili.

ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA

Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva cesta 20, telefon 50-81.

sobotna in nedeljska služba — v soboto od 16 do ponedeljka do 6 zjutraj; nočna dežurna služba vsak dan od 20 do 6 zjutraj.

Celje, 20. januarja: dr. Maksim Sevsček, Ljubljanska cesta 36 — od sobote popoldne do ponedeljka do 3 zjutraj.

Za inženirja metalurgije je bil diplomiran Anton Podgornik. Certitamo!

Društvo diplomiranih medicinskih sestric Ljubljane vabi vse medicinske sestre na ustanovni občni zbor, ki bo 3. februarja ob 9 zjutraj v prostorih Sole za medicinske sestre v Ljubljani, Kongresni trg št. 18. Pripravljali odbor.

Ljubljanski januarski maturanti učiteljske 1941. letnika, 26. januarja ob 16 v kavarni Sion. Informacije v garderobi.

Lutkovno gledališče TD Ljubljana I. v Narodnem domu — danes »Snežuljica«. Začetek ob 15. Prodaja vstopnic od 10 do 12. 555-n

Sporočila, da otvarjanj frizerski salon »Vida« na Gosposvetki cesti št. 15. Se priporoča Vida Vidmar.

Gosadov »Prsni čas«, je najboljša naravno zdravilo proti prehlajenju dihal, proti kašlju in bolečinam v prsih. 549-n

Memor — preselitev: Uprava, računovodstvo, mehanika in vulkanizacija desalovnice so se preselile na Savsko cesto (nasproti Savske kolonije) — tel. 33-92.

Avtopark in prometni odsek ostaneta na Vilharjevi cesti 19, telef. 28-23. Prevoze s tla je knjiga »Automobil«. Doli se v priporočilo. Uprava.

»Sadni super-čaj« ima slasten okus!

Preselitev. Sporočimo vsem svojim rojstvenim odjemcem, da je naše podjetje iz elektrotehničnim materiom preselilo svoje upravne prostore iz Gosposvetke ceste 3 v Parmovo ulico 33 — VI. trakt, I. nadstropje desno. Z rednim posiovanjem prdne 22. januarja. Elektrotehna. Ljubljana.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov sporoča, da bo že napovedano predavanje inž. Marjana Brilija: »O investicijah« v četrtek 24. januarja ob 20 v sindikalni dvorani Sveta za gradbene in komunalne inženirje. Uprava.

V torek 22. januarja predvaja športno društvo »Triglav« — smučarska sekcija film »Hohturizm in to ob 17 in ob 20 v dvorani Doma LM, Slovomska ulica. — Vstopnina 30 din. Vhod zadaj. Vstop vsem.

Po končanem občnem zboru je delegat »Fiat« tov. Cotman dejal: »Iz poročila in dejstev samih je razvidno, da je najmarljivejša organizacija v Domžalah planiško društvo, ki mu v imenu MO OF izrekam pohvalo in vse priznanje.« S. O.

Gospodarski odbor društva za telesno vzgojo »Partizani« Zg. Siska in športnega društva »Ilirija«, Ljubljana, Vodnikova ulica 155 prireja plesne vaje redno ob sobotah od 20 do 23 in ob nedeljah od 15 do 18 pod strokovnim vodstvom plesnega učitelja v novi dvorani Fizkulturnega doma Zg. Siska. Ljubljana.

Učitelji in družbenih plesov pa tudi začetniki vabljani. — Jazz, bife. Vstopnina 30 din. — Plesni odbor. 943-n

Leseno ogrodje za šivalne stroje »Haid Neus« dobite po znanih cenah. Tudi vabljajo hokej priredite za pogozmeti. 535-n

Krajevna opekarna Soda vsa je z odlokom izvršnega odbora, odločba št. 971 S. 1951, od dne 12. decembra 1951 prešla v likvidacijo, ki traja do 15. februarja 1952. Likvidatorji. 646-n

GLEDALIŠČE

DRAMA
Nedelja, 20. jan. ob 14:30: Finzgar: »Razvalna življenja«. Izven in za podeljenje.

Ob 20: Bezzans: »Sveviljski brivce«. Izven in za podeljenje.

Ponedeljek, 21. jan. ob 20: Beaumarchais: »Sveviljski brivce«. Predstava za LMS.

Sreda, 23. jan. ob 20: Hsiung: »Gospa Biserne reke«. Premiera. Izven.

V sredo, 23. januarja naš v Drami premiera »Gospa Biserne reke«, igre iz bogatega repertoarja kitajskega klasičnega gledališča, ki jo je v njenem tradicionalnem slogu prevedel v angleščino I. Hsiung. Naslovno vlogo igra Ančka Lečarja, v ostalih vlogah Sever, M. Skrbineš, Drenovec, Furjan, Kovič, Saričeva, Mezanova, Erjavčeva, Levstikova in skoraj vse ansambel. Režiral je dr. Bratko Kreft, inšceniral arh. Hohnjec, scenško glasbo je napisal Vilko Umkar, ples nastudiral P. Miklar. Delo je prevedel Janko Moder.

Vsi štatalci, ki nastopajo v »Biserini reki«, imajo vajo v ponedeljek, 21. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Za dijstvo bo v Drami jutri, v ponedeljek ob 20. uprizorjena Beaumarchaisova komedija »Sveviljski brivce«. Zaradi semestrainih ponic ne more biti predstava v sredo, 23. januarja, ko bi običajno organizaciji LMS po solah, pač pa bodo vstopnice v prodaji pri dnevi blagajni v Operi danes in jutri, in pred pričetkom predstave jutri v Drami. Vstopnice nabavljajo lahko posamezniki ali skupine. Veljajo znižane, dijaške cene, od 20 din navzdol.

OPERA
Nedelja, 20. jan. ob 20: Verdi: »Traviata«. Izven in za podeljenje.

Sreda, 23. jan. ob 20: Puccini: »La Boheme«. Red B.

Petek, 25. jan. ob 20: Lhotka: »Srednjeveška ljubezen«. Red D.

V sredo, 23. januarja naš v Drami premiera »Gospa Biserne reke«, igre iz bogatega repertoarja kitajskega klasičnega gledališča, ki jo je v njenem tradicionalnem slogu prevedel v angleščino I. Hsiung. Naslovno vlogo igra Ančka Lečarja, v ostalih vlogah Sever, M. Skrbineš, Drenovec, Furjan, Kovič, Saričeva, Mezanova, Erjavčeva, Levstikova in skoraj vse ansambel. Režiral je dr. Bratko Kreft, inšceniral arh. Hohnjec, scenško glasbo je napisal Vilko Umkar, ples nastudiral P. Miklar. Delo je prevedel Janko Moder.

Vsi štatalci, ki nastopajo v »Biserini reki«, imajo vajo v ponedeljek, 21. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Za dijstvo bo v Drami jutri, v ponedeljek ob 20. uprizorjena Beaumarchaisova komedija »Sveviljski brivce«. Zaradi semestrainih ponic ne more biti predstava v sredo, 23. januarja, ko bi običajno organizaciji LMS po solah, pač pa bodo vstopnice v prodaji pri dnevi blagajni v Operi danes in jutri, in pred pričetkom predstave jutri v Drami. Vstopnice nabavljajo lahko posamezniki ali skupine. Veljajo znižane, dijaške cene, od 20 din navzdol.

OPERA
Nedelja, 20. jan. ob 20: Verdi: »Traviata«. Izven in za podeljenje.

Sreda, 23. jan. ob 20: Puccini: »La Boheme«. Red B.

Petek, 25. jan. ob 20: Lhotka: »Srednjeveška ljubezen«. Red D.

V sredo, 23. januarja naš v Drami premiera »Gospa Biserne reke«, igre iz bogatega repertoarja kitajskega klasičnega gledališča, ki jo je v njenem tradicionalnem slogu prevedel v angleščino I. Hsiung. Naslovno vlogo igra Ančka Lečarja, v ostalih vlogah Sever, M. Skrbineš, Drenovec, Furjan, Kovič, Saričeva, Mezanova, Erjavčeva, Levstikova in skoraj vse ansambel. Režiral je dr. Bratko Kreft, inšceniral arh. Hohnjec, scenško glasbo je napisal Vilko Umkar, ples nastudiral P. Miklar. Delo je prevedel Janko Moder.

Vsi štatalci, ki nastopajo v »Biserini reki«, imajo vajo v ponedeljek, 21. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Za dijstvo bo v Drami jutri, v ponedeljek ob 20. uprizorjena Beaumarchaisova komedija »Sveviljski brivce«. Zaradi semestrainih ponic ne more biti predstava v sredo, 23. januarja, ko bi običajno organizaciji LMS po solah, pač pa bodo vstopnice v prodaji pri dnevi blagajni v Operi danes in jutri, in pred pričetkom predstave jutri v Drami. Vstopnice nabavljajo lahko posamezniki ali skupine. Veljajo znižane, dijaške cene, od 20 din navzdol.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
LJUBLJANA — MESTNI DOM
Nedelja, 20. jan. ob 15: J. Spicar: »Martin Napuke«. Pravičljiva igra z godbo in baletom.

CENTRALNA LJUDSKA UNIVERZA

V sredo, 23. januarja 1952 bo ob 20 predaval v Domu sindikatov na Miklošičevi cesti t. v. minister ZORAN POLIC

O PROBLEMIH V ZVEZI Z DRUŽBENIM PLANOM.

Sindikalne podružnice, množične organizacije kakor tudi posamezniki prosimo, da pošljejo vprašanja v zvezi s predavanjem na naš naslov: Centralna ljudska univerza, Resljeva cesta št. 9, pritličje, soba 7 do srede, 23. januarja.

Naše naročnike,

ki še niso poravnali naročnine za tekoči mesec prosimo, naj jo čimprej nakazuje, zlasti če želijo naš dnevnik prejemati nepretrgoma.

UPRAVA »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«

NATECAJ ZA SPREJEM V SLUŽBO LJUDSKE MILICE

Pogoji za sprejem so: starost od 18 do 30 let, telesno in duševno zdrave, končana osnovna šola in regulirani vojaški obveznosti. Prosimi morajo predložiti sledeče listine: lastnorodno podpisano prošnjo, kejkovano s 30 dn. rojstni list, zdravniško spričevalo, zadnje šolsko spričevalo, potrdilo o regulirani vojaški obveznosti, potrdilo o državljanstvu FLRJ potrdilo o vpisu v volilni imenik potrdilo o nezakovanju in listi ki so v službenem razmerju, potrdilo delodajalca, da lahko službo zapuste, če bodo sprejeti v LM Prošnji je treba priložiti: se lastnorodno napisan življenjepis in izjavo prosilca da bo ostal v službi najmanj 3 leta Prošnje sprejemajo postaje LM, v katerih območjih prosilci stalno bivajo, najpozneje do 15 februarja 1952. Služba se začne z vstopom v solo LM. Sprejete osebe so upravičene do prejemkov in drugih ugodnosti po določilih zakona o LM in raznih tozadevnih predpisih. 438-n

RAZPIJ ZA PRIJAVE V DELAVSKO GIMNAZIO

Centralna ljudska univerza bo s sodelovanjem KSS v Ljubljani otvorila 1. februarja 1952 prvi razred delavske gimnazije v Mostah, Siski in na vico. Spisane prošnje za prijavo v gimnazijo, ki so v službenem razmerju, naj pošljejo do 15. januarja 1952. Prošnje sprejemajo postaje LM, v katerih območjih prosilci stalno bivajo, najpozneje do 15 februarja 1952. Služba se začne z vstopom v solo LM. Sprejete osebe so upravičene do prejemkov in drugih ugodnosti po določilih zakona o LM in raznih tozadevnih predpisih. 438-n

UMRLI

Potrla sporocam Elosino vest, vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je moj ljubljani, dragi moč FRANC DI-NOVSEK, po dolgi, težki bolezni umrl. Pogreb bo v nedeljo popoldne. Globoko žalujoca žena Minka ter osialo sorodstvo. Laško, Zagorje, Maribor: 20. januarja ob 15.15 na mestno pokopališče v Celje. Zena Pepca, nekdanja rejenka Janda z možem Ladajem in hčerko Mojkico, družine Zabukosek. Delavsko pokopališče v Celju. 551-n

ZAHVALE

Mali oglasi

ZA PISMENO DAJANJE NASLOVJE JE PRILožITI 20.- DIN IN NAVEŠTI ŠTEVILKO OGLASA. — OGLASNI ODDELEK «SLOVENSKEGA POROČEVALCA», LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA 5. — TELEFON 38-96 — Poštni prejem 23

SLUŽBE

DOBRO VERZIRANE KNJIGOVODJE v industrijskem knjigovodstvu, za obrate bazenov v Boru, majdanpeku in Nerescnici sprejme določeno število Rudar-ski-toponimski bazen v Boru. Plača po sporazumu. V ponudbi je navetu šolsko izobrazbo in dosežanje prakso. 841-1

DEKLE išče zaposlitve kjerkoli. Naslov v oglašnem oddelku. 694-1

IZVEŠBANA NATAKARICA išče službo; najraje na deželi. Nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe pod »Stalno« na oglašni oddelku. 830-1

GRADBENI TEHNIK išče primerno službo. Ponudbe pod »Nujnost« na oglašni oddelku. 833-1

NATAKARICA, večsto tudi kuhinjskega dela. Sprejme takoj Krajevno gostin-sko podjetje Braslovec. Pismene ponudbe s spricvali poslati na omenjeni naslov. 843-1

KMEČKA DEKLE, delovna, sprejme na kjo za vrtna in hišna dela z vso oskrbo in stanovanjem v hiši. Pavlin Stane, Ljubljana, Celovška cesta 44. 766-1

GLASBENA SOLA v Ljutomeru sprejme takoj v službo učno moč za klavir. Ponudbe poslati na ravateljstvo šole v Ljutomeru. 773-1

DEKLE za skupno gospodinjstvo sprejme. Ostalo po dogovoru. Ponudbe pod »Takoj 20« na oglašni oddelku. 775-1

DEKLE z malo maturo išče službo v go-moči pri zobozdravniku. Naslov v oglašni oddelku. 783-1

FINANČNEGA KNJIGOVODJA za knjize-nje sprejme. Nastop službe s 1. fe-bruarijem 1952. — Javiti na: Godzarski avtopodjetje, Celje, Spodnja Hudiinja. 748-1

INKASANTA, lahko upokojenec, sprejme Telovadno društvo Bežigrad. 804-1

SAMOSTOJNO GOSPODINJO iščem. Na-slov v oglašnem oddelku. 816-1

VESTNEGA ŠOFERJA I. ali II. razreda za tritonski kamion sprejme. Ponudbe poslati na Potrošniško združbo, Je-senice. 815-1

VARUHINJO K OTROKU sprejme. Na-slov v oglašnem oddelku. 826-1

URADNICO Z DOBRIM ZNANJEM stro-jepisja in stenografije sprejmemo takoj v Novo mesto. Naslov v oglašnem od-delku. 885-1

LESOSTRUGARJE, mojštra in pomočni-ke sprejmemo. Ponudbe pismeno ali osebno na »Les-Ljubljana«, Parmova 37. 879-1

ELEKTROVARILCA, sposobnega, sprejme Mehanično podjetje lesne proizvodnje Ljubljana, Trzaska c. 69. 895-1

VESTEN ŠOFER I. ali II. razreda, za tri-tonski kamion se sprejme. Ponudbe poslati na Potrošniško združbo Jeseni-ce. 890-1

SLUŽBO GOSPODINJE k tremezu to-varišu ali vdovcu z enim otrokom sprej-mem. Naslov v SP Celje. 877-1

ISČEM SLUŽBO v gostinstvi stroki (pos-lovovoda, skladiščnik ali slično). Imam večletno prakso. Naslov v oglašnem oddelku. 857-1

SLUŽBO GOSPODINJE, najraje v oko-lici Celja sprejmem. Naslov v podruž-nici SP Celje. 878-1

SAMOSTOJNEMU STRUGARJU nudimo stalno, dober zaslužek. Ponudbe pod »Samostojen« na oglašni odd. 864-1

TRGOVSKO IZOBRAZENA S prakso, zem-linim namestitve. Ponudbe pod »Trgov-ska šola« na oglašni oddelku. 873-1

TRGOVSKA POMOČNICA dobi službo. Ponudbe z opisom osebnosti službovanja poslati na Kmetijsko združbo Skočjan pri Novem mestu. 874-1

SPREJMEM GOSPODINJSTVO pri eni osebi. — Ponudbe pod »100« na oglašni oddelku. 875-1

SEKVIČKO za kavarinski obrat, 18-23 let, negovane znanjosti iščem. Ponud-be s točnimi podatki na oglašni oddelku »V središču Ljubljane«. 865-1

OSKRBNIKA za novi Pogacnikov dom pri Križkih jezernih ter kuharico za Roblekov dom na Begunjski sprejme Pliansko društvo Radovljica. Ponud-be poslati na gornji naslov s kratkim opisom dosežanj zaposlitve do 13. februarja 1952. 686-1

GOSPODINJSKA POMOČNICA, ki zna perfektno kuhati se sprejme. Pismene ponudbe na oglašni oddelku pod »Dobri kuharica«. 715-1

ADMINISTRATORKA z 21 službenimi leti išče primerno zaposlitve. Ponudbe pod »Statističar« na oglašni odd. 716-1

MIZAR z lastnim orodjem išče zaposlitve. Po možnosti samostojno kot hišni miz-ar. Drole, Copova 5, Ljubljana. 717-1

DVA KMEČKA FANTA se sprejmeta za vožnje po mestu s konji. Sobica in hiša preskrbljena. Naslov v oglašnem oddelku. 741-1

IŠČE SE DEKLE na deželo. Plača po dogovoru in druge ugodnosti. Naslov v oglašnem oddelku. 754-1

DEKLE IŠČE SLUŽBO k boljši družini v mestu ali v večji kuhinji. Naslov v oglašnem oddelku. 755-1

FRIZERKA, dobra mož, želi stalno me-sto. Cmor salon Kiral, Murska Sobota. 611-1

«PLETENINA», TOVARNA TRIKOTAZNEGA PERILA — LJUBLJANA, Zaloška cesta 14,

obvešča vse svoje odjemalce ter interese trikotaznega perila, da bo sklepaj pogodbe za I. polletje 1952 od 21 do 31. januarja 1952 v svojih pro-storih na Zaloški cesti št. 14

ZASLUZEK

KAMNIK, Inštruiram matematiko, fran-cosčino in nemščino za vse razrede srednje šole. Vprašati: Perovo št. 7, 1. prvo nadstropje. 768-2

PLETEM JOPICE (ročno). Naslov v oglašni oddelku. 785-2

SPREJMEM MIZARSKIH DEL. — Okrajno gradbeno podjetje v Slov. Bistrici sprej-me v izdelavo razno stavbeno pohi-šje. 883-2

IZDELUJEM moderniziram ter čistim vsa krzna. Kože sprejemam v strojenje, na diako. Berič Viktor, krzinar, Komen-ga 38, Ljubljana. 728-2

Vajenci

DEKLICA, stara 14 let bi se rada učila šivanja. Naslov v oglašni odd. 626-3

PRODAM

STEDILNIK, desni, 2 in pol plošče pro-dam. Ponudbe pod »Nov štedilnik« na oglašni oddelku. 4

SIVILJA, dobra, samostojna, sprejme de-1. dom. Naslov v oglašni odd. 823-2

KRAVO, dobro mikiariko, prodam. Ro-des, Trzaska cesta 88. 654-4

RADJISKI APARAT prodam. — Zerih, Trzaska cesta 24-1, vrtia 14. 759-4

ELEKTROČRNI VARILNI APARAT, 250 amp., nov in odlične za escentično sušilnico do osem ton pritiska, delo-ma obdelani, prodam. Viljem Grgure-vič, Ljubljana, Kimska cesta 5. 760-4

RADJISKI APARAT »Blaupunkt«, mali format, prodam. Ponudbe pod »Blau-punkt« na oglašni oddelku. 771-4

OTROŠKI VOZICEK, giobok, ohranjen, ugodno prodam; tudi za bone. Dnevno od 12-13. Dobravec Prešernova cesti šte. 3-1. 772-4

MOTORNKO KOLU NSU 200 ccm, v do-brem stanju, prodam. Slačak Jože, 789-4

OPRAVO za samsko sobo, trd les, pro-dam; tudi za bone. Naslov v oglašnem oddelku. 778-4

SOBNO KREDCNO in nekaj pohištva prodam. Postojnska 48, Klet. 831-4

KLAVIRSKO HARMONIKO, 80-basno, v enim registrom, znamke »Praesent«, prodam za 50.000 din. Naslov v podruž-nici SP Celje. 842-4

5 m³ TRDIH DRV prodam. Ponudbe pod »Drva«, na oglašni oddelku. 832-4

HRASTOVO POSTELJO, nočno omari-ko in kuhinjsko kredenco prodam. Lan-preh, Smartinska cesta 15. 779-4

PRAŠČKE, odstavljene, 10-20 kg težke, nudi po dnevnih cenah Mestno kmetijsko posestvo »Jesenkov«, Ljubljana, Cesta na Loko 4. 783-4

KOHLNO PEC prodam. Naslov v 785-4

ZOBOZDRAVNIŠKI STOL »Dominator« in vrtilni stroj »Emda« naprodaj. Na-slov v oglašnem oddelku. 792-4

SAMSKO SPALNICO, krasno, iz oreho-vega lesa (s šah-mizico) prodam. Na-slov v oglašnem oddelku. 800-4

KUHINJSKO OPRAVO prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 809-4

KUHINJSKO OPRAVO, dobro ohranjeno, prodam za 7000 din; tudi za bone. — Smartinska cesta 30, vratar. 800-4

ROČNI VOZICEK, plug, mizarско mizo prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 809-4

STREPTOMYCIN, 25 gr, poceni prodam. Oglasiti se: Sv. Petra cesta 51 a. 812-4

OVČJA CREVA prodam. Ponudbe pod: »Ugodno« na oglašni odd. 814-4

SIVALNI STROJ, krojaški, prodam. 817-4

DVA CEVLJARSKA šivalna stroja cil-lindrične in fiahšterparico) prodam za 50.000 din Jenko Alojz, Čevljar, Zgor-nji Brnik-Cerkije, Kraji. 820-4

SREBRNO LISICO, lepo, prodam za 3500 din. Naslov v oglašni odd. 825-4

PRODAM 6-ovčni radijski aparat, krožno žago z vozičkom lovske puške in pesarodovnika. Kupim streptomycin. Suč Jože, Prečna, Novb mesto. 884-4

SPALNICO s tremi omarami prodam za 25.000 din. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Ugodno«. 799-4

LAIKE SANTI v dobrem stanju, primor-je za razvažanje mleka (zadruge) eno-vprezno, prodam. Ponudbe pod »Sani« na oglašni oddelku. 858-4

PRODAM 1 par ženskih škornjev št. 36 in en par moških št. 41. Kettejeva uli-ca 24, vrtička. 861-4

NOV DAMSKI SMUCARSKI DRES, kvali-tetno blago, za srednje veliko postavo prodam za 9000 din. Petermel, Prisojna ulica št. 1-11, balkon. 861-4

20 GRAMOV STREPTOMYCINA prodam. Ponudbe: Baioč, Sp. Idrija, pošta Idri-ja. 881-4

KLAVIRSKO HARMONIKO ugodno pro-dam. 80 basov, register. Naslov v SP Celje. 878-4

SANI v obliki zapraviljivka prodam. — Stojice 27, Ježica. 794-4

RADJISKI APARAT 4+1, nov, majhen format, original tovarniški, prodam. — Celovška c. 74. 867-4

FOTOAPARAT znamke »Zeiss ikon« 6x9, prodam. Naslov v oglašni oddelku. 868-4

RADJISKI APARAT prodam. Gerbičeva ul. 7, dvorišče — Kolezija. 745-4

OTROŠKO POSTELJICO, zelo lepo, pro-dam. Naslov v oglašni oddelku. 870-4

OTROŠKO POSTELJICO, belo, prostorno, prodam. Hrenova ulica 8. 893-4

PODAM oglečeno za pašno, šipe za go-deno in moško obleko za srednje po-stavo. Hišnik: Daj-Dam — dvorišče. 896-4

GLOBOK OTROŠKI VOZICEK, dobro ohranjen in gramofon, prodam. Pok — Izanska cesta 18. 871-4

NOVE MOŠKOLSKORNIJE št. 41 prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 745-4

PISALNI STROJ »Royal«, nov, ugodno prodam. Bitenc, Orehek številka 14 — Kranj. 634-4

CEVLJARSKI STROJ »Singer« (cilinder), skoraj nov, prodam. Lipovsek, Koroška cesta 6 — Maribor. 745-4

FRIZERJI! Prodaj kompieten »Forsrite« za trajno, motorno haubo, moderno in fen. Primc, Ljubljana, Dolenjska cesta šte. 21. 750-4

KUHINJSKO OPRAVO, moderno, pro-dam po zelo nizki cenli. Humar, hišnik, Resljeva 12. 793-4

HARMONIKO, klavirsko, 80 basov, ugod-no prodam. Romih, Ljvrska 4-II. 732-4

RADJISKI APARAT znamke »Gloria« 6+1-ovčni v dobrem stanju prodam. — Ogled: Landerholm, Vižmarje, Pod Klan-cem, št. Vid. 720-4

OSEBNI AVTO, Fiat 1100, v brezhibnem stanju prodam. Ogled med 15-17 — Celovška 41, dvorišče. 904-4

DOBRO OHRANJENO kompletno poste-ljo in omaro za obleko prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 112-4

PRODAM igračni aparat »Leica« in novo sušil-jo s kizzeno podlogo, primerne za soterja. Grmc, Postojnska 61 — Vic, od 24. januarja dalje. 711-4

PHODA 25 1/2 DEL 4-stanovanjske hiše v Ljubljani, Mosie, Benekerjeva ulica št. 96. v prasu pri Krivovenc Anli v Sv. Lovrencu na Dravskem polju številka 96. 702-4

PODASTVO, starejše, prodam za 8000 din. Prodaj tudi posamezno. Naslov v oglašni oddelku. 708-4

VEČJO KOLICINO sena in detelje pro-dam. Cena po dogovoru. Anton Ber-gis, Dvorska vas, mejuna 6-Lesce. 833-4

ZENSKO, MOSKO KOLU, decimarno teh-nico, tapetnsko biago prodam. Poljan-ska cesta 47. 674-4

STREPTOMYCIN, 20 gr, prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 679-4

DVE «POSTELJE z nočnimi omaričami, skoraj nove, prodam po ugodni cenli. Poizve se: Kopaliska 10 pri Marinskem, tudi na bone. 678-4

SOBO, kuhinjo, novo, ugodno prodaj si-kopiesk. Hrenova, Ljubljana. 621-4

KUPIM

DOBER ZASLUZEKI Kupim vse vrste ži-vin, kač, plavec in zlatin ribic. Ponudbe poslati na naslov: Brkišek Marjan, Stre-ska ulica štev. 7, Ljubljana. 614-5

KUPIM SLEDEČE KNJIGE: Dekameron, Papežina Fausta, Strah na Sokolskem gradu, Skrivnosti ruskega carskega dvo-rtara, Sončne pege, ruskega carica Kaja-rija. — Kambič, Semič-Bela krajina. 770-5

KLAVIR ali pianino kupim. Ponudbe pod »Klavir« na oglašni odd. 810-5

NUDIMO 2500 kg jedinega kostanja ter 120 kg jelovega medu po najnižjih dnevnih cenah. Kmetijska zadruga Smartinska na Pohorju. 821-5

KLAVIR z angleško mehaniko, prvotni-ve znamke, v brezhibnem stanju, ku-pim. Ponudbe pod »Angleška mehani-ka« na oglašni oddelku. 847-5

MOTORNKO KOLU 450 do 500 ccm s pri-kočnim registrirano znamko, kupim. Pismene ponudbe z vsemi podatki in ce-no na naslov: Ljudska tehnika, Tiska-rična, Kranj. 822-5

KUPIM AVTO OBROČ za »DKW 16« na »sprisrke« ali zamenjam za polnega. — Ponudbe pod »Avto« na oglašni oddel-ku SP. 863-5

KUPIMO TRICIKELI ali poltovornil avto 1,5 t za razvažanje kruha in peciva. — Ponudbe s cenno na »Pekarna«, Ljub-lijna, Medvedova 38. 823-5

KUPIMO VOZ na 4 kolesa, nosilnost ena tona. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Resni kupec«. 835-5

12 DOBRH KONJ kupi Kmetijska del. zadruga Ježica. Ponudbe: Ježica 40 pri Alešu. 872-5

KUPIMO ALI NAGRADIMO posredova-nje za nakup specialnega desnoročnega torbastege stroja in namiznega ali prostostoječega vrtnega stroja vrtnice 1-10 mm. Ponudbe z navedbo cene na podjetje »Planica-sport«, Ljubljana, Li-kozarjeva ulica 3, telefon šte. 37-13 ali 53-96. 273-5

KUKAVICO — starinsko kmečko stensko urdo dobro ohranjeno kupim. Ponudbe pod »Kuku« na oglašni odd. 695-5

DIFERENCIAL za Fiat 1100, pojačan, tu-di nekompleten išče Polkinkina Tr-bovlje. 693-5

KOPALNO PEC — ali valj brez kurlin-ega podstavka kupim. Ponudbe na oglašni odd. pod »Kopalna«. 735-5

ZAMENJAM

ZAMENJAM novejši osebni Chevrolet avto, za lažjega, event. prodam. Su-ster Franc, Pozeila 113. 841-6

BENCINSKI MOTOR 3-4 ks zamenjam za električnega 3-4 ks. Kobilc Alojz, Kureto, Lasko. 639-6

ZAMENJAM poltovornil avto Chevrolet, šest cilindrov, nosilnosti do 1 t, popo-vojna prenovljen, za dober osebni avto, primeren za taksi. Najraje »Opel kapi-tans« ali kaj sličnega. Lahko tudi štri-tilindriški. Naslov v oglašni oddelku. 815-6

KVARC SVETILKO »Thetra« za obsve-tnje, zamenjam za kauč. Skofic Helena, Kranj, Kokrski breg 3. 819-6

ZAMENJAMO dobro ohranjen avto Re-nault, 1,5 tone nosilnosti, za manjši poltovornil do 600 kg ali osebni Opel Super. Kadele odnosno slične znamke. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku. 901-6

PRIPRAVLJENI SMO ZAMENJATI tri-tonski tovorni avto, znamke »Bedford«, brez glave, za tovorni avto manjše to-naje. Dopise pošljite na Skladišče za gostinstvo LRS, Ljubljana, poštni pre-dal 279. 765-6

ZAMENJAMO poltovornil avto, nosilnosti 500 kg, za tovorni avto, nosilnosti 1500 kilogramov, proti morebitnemu dopla-čilu. Industrija kovinskih izdelkov Ma-ribor. 746-6

MODERNO SPALNICO zamenjam za klavir. Prodaj linolej za kuhinjske mlze in tla. Ponudbe pod »Novo« na oglašni oddelku. 740-6

POSEST

VILO, dvo- ali tristanovanjsko, za Beži-gradom ali kjerkoli, ali stavbno par-celo kupim. Naslov v oglašni odd. 784-7

PRILIČNO HIŠO z vrtom v Ljubljani zamenjam za enonadstropno v bližini centra. Ponudbe pod »Razliko dopla-čam« na oglašni oddelku. 787-7

PARCELO, zazidljivo, v Ljubljani, kupim. Naslov v oglašni odd. 791-7

KUPIM HIŠICO v okolici Ljubljane. Pla-čam tudi z lidno opeko. Ponudnik naj sporoči naslov na: Zupanc A., Ljublja-na, Krakovski nasip 20. 806-7

STAVBNO PARCELO ca 600 m² kupim v občini Bežigrada, Ježice, Šiške, Dravlj. Ponudbe poslati na oglašni oddelku pod »Resen kupec«. 656-7

V NAJEM

PIANINO ALI KRATEK KLAVIR (Stutz-flügel) vzajem v najem pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Nujno 500«. 897-8

Opozorilo!

Obveščamo podjetja, da imamo na zalogi dovolj uvoženega

MLEKA V PRAHU

Z nakupom pohihte, dokler traja zaloga. — Potrošniki opozar-jajte svoja trgovska podjetja na nakup pri našem podjetju, ako nimajo zaloge

TRGOVSKO PODJETJE Z ŽIVILI LJUBLJANA — Tyrševa c. 31

STANOVANJA

MALO SOBO v centru zamenjam za več-jo. Ponudbe pod »Prilicija« na oglašni oddelku. 813-9

OPREMLJENO SOBO iščem. Ponudbe pod »Direkcija« na oglašni oddelku. 845-9

SOB «ODRED» išče opremljene sobe za trenerja Bonafica M. in igralce Topla-ka, Torodorica in Rebeka. Vse podat-ke prosimo javiti v društveno pisano: Gajeva 8, telefon 54-52. 836-9

ZAMENJAM trisobno stanovanje s kabi-netom in Zagrebu za trisobno v Ljub-lijani. Ponudbe pod »Cimprej« na oglašni oddelku. 840-9

PETSOBNO veliko stanovanje v centru, zamenjam za štirisobno v centru ali blizu bolnišnice. Ponudbe pod »Zame-njajave« na oglašni oddelku. 834-9

ZAMENJAMO LOKAL (dva prostora), primeren za obrt, buffet ali pisarno, na Celovski cesti 61, za manjši lokal v centru mesta ali na Tyrševi cesti od Ajdovščine do kavarne »Bežigrad«. Po-nudbe pod »Pekarna«, Ljubljana, Med-vedova 38. 824-9

VELIKO PRAZNO SOBO v centru, za-menjam za enosobno stanovanje. Na-slov v oglašnem oddelku. 824-9

VISOKO NAGRADO v denarju, lesu ali pohištvo dobi, kdor preskrbi družini intelektualca dvosobno stanovanje v za-meno za sobo, kabinet, souporabo kuhinje, kopalnice itd. — Ponudbe pod »Mirna družina« na oglašni odd. 599-9

ZAMENJAM lepo, zračno, trisobno stano-vanje s kopalnico (1 soba oddana) na Poljanah blizu gimnazije, za enako ali dvosobno. Ponudbe pod »Poljane« na oglašni oddelku. 637-9

STANOVANJE — dve in pol sobo, mo-derno, na Erjavčevi cesti zamenjam za tri in pol sobno. Prednost: Pokojniški blok. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Spomladi«. 700-9

MLAD SAMSKI URADNIK direktelj železnice išče sobo — opremljeno ali neopremljeno. Gre tudi za sostanovca. Naslov v oglašnem oddelku. 738-9

KABINET, opremljen, oddam mrm. šil-vilji, katera bi po dogovoru šivala za dom. Ponudbe na oglašni oddelku pod »Poštena šivilja«. 753-9

ZAMENJAM dvo in pol sobno stanova-nje, komfortno, v Mariboru, za enako v Ljubljani. — Dolničar, Maribor, Go-sposvetska cesta 12. 793-9

STUDENTKA medicinske išče sobo takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Solidna« na oglašni oddelku. 805-9

IZGUBLJENO

ZAPETNA UKA »Marvin« je bila iz-gubljena. Za nagrado vrtni pri Gart-ner, Tyrševa cesta 6-III. 846-10

BELI ŠPECEL na ime »Bobi« je bil og-lubljen. Vrtni za nagrado. Naslov v oglašni oddelku. 849-10

CEVELJ, rjav, izgubljen na Resljevi ce-sti, oddati za nagrado v trafiki pred kolodvorom. 865-10

MOSKO KOLO se je našlo 8. decembra na dvorišču Copove 7. Lastnik naj se zglati v Običajni produktivni združbi z o. j. Ljubljana, Copova ul. 7. 894-10

RAZNO

PRIDRUŽIM SE sposobnemu harmo-nikarju. Igram navajsko in navadno gli-ter. Naslov pustite v oglašnem oddelku pod »Gitar«. 839-11

SIVANE ODEJE izdeluje po naročilu — Mestna šivalnica, Domžale. 655-11

PUNCKO, starost do enega leta, vzajem za svojo. Naslov: Velkavrh Marija, Pol-hov gradec, Babna gora 20. 875-11

DVIGNITE V OGLASNEM ODDELKU sledeče ponudbe: Brzošivalni, Dober varuh, Dober plačnik 3032, Dobro ohran-jeva 153, 158, 200, 1391, Elektronke 456, Emajlirano 1187, Ekonomija, Hiša 799, Hiša ali parcela, Inozemec, Instruktor 725, Izurjen knjigovodja, Jawa, Januar, Kodeljevo, Kuharica 1458, 53, Lesna ga-lanterija 2782, Ljubljana 89, 439, 538, Le-pa namestitev, Malo rabljen 380, Močan, Nujno 369, 597, Opatija 2947, Obrtnik 362, Odlična kvaliteta 1764, Plačam do-bro 2390, Prilika 293, Pravnik 486, Prava zima 2487, PK 2366, Pas 1239, Pomoč 1039, Poslovodja, Povečava slike, Prak-tična 8 — 2, Privat 1059, Resen kupec 519, 800, Stalno in vestno, Samostojna in vestna, Samostojen, Sposoben 3313, Stanovanje 1011, Selitev takoj po dogo-voru, Šivilja 3211, 6500, Takoj 644, 1744, 3077, Takoj kupim 1833, Truba 2273, Vrt in soba vsi predmeti, Verzirana moč,

Izdaja: Tiskovni konzorcij OF Slo-venije, Direktor konzorcija Rudi Jan-huba. — Glavni in odgovorni urednik Sergej Vošnjak. — Uredništvo in upra-vila: Ljubljana, Kmetijska ulica 5, te-lefon 55-22 do 55-25. — Oglasni oddelk Ljubljana, Selenburgova ulica 5, tel. 38-96, za ljubljanske naročnike 24-63, za zunanje naročnike 38-32. — Poštni predal številka 23. Tekoči račun NB 601-90321-9. Mesečna naročnina 110 din. Poština plačana v gotovini. Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca«.

Združenje grafičnih podjetij

sporoča, da sprejemajo njegovi člani:

TISKARNA LJUDSKE PRAVICE V LJUBLJANI,
TISKARNA SLOVENSKEGA POROČEVALCA V LJUBLJANI,
TISKARNA BLASNIK V LJUBLJANI,
TRIGLAVSKA TISKARNA V LJUBLJANI,
TISKARNA »TONE TOMŠIČ« V LJUBLJANI,
TISKARNA »JOŽE MOŠKRIČ« V LJUBLJANI,
UMETNIŠKI ZAVOD ZA LITOGRAFIJO V LJUBLJANI,
MARIBORSKA TISKARNA V MARIBORU,
CELJSKA TISKARNA V CELJU,
GORENJSKA TISKARNA V KRANJU

V TISK IN VEZAVO VSE VRSTE OBRABE, KARTOTEK, VABIL, RAČUNOV, PISEMSKIH GLAV, KUVERT, PROSPEKTOV, PLAKATOV, LETAKOV, ETIKET IN OSTALE TISKOVINE VSA NAROČILA IZVRŠUJEJO HITRO IN KVALITETNO

NOVOSTI

SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA ZAVODA V LJUBLJANI PRIPOVEDNIŠTVO

Thomas Mann: **SMRT V BENETKAH**. Izbrane novele. Prevedla Herbert Grün in Andrej Hieng. 208 str. Vezano din 175.—

KNJIZNICA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

Jože Pahor, **VINICARJI**. Drama v petih dejanjih. 80 strani. — Vezano din 106.—

Branislav Nušič, **POKOJNIK**. Komedija v treh dejanjih s pred-igro. Poslovenil Mile Klopčič. 104 strani. Vezano din 123.—

Richard Brinsley Sheridan, **SOLA ZA OBREKOVANJE**. Komedija v petih dejanjih. Prevedel Matej Smalc. 120 strani. Vezano din 117.—

PREŠERNOVA KNJIZNICA
najcenejša slovenska knjižna zbirka

KOLENDAR PREŠERNOVE KNJIZNICE ZA LETO 1952. 280 strani

Dr. Mirko Čermič, **ZDRAVSTVENI PRIROČNIK**. 272 strani

POEZIJE DR. FRANCETA PREŠERNA Uredil, uvod in razlago napisal dr. Anton Slodnjak. 352 strani

Mimi Malenšek-Konič, **PRELOM**. Roman. 328 strani

Ilijin-Segal, **KAKO JE ČLOVEK POSTAL VELIKAN**. III. del. Pre-vedel Ivan Vouk. 272 strani

5 KNJIG ZA DIN 200.—
Knjige Prešernove knjižnice se dobe v vseh knjigarnah Slovenije

INDUSTRIJA

likeri, ev, žganja in sadnih sokov
St. Ilj v Slov. goricah

IZDELUJE IN NUDI DELOVNE-MU LJUDSTVU KOT OKREPCILO SVOJE KAKOVOSTNE IZDELKE.

PRISTNO SLIVOVKO
PRISTNO SADNO ŽGANJE
BRINJEVEC KONJAK RUM
JAMAICA-RUM RAZNE LIKERJE
PELINKOVEC VINSKI VERMUT
NARAVNI GORSKI MALINOVEC

MED KORALI IN MORSKIM SOMI